

BAVUL

Nisan 2020
Sayı: 55

Hayat bir yolculuktur, yanınızda bulunsun.

Ataol Behramoğlu

Emre Kongar

Şükrü Erbaş

Haydar Ergülen

Selami Şahin

Ercan Kesal

Demet Evgar

Can Bonomo

Timur Soykan

Otisabi

Damla Sönmez

Serra Yılmaz

#EvdeKal

Sedef Orman

Yekta Kopan

Jehan Barbur

Bahadır Boysal

Ali Deniz Uslu

Ayşen Şahin

Hakan Demir

Sinan Kaynakçı

Evrin Kuran

Orçun Sünear

Ali Murat İrat

Erdal Güney

Murat Tırpan

Aydilge

Esin İris

Őafak Salda

Evren BariŐ Yavuz

Pınar Ergün

Gül Çetin

Zehra Çelenk

Nuran Taşhan

Damla Yılmaz

Selin Kalkan

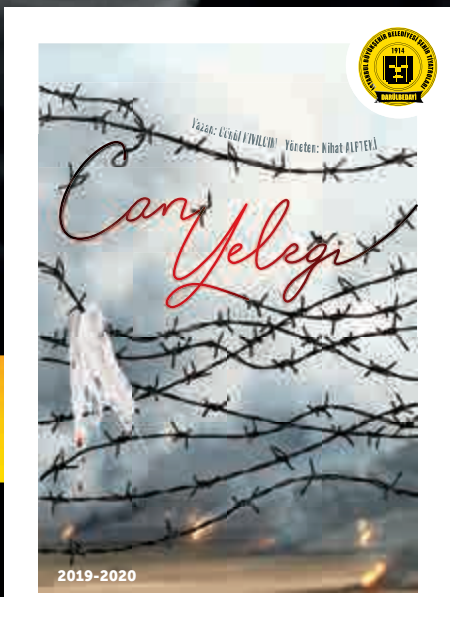
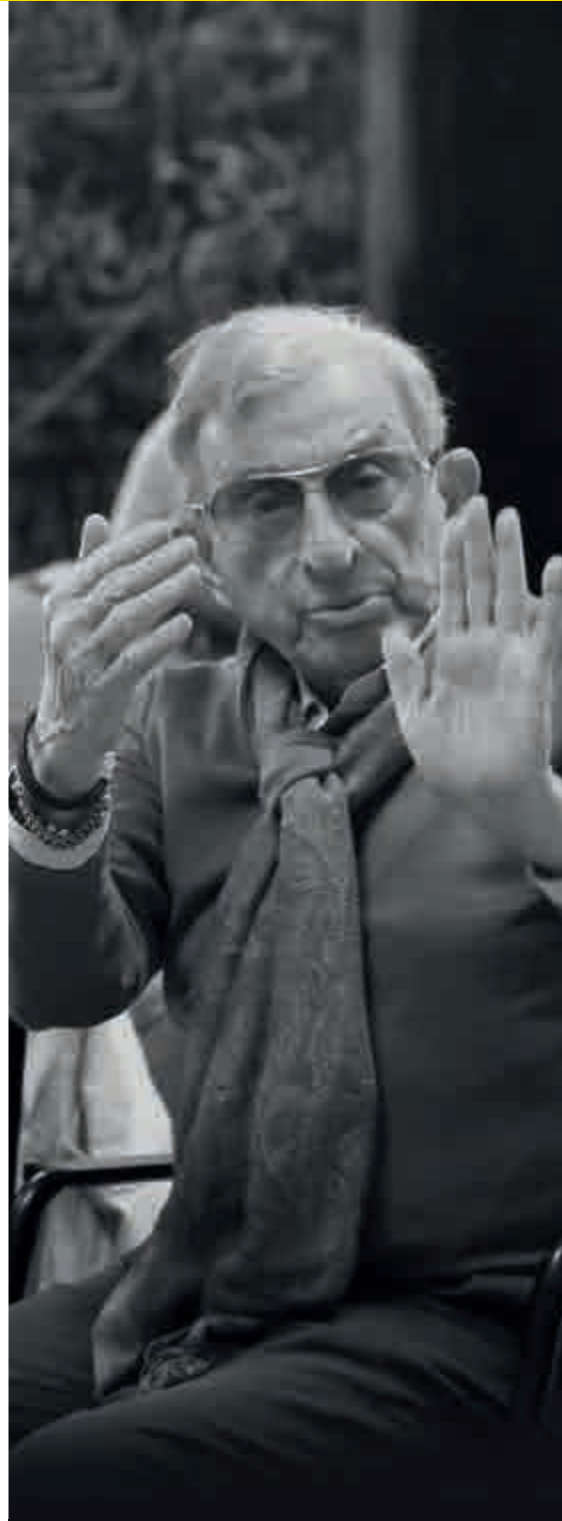
Muzaffer Gümüşsu

Yunus Emre Ceren

Burak Abatay

Önder Abay

NİSAN 2020

ATAOL BEHRAMOĞLU

Hırçın kız

Elimdeki metnin çevirmeni Özdemir Nutku, önsözünde Shakespeare'in bu oyunu yazdığı sırada on dokuz yirmi yaşlarında olduğunu yazıyor. Shakespeare 1564 doğumlu olduğuna göre söz konusu oyunun 1583-84 yıllarında yazılmış olması gerekli. Aynı önsözde, "Anlaşılan oyun 1593 yılındaki büyük veba salgınından önce yazılmıştır" deniyor. İki tarih arasında 10 yıllık bir zaman var. İnternette görebildiğim çeşitli kaynaklarda da oyunun 1592'den önce yazıldığı belirtilmekle birlikte kesin tarih konusunda bir açıklık yok. Fakat ilk oyunlarından biri olduğu kuşkusuz.

"Hırçın Kız"ın başlıca konusu, yazarın sonraki pek çok oyununda önemli yer tutacak olan kadın sorunsalı, kadın erkek ilişkisidir... Shakespeare çok belli ki bütün yaratıcılığı süresince ve olasıdır ki özel yaşamında da bu konuda düşünmüş, kafa yormuştur...

Yine Özdemir Nutku'nun önsözünden öğrendiğime göre bu oyununun dilimizdeki ilk çevirisi, "The Taming of the Shrew" olan aslına uygun olarak "Yola Getirilen Hırçın Kız", daha sonraki çeviriler "Hırçın Kız", "Huysuz Kız" başlıklarını taşıyor. "Tame" fiilinin dilimizdeki pek çok karşılığı arasında "evcileştirmek", "uysallaştırmak", "ehlileştirmek" vb. öne çıkıyor... "Yola Getirmek" bence hepsini kapsayan, oyunun öyküsüne de uygun bir buluş.

Oyun, "cehennem zebanisi", "eşek arısı", "yaban kedisi", "şeytan" vb. gibi kötüleyici sözlerle tanıtılmasına, bir ara küçük kız kardeşi Bianca'yı iple bağlayarak sorguya çekmesine karşın hiç de kötü kalpli olmayan, fakat gerçekten de "sivri dilli" "hırçın" ve "aksi" Katherina'nın "yola getirilmesi"nin komedi olarak kurgulanmış öyküsüdür...

Yazar bu aksiliğin, hırçınlığın ipucunu oyunun daha birinci sahnesinde veriyor. Katherina, kız kardeşinden, dönemin pek çok başka kadından farklı olarak "kurulmuş oyuncak" olmayan, "neyi isteyip neyi istemeyeceğini bilen" özgür, bağımsız bir kişilik sahibidir...

Böyle olmakla birlikte güldürü bu yönde değil, kız kardeşlerin taliplerinin çevirdiği çeşitli entrikalar çevresinde, sonraki bir dönemin ürünü "Yanlışlıklar Komedyası"ndakini anımsatan giysi ve kişilik değiştirmeler,

Resim: Augustus Egg

zaman zaman izlemeyi güçleştiren karışıklıklar, beklenmedik karşılaşmalar, rastlantılarla, kimi yerde Molière'le benzeşen güldürü öğeleriyle sürüp gidiyor.... (Örneğin, oyun kahramanlarından yaşlı Gremio'nun bir yerde "Ah şu eğitim, ne mükemmel bir şeymiş!" demesi akla çok sonraki)"Kibarlık Budalası"nın(1864) kahramanını getiriyor...)

ilk oyunlarından biri, ya da belki bir ilk oyun olmasına karşın Shakespeare oyunlarının çok sayıda özelliğini görüyoruz "Hırçın Kız"da.

Örneğin, zeki, becerikli, -sözünü sakınmayan halk insanları.

Bu oyunda sarhoş kalaycı Sly, meyhaneci kadın, uşaklar..

Buna bağlı olarak da günlük konuşma dili özellikleri, deyim zenginliği, kimi kez (efendilerin de uşaklarından geri kalmadığı) belden aşağı espriler...

Efendi-uşak ilişkisinde göze çarpan bir başka özellik, yüz göz oluşlarının yanı sıra efendinin uşağa dayak atma konusunda tam bir özgürlüğe sahip oluşu...

Bu "özgürlük", dönemin İngilteresi hakkında da fikir veriyor...

Tıpkı kadın özgürlüğü konusunda da fikir sahibi oluşumuz gibi...

"Hırçın Kız" bu bakımdan Shakespeare'in üzerinde en çok tartışılmış, uzun süre göz ardı edilmiş, döneme ve koşullara göre sansür edilmiş ya da uyarlanmış bir oyunu..

...

Oyunda zayıf yanlar çok belirgin. Girişteki sarhoş adam masalının (bir ara anımsatılması dışında) tamamen ortadan kalkışı bunlardan biri.

Katherina'nın baştaki direnişinden sonra bir anda böylesine "yola getirilişi" çok da inandırıcı değil.

Oyun akışında da kopukluklar, aceleye getiriler göze çarpıyor.

Buna karşın, kimi yerde, özellikle uşaklar arası ya da uşak-efendi arası karşılıklı konuşmalarda, anlamazdan gelmelerde, bizim orta oyunu ve Karagöz-Hacivat oyunu özelliklerinin bulunuşu çok ilginç. Bu özellikler, "Hırçın Kız"ın bizde sahnelenişinde yönetmene de oyuncuya da bize özgü yorum olanakları sağlayabilir...

Katherina'nın sondaki tiradı ise, tartışmaya kuşkusuz ki açık olmakla birlikte ve belki de daha çok bu nedenle, hem içeriği hem yazınsal değeri bakımından bence bir başyapıt!...

Hırçın Kız'da kimi yerde, özellikle uşaklar arası ya da uşak-efendi arası karşılıklı konuşmalarda, anlamazdan gelmelerde, bizim orta oyunu ve Karagöz-Hacivat oyunu özelliklerinin bulunuşu çok ilginç.

EMRE KONGAR

Cesaret üzerine söyleşi

Sevgili okurlarım, 12 Mart 1971, 12 Eylül 1980 Askeri Darbe Dönemlerinde ve şimdi, bana hep "Otoriter baskı altında, eleştirel konularda nasıl yazıyorsun ve konuşuyorsun, hiç korkmuyor musun?" diye sordular, soruyorlar.

Ben aslında hiç de cesur bir insan değilim...

Kahramanlık, kurtarıcılık peşinde filan da değilim...

Ayrıca, bir ideolojik veya siyasi liderlik, bir aktivistlik niyetim filan da yok...

Sadece iyi bir toplumbilim öğrencisi, iyi bir akademisyen, iyi bir yazar olmaya çalıştım, çalışıyorum.

Peki üzerimizdeki bütün baskılar rağmen, yapılan yanlışları, haksızlık, hukuksuzluk ve adaletsizlikleri eleştirmeye nasıl ve niçin devam ediyorum; hiç korkmuyor muyum?

Bu sorunun yanıtını kendi kedime yaptığım bir söyleşi ile aramaya karar verdim.

Aşağıdaki yazı bu söyleşinin metnidir!

...

Cesaret nereden kaynaklanır? Cesur olan hiç korkmaz mı?

Cesaret, haklıyı, doğruyu, iyiyi, güzeli ve gerçek olanı savunmaktan kaynaklanır.

Cesaretin kaynağı AHLÂKTIR!

Cesur olan da korkar.

Cesaret korkusuzluk değildir.

Tam tersine, korka korka haklıyı, doğruyu, iyiyi, güzeli ve gerçeği savunmaktır!

Peki sen hiç korkmaz mısın?

Ben mi?

Ben çok korkağımdır:

Önce haysiyetimi, kişiliğimi, karakterimi, güvenilirliğimi yitirmekten korkarım.

Sonra çocuklarım başta olmak kaydıyla, sevdiklerimi yitirmekten, onlara bir kötülük gelmesinden korkarım..

Peki ölümden; ölümden korkmaz mısın?

Hayır ölümden korkmam.

Size çok yakın olan birçok arkadaşınız öldürüldü, Bedrettin Cömert gibi, Uğur Mumcu gibi, Ahmet Taner Kışlalı gibi, hiç korkmadınız mı?

Elbette korktum. Ama korkunun ecele yararı yok ki.

Onları anmak, anılarını yaşatmak için daha çok yazmak ve konuşmak gerektiğini düşündüm:

Vicdanımın, ahlâkımın emrettiği görev bilinci!

Özgürlüğünü yitirmekten, hapse girmekten?

Elbette korkarım.

Ama herkesin "fikir suçlusu olarak" yazılarından, kitaplarından veya konuşmalarından dolayı hapse girdiği bir dönemde buna da ruhen hazırlıklıyım:

Zaten dışarda da okuyup yazmaktan başka bir şey yapmıyorum. İçerde de aynısını yapmaya devam ederim diye düşünüyorum. İçerde

okuyacağım kitapları bile seçtim.

Hangileri?

Satranç kitapları. Stefan Zweig'in ünlü öyküsünden esinlenerek.

Cesaretin kaynağı "AHLÂK"tır dedin. Bütün korkaklar ahlaksız mıdır?

Bu sorunun yanıtı "ahlâk" tanımına bağlı:

"Ahlâk" kavramının içine "toplumsal sorumluluk", "toplumsal bilinç", "sınıf bilinci", "meslek ahlâkı" "laik ahlâk", "demokrasi ahlâkı" gibi bireyin doğrudan kendisine ve ailesine olan bencil sorumluluklarını biraz da olsa aşan grup ilkelerini veya toplumsal ilkeleri sokuyorsanız, haksızlık, hukuksuzluk, adaletsizlik karşısında susan her korkak biraz ahlâksızdır.

Peki ya dönemler?

Bütün korkaklar dönem olmayabilir.

Ama bütün dönemler korkaktır!

Dönelere ek olarak, bütün zalimler, yalancılar, hırsızlar, haksızlık, hukuksuzluk, adaletsizlik yapanlar da korkaktır!

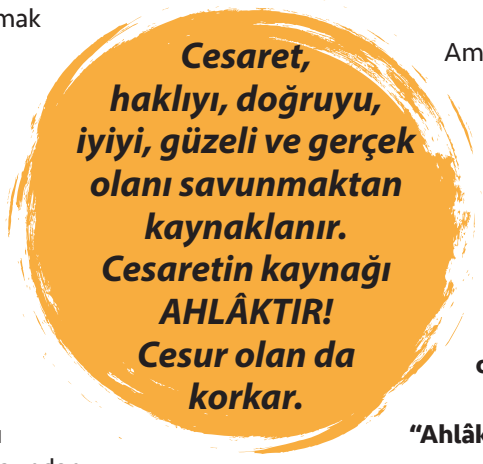
O zaman soru şöyle oluyor:

"Ahlâk ve vicdan" kime göre?

Tarihe, insanlık tarihine göre...

İnsan haysiyetine göre...

Evrensel insan hakları ve hukukuna, temel hak ve özgürlüklere göre...

Yine de aklım biraz karıştı; siz cesur musunuz korkak mı?

Ben sadece ahlâk ve vicdan sahibi bir toplumbilim öğrencisi, bir akademisyen ve bir yazarım.

Kendi ahlâkıma ve vicdanıma göre işimi yapmaya çalışıyorum.

Bu beni bazı insanların gözünde cesur yapıyorsa, ne diyeyim:

Kader utansın!

Peki o zaman sana cesaret üzerine birkaç söz anımsatayım, belki seni rahatlatır:

Kendi haysiyetini korumak için cesur ol.

Döneklerin saldırganlığı cesaretlerinden değil, korkaklıklarından kaynaklanır.

Cesaret, bütün silahlardan üstündür.

Özgürlüğe inanıyorsan, korkmayacaksın, çünkü korku içinde yaşayan insan asla hür değildir.

Cesaret hayatı hiçe sayar, vicdanı ve ahlâkı değil.

Demokratların cesaretle ayağa kalkmasıyla, korkak zalimlerin ömrü biter!

Cesaret ölmekle değil, yaşamakla ölçülür.

Adaleti savunan cesur bir kişi, tek başına çoğunluktur, çünkü zalimlere karşı insanlık birikimini temsil eder..

Cesurlar bir kere ölür, korkaklar bin kere.

Döneklerin ve korkakların hep bir bahanesi vardır.

Yalaka döneklerin ömrü cesur demokratların dedikodusuyla geçer!

Cesaret, en umutsuz zamanda bile adaleti, demokrasiyi, insan haklarını savunabilmektir.

Altın ateşte, cesur insanlar felakette ve kriz anlarında anlaşılır.

...

Sevgili okurlarım, kendimle yaptığım "Cesaret Üzerine Söyleşi" bu kadar:

Sadece, ahlâklı, vicdanlı bir insan kalmaya, haklıyı, doğruyu, iyiyi, güzeli ve gerçek olanı savunmaya çalışan bir toplumbilim öğrencisinin, bir yazarın sorunlarını, çelişkilerini ve bulduğu çözümleri yansıtmaya çalıştım.

Bu yazı, Bavul Dergi'ye bundan önce yazdığım "Yalakalık", "Kahramanlık" ve "Özgürlük" ile ilgili üç yazıyla birlikte okunur ve değerlendirilirse ne demek istediğim daha iyi anlaşılabilir diye düşünüyorum.

ŞÜKRÜ ERBAŞ

Kötülüğün uzun kışı

Bütün bir toplum, aptal bir uyuşukluk içinde kötülüğün kendi kendini yok etmesini bekliyoruz. Gececektir elbette, biliyorum. Geçmişin nasıl büyük bir mezarlık olduğunu kitaplardan önce hece taşları söylüyor bize.

İnsanları yaraları da birleştiremezse daha ne birleştirir, değil mi? Öyle bir uzaklaşma ki kendimizden, öyle bir yabancılaşma, uykularımız bile bizi iyileştirmiyor artık. İlk dizeleri kağıda düştüğüm günden beri binlerce yanıt verdiğim, yine de yatışmadığım bir uzun soru oldu yazmak. Yara aynı yara / Dil aynı dil. // Biz neden bu kadar yalnızız* deyip duruyorum neredeyse elli yıldır. Sanırım bize korkuyu öğrettiler sonunda. Sistematik bir cehalet sistematik bir şiddetle öğretti bunu. Küçümsediğimiz aptallık öğretti. Birdenbire değil elbette ama sanki birdenbire yapayalnız kaldık. Kendi yaramızın başkasında kanadığını göre göre sadece kendi yaramıza inandık. Başkası, adı üstünde başkasıydı işte. Oysa bizim ilk hayat bilgimiz merhamet duygusuydu. İnsanın acılarıyla insan olduğuydu, insanın haysiyetiyle insan olduğuydu ve insanları birbirine bağlayacak olan en güçlü, en soylu duyguydu acı. Bir yabancılaşma ki, insan olmanın bütün erdemlerini hepimizin kalbine gömdü. Sanırım daha inebileceğimiz kötülük çukurları var!

Dünyanın oluşumuyla ilgili bir belgeselde davudi bir ses, ateş toplarının, gaz bulutlarının, taş yağmurlarının üstünden

sesleniyor: Mahşerin kuralları yoktur. İçinden geçmekte olduğumuz, paradan-yalandan-şiddetten başka bir yaşama alanı bırakmayan; insanın erdemlerini bir küçümseme refleksiyle yaşama cezasına çeviren; insanı, kendi varlığının darağacına çeken bu yeni zamanı, bu yıkım sürecini en iyi anlatacak olan sanırım tam da böyle bir mahşer. Sonra cehennem hikayeleri, bu kaosu kavramakta bize bir başka dehşet fotoğrafı sunuyor. Yaşadığımız cehennem de hiçbir kuralı yok. Ne günah defteri, ne sıratı, ne duası, ne tanrısı, ne de iyilik melekleri... sadece zebanileri var. Tek görevleri cehennemi korumak olan zebaniler! Bütün bir toplum, aptal bir uyuşukluk içinde kötülüğün kendi kendini yok etmesini bekliyoruz. Gececektir elbette, biliyorum. Geçmişin nasıl büyük bir mezarlık olduğunu kitaplardan önce hece taşları söylüyor bize.

Eğer içimizde bir gönül kaldıysa; masal dinleyen, şarkı söyleyen, şiir okuyan, sulara bakan, kuşlara gülen, ağaçları kucaklayan, yalnızlıkla ürperen bir gönül, dünyamız insanın gövdesinde yeniden filizlenmeye başlayacaktır. Yoksa yaşadığımız gezegen hepimizi bir taş masalına çevirecek.

* Otların Uğultusu Altında

HAYDAR ERGÜLEN

Şiirin reklamı olur mu?

Olurmuş. Şair reklamcıysa! 1994 yılında artık 10 yıllık reklam yazarı ve yaratıcı yönetmendim, yani hayli deneyimliydım. YKY'nin, günümüzde Murat Yalçın'ın yönettiği *Kitap-lık* dergisi, canım Cenk Koyuncu yönetiminde, "evvel giden ahbaba selam olsun erenler", yeni çıkmaya başlamış. Tabloid boy, ince kuşe kağıt, siyahbeyaz, ama çokrenkli ve ücretsiz daha. Ocak 1994 tarihli 5 sayısında "kalemtraş" köşesinde, bol sakallı bir resmim, kucağımda 3 yıl önce yitirdiğim canımınıçi kardeşim Halil'in kızı Nazlı Irmak, belki 1 yaşında. Başlıkta "Şiir'in reklamı" yazılı, niyeyse apostrof işareti var. Altında "Bu sayıda Haydar Ergülen'e, bir şiir kitabının reklamı nasıl yapılır diye sorduk. Cevabıdır." notu. Ve benim, aslında basın ilanı başlığı olarak yazdığım, ama dergi tasarımcılarının küçük kullandığı "İçinizdeki şiiri duyun, Haydar Ergülen okuyun!" sloganım var.

Sonra da bir şiirin reklamı nasıl yapılır diye başlamışım döktürmeye. O zaman çalıştığım, aslında nerdeyse reklamcılık hayatımın büyük bölümünde, 17 yıl çalıştığım, şimdi olmayan ADMAR Reklam Ajansının uluslararası 'nişanlı'sı, vuslata eremeden nişan bozuldu çünkü sonra, DDB ile başlamışım. Bizimle nişanı bozdu, Medina Turgul ile nikahlandı, uzun yıllardır evliler.

Şöyle demişim: "Dünyanın en yaratıcı reklam ajanslarından DDB Needham Worldwide'ın R.O.I. olarak adlandırılan sağlam bir reklam stratejisi var. Yani, 'Relevant'(Tutarlı), 'Original'(Özgün) ve 'Impact'(Çarpıcı). BU strateji uyarınca biz de, günümüz 'ortakuşak' şairlerinden Haydar Ergülen'in şiirini nasıl reklam edebileceğimizi görelim. Bu vesileyle 'Pazar Şairleri'nden sözeden Ece Ayhan'ın da kulaklarını çınlatalım!"

Ece Ayhan'ı anmam sebepsiz değil. Çok çalıştığım için, çoğu cumartesi de çalışırdık, 'ancak Pazar günleri şiir yazabiliyorum!' demiştim. Ece de o zamanlar 'Pazar şairi' demiş benim için, şimdi uzaklarda olanlardan hikâyeci, sevgili arkadaşım Mehmet Günsür söylemişti bunu bana gülererek. Ece Ayhan'ı tanıyanlar bilir, yakını da olsanız, sivridilinden kurtulmak mümkün değildir. Oysa üniversite yıllarımdan başlayarak ölümüne değin 30 yılı aşkın süre her zaman çok yakın olduk. Ama dedim ya Ece sözünü sakınmazdı. Ben de birkaç kez nasibimi almıştım bundan haliyle.

Sonra da şiirimin reklamını yapmaya başlamışım.

Şair burada ne demek istiyor?

HAYDAR ERGÜLEN ŞİİRİ İÇİN REKLAM STRATEJİSİ

■ AMAÇ

Müşterinin pazarlama amacı: Haydar Ergülen şiirini duymuş, kalitesinden haberi tüketiciye, daha kaliteli, uzun soluklu ve gelişkin bir şiir sunmak.

Reklam kampanyasının amacı: Hedef kitleyi, 'markası meçhul' şiirleri seçmek yerine, 'yeni, iyi ve sıkı' bir şiir olan Haydar Ergülen şiirini okumaya ikna etmek.

■ HEDEF KİTLE

Reklam kimlere seslenecek? 16 yaş ve üstü, 'şiir kültürü' olan, şair kıymeti bilen, iyi şiiri kötü şiirden bir bakışta ayıran, seçici davranan, az sayıda ama sıkı şiir okurları.

Hedef kitlenin mecra izleme alışkanlıkları: Günlük gazetelerden *Cumhuriyet*, dergilerden *Şiir Atı*, *Eski'Z*, *Sombahar*, *Varlık*, *Adam Sanat*, *Gösteri*, *Defter*, *Edebiyat Eleştirisi*, *Şizofreni*, *Hayalet Gemi*, *Stüdyo İmge*, *İzlenim*, *Çalıntı*, eski *Deli* ve yeni *Leman*'ı okuyanlar, televizyonda "Bilinmeyen Sinemalar" ile "İki Film Birden"i izleyenler, Turgay Kantürk'ün fanzini *Küçük Pazartesi* ile tanıma şerefine erişenler.

■ REKLAMDAN BEKLENEN

Reklamları gören hedef kitle ne yapmalı? Haydar Ergülen'in yeni bir şiirine kavuşmanın heyecanını duymalı, şiirin yayımlandığı dergi ya da kitabı hemen satın almalı, okumalı, okutmalı, abone bulmalı, dostlarına duyurmalı, içlenip ağlamalı, yemekten- içmekten kesilip odasına kapanmalı, sevgilisine bu şiiri postalamalı.

■ NE VAAT EDELİM, NASIL DESTEKLEYELİM?

Haydar Ergülen şiirinin üstünlükleri:
-Türk şiir bahçesinin en nadide çiçeklerindedir.
-Tek rakibi eski terziler ve kuyumculardır.
-Şair müptelalığına aşına olanlar için gönülçelendir.
-Kolay okunur, etkisi uzun sürer, sözcükleri solmaz.
-Anısı sağlam şiirlerdir,

arkasında 38 yıllık Haydar Ergülen hatırası yatar. Torununuzun torununa bile okutabilirsiniz, evladiyeliktir. Edep irfan dairesinde yazılmıştır, ailenizin tüm fertlerine gönül rahatlığıyla önerebilirsiniz.

Kampanya sonrasında hedef kitle şunu söylemelidir: "Yıllardır aradığım şiir tadını Haydar Ergülen'de buldum, artık nerede görsem gözüm kapalı okurum."

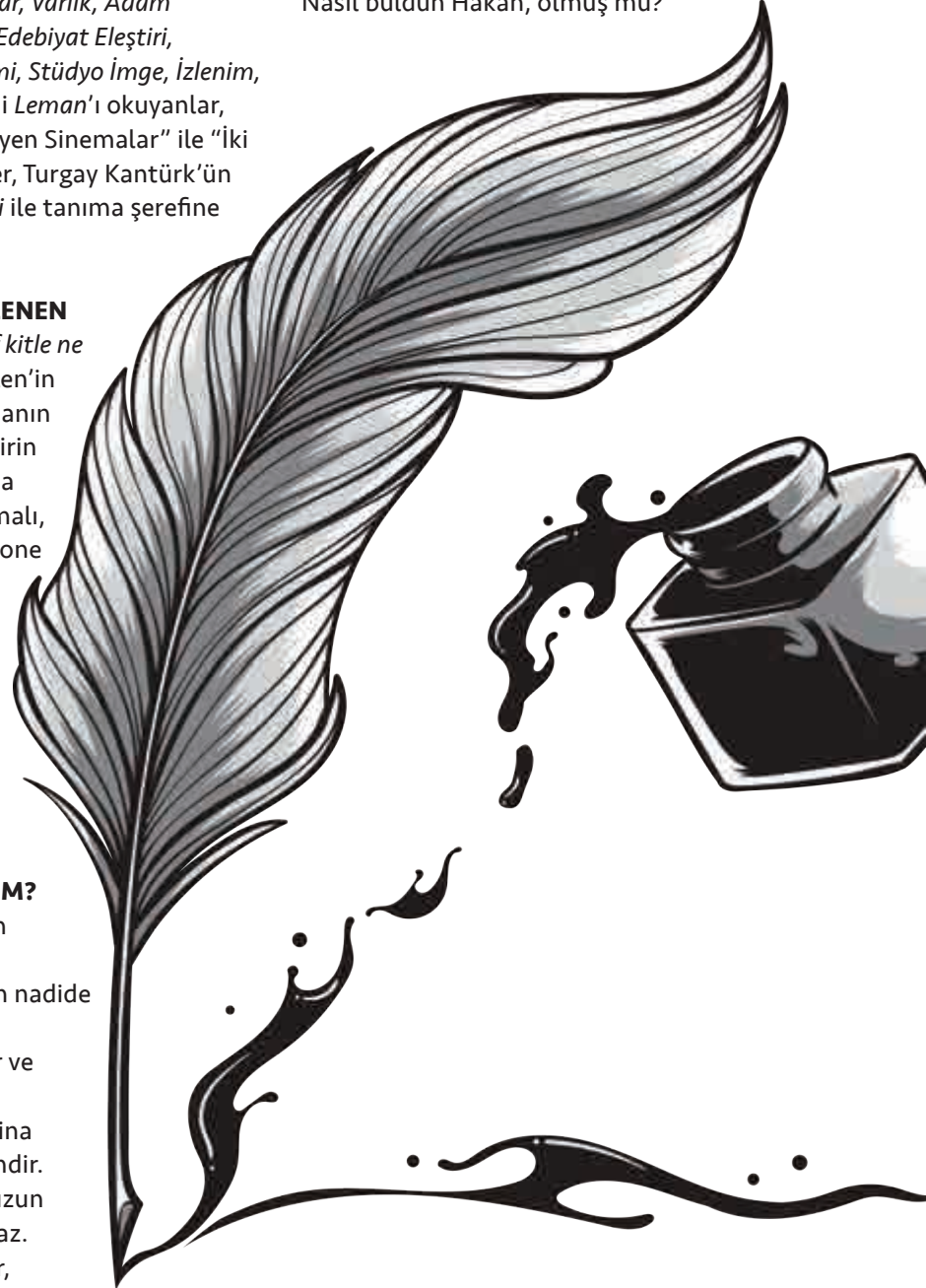
■ KİŞİLİK

Haydar Ergülen şiirinin yeni kişiliği ne olmalıdır? Sakin, sakın ve sakın.

■ STRATEJİNİN ÖZÜ

Stratejiyi tek bir cümlede nasıl özetleyelim? "İçinizdeki şiiri duyun, Haydar Ergülen okuyun!"

Şimdi reklam yazarlığını sürdürmekte olan değerli romancı Hakan Bıçakçı'ya soralım: Nasıl buldun Hakan, olmuş mu?

AYŞEN ŞAHİN

Kolay gelsin diye bir ses duydum arkamdan. Böyle durumlarda insan, emniyetten birinin bu şekil şakalar yapmasından endişe ediyor inanın.

Şahsımın afişlenmesi

20 yıldan uzun zaman olmuş. Solun bir rüzgarı vardı. Öyle güzel esiyordu ki kitleler peşine takılıyordu.

Baskıysa her zamanki gibi ama yine de bugünlerle pek kıyas götürmezdi sanki. Mart yoğun geçerci: 8 Mart, Halepçe katliamı yıldönümü, Gazi anması, Newroz... Sonra da hemen 1 Mayıs çalışmalarını başlandı. Nisan ayı bu şekilde hızlıca arada akıp giderdi. Pek çok fraksiyona bölünmüş olsa da sol, üniversite içerisinde yine de pek fena değildi yan yana durma konusunda. 1 Mayıs'larda, arada kortejleri gezmek için kendi sıramızdan ayrılır, arkadaşları ziyarete giderdik diğer kortejlere.

Tanıdığın herkesi, uzun süredir göremediklerin dahil, aynı gün görme şansın olurdu, böylece bayram kısmı perçinlenirdi.

Tabii ki dağıtılmadığımız, saldırılmadığımız sürece.

1 Mayıs'a çağrı afişlerini yapıştırma işi almıştım üzerime. Daha önce kendi başıma afişe çıkmamıştım, o gün ilkti, üstelik liselileri de almıştım yanıma.

Kostik aldım nalburdan. Bir kovaya su koyarsın, kostikle karıştırırsın, uzun saplı bir fırçayı önce kovaya batırırsın. Sonra afiş nazikçe fırçanın üzerine bırakırsın. Duvara fırçayı uzatıp, afiş düzgünce tutturup üstünden sıvarsın. Buraya kadar her şey normal. Ama fırçayı afişe sürmeye başladığım an, liğme liğme oluyor kağıt. Delireceğim.

Afiş de öyle rahat rahat yapılacak iş değil.

Hemen yapıştırıp fırlamak lazım. Alırlar görürlerse, durduk yere başına iş.

Sırtımdan stres terleri akıyor.

Kolay gelsin diye bir ses duydum arkamdan. Böyle durumlarda insan, emniyetten birinin bu şekil şakalar yapmasından endişe ediyor inanın.

Bir panikle döndüm baktım, öğrenci hareketinden tanıdığım bir arkadaş: Koray. N'aber? dedi.

Dedim sıkıntı var, yapışmıyor, yırtılıyor kağıtlar. Elini gezdirdi kovada, "yav bu kostik inşaatlarda gideri açmaya yarayan kostik. Asit basıyorsunuz kağıtlara, olmaz bununla. Kalktık gittik nalbura geri. Bir de

azarladık herifi. Bile bile niye yoruyorsun bizi? Bir köprü altını, onun da yardımıyla 15 dakika donattık afişlerimizle.

Bazen, teşekkür kelimesi yetersiz gelir, ortalıkta kimseye minnet eylemem deriz ama minnettarlık bazen elde değildir.

Belki o yıllarda karşılaşmışızdır yine meydanlarda, etkinliklerde, eylemlerde ama 20 yılı var görmedik birbirimizi sonrasında. Yıl 2016'ydı. Bir kitabım çıktı. Bir vefa borcu vardı içimde, bir değil de çok insana karşı. Beni ben yapan, hayata tutunmayı öğreten, hikâyeleri içime sığmayan insanlardı. Önce onları bir dökmek istemişim kağıda. Bir nevi giyaplarına "hayatıma girdiğiniz için teşekkürler" notu iletir gibi.

O afişli zamanların, azla mutlu olan, zenginliği gönlünde olan, dayanışmasıyla sağaltan, başlarına ne gelirse gelsin, anlatırken gülmeyi becerebilenlerini yazmıştım.

İlk kitabı, ilk kez rafta görmenin ayrı ve uzun bir öyküsü var. O duygunun tek başına bir adı olmalı. Evlat sahibi olmaya benziyor ama sanki tersten. Yani büyüttüğün çocuğunu ilk kez kucağına almak gibi.

Büyük bir yayınevinden çıkıyordu. Okuduğum birçok büyük yazarın da yayıneviydi. Ben bilinmedik, yeni bir öykücüyüm. Kitapla ilgili pek talebim olmadı, haddimi bilirdim. Bir sabah telefonumun mesaj sesleriyle uyandım. Bir arkadaşım evinin önünden fotoğraf göndermişti, duvarda benim kitabın afişleri!

Altta bir başkası başka bir semtten başka bir duvar yollamış. Bir baktım benim kitap tüm İstanbul'un duvarlarında dolaşiyor. İş yerimin tam önündeki duvarda da beni bekliyordu afişler, otoparkta çalışan komşular çıkmış kapiya "Yahu hiç haber vermedin, duvardaki afişlerden mi öğrenecektik?" diyor. Yayınevini aradım işyerine girer girmez. Gözlerim dolmuş mutluluktan.

Dedi ki arkadaş: "vallaha doğruya doğru olay şöyle oldu: İstanbul'da afiş işlerini yapan bir arkadaş vardı. Bizi aradı. 'Arkadaşımın sizden kitabı çıkmış. Matbaa kendinizin, siz basın, para istemez ben tüm İstanbul'u donatacağım.'" dedi"

Afiş ile başlayan bu dostluk, yine bizi sokaklarda, duvarlarda buluşturdu. 1 Mayısları heyecanla bekleyenleri anlatmıştım kitapta, afişe çıkanları anlatacağımı, birlikte afiş çıktığım arkadaşım belki de içten içe biliyordu. Geçen ay ikinci kitabım çıktı.

Editörlüğümü, kalemini sevdiğim, çok çalışkan bir yazar arkadaşım üstlenmişti. Heyecanla aradı. "Ne oldu biliyor musun? Yayınevini biri aradı, 'ben Ayşen'in afişlerini yapacağım' dedi, inanamıyorum ilk kez başıma geliyor." dedi. Minnettar olmanın sözlük anlamında "Bir kimseden gördüğü iyiliğe karşı teşekkür borcu bulunan, gönül borçlususu." yazıyor. Ödenir olmayan borçlar vardır. Ne yapsan az kalır.

Parayla ölçülmez, karşılık esası gözetmeyen iyilikler yürekliliktir, yüreğin bedeli olmaz. Ben minnettarım, ödenir bir borç değil üzerimdeki.

Çünkü her kitapta, benimle aynı coşkuyu yaşayan, aynı heyecanı paylaşan, benimle elini taşın altına koyan, birbirimizi göremesek de yanımda olacağını bildiğim bir yoldaşım, bir arkadaşım var.

Bu minneti, teşekkürü bizzat kendisine ilettiğimde "ben rica edince sağ olsunlar kırmayıp afiş basıp yolladılar" dedi. Kendi koca emeğini bir tevazu altına sakladı.

O "sağ olsunlar" lafında koca bir nesil gizli, dedim.

Bir vefa borcum var, ödenmez. Ancak böyle hikâyesini yazabilirim.

Daha bu dayanışmaları çok konuşacağız. Neden mi?

Çünkü bizim neslin, birbirimizden başka hiçbir şeyi yoktu, vardığımız yer her neresiyse, kendimiz geldik.

Bu yazıyı Koray'ın bana son mesajıyla bitirmek isterim:

"Bir ara hiçbir şey vaat edilmeyen çocukların hikâyesini konuşuruz. Ne devrim, ne para, ne güç, dik durmayı becermek için hiçbir dayanak, bir abi, abla bulamayanların, yolu izleyenlerin değil, yolu açmaya çalışanların hikâyesini. Bu, bizim kuşak işte."

Konuşuruz dostum, her şey için bir daha teşekkür ederim.

Bir hikâyemiz oldu ki en kıymetli olan buydu.

ERCAN KESAL

Hayat sizin ona verdiğiniz değerdir

"Zaman zaman içinde / Zaman zindan içinde/ Biz mahpusta yataydık/ Yılan, çıyan içinde."

1940 kuşağı şairlerinden Enver Gökçe'nin kayıp destanı *Irgat Yusuf'un Hikâyesi* böyle başlar.

Halk masallarında sık kullanılan bir tekerlemedir, "Zaman zaman içinde". Bir *Zamanlar Anadolu*'da filmine birçok seçeneğin arasından bu ismi koymamızın sebebi de Anadolu'nun ortasında zamansız ve mekansız bir hikâye anlatmak isteyişimizdi.

Evvel Zaman isimli güncemin bir yerinde filmin senaryo sürecinden söz ederken "Bu filmde derdimiz ne?" kısmına şunları yazmıştım:

"İnsanın toplumsal bir varlık olarak, bilinmeyen ve görünmeyen yüzünü açığa çıkarmalıyız. (Bu yüzden miydi filmin ilk zamanlardaki adının Mavera olma nedeni?) İnsanın kendini ve başkalarını kandırma becerisini, en kutsal olanla en bayağı olan arasında hızla gidip gelebilme yeteneğini(!) göstermeliyiz. Bu dünyaya, eşimize, dostumuza, çevremize yönelik bitmek bilmeyen hükmetme isteğini, içimizdeki o derin karanlığı anlatmalıyız."

Ne çok şey umut etmişiz uzun metraj bir filmde!

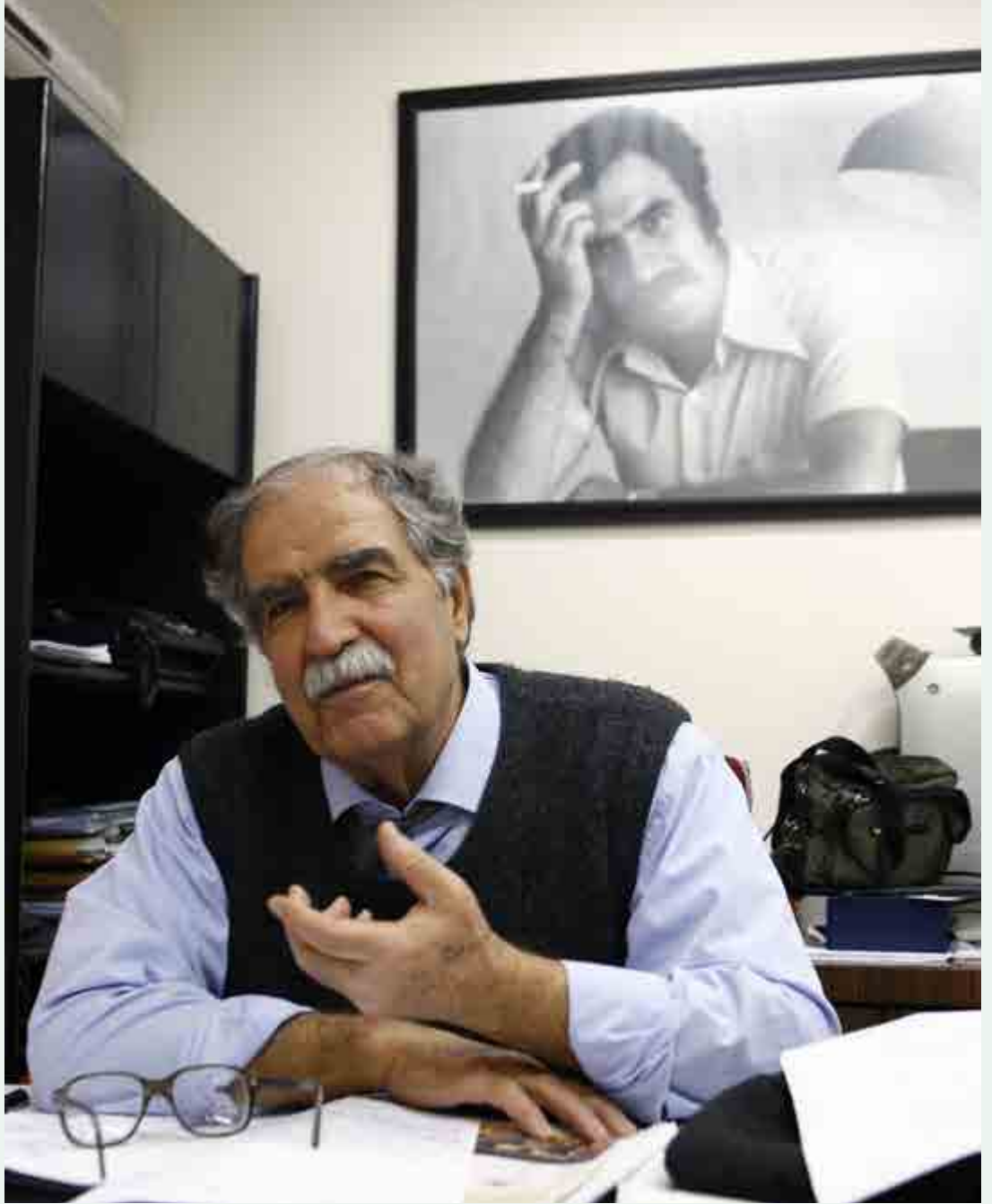
Ama insanın kendiyile ve zamanla olan meselesi bitmiyor kuşkusuz. Yaşadığımız dünyaya anlam aramaktan başka bir şey yapmadığımızı düşünürüm bazen.

Zaman ise bambaşka bir boyut. Avuçlarımızın arasından kum gibi akıp giden ve artık anı olduğunda fark edilen bir şey. Ancak kaybedince kıymetlenen bir şeyi nasıl tutabiliriz ki elimizde.

"İçinde yaşadığımız zaman, ruhlarımıza zaman içinde kazanılmış deneyimler olarak yerleşmektedir" diyen Tarkovski'nin güncesi de Türkçe'de Zaman Zaman İçinde ismiyle yayınlanmıştı.

"İnsanlık kokuşmuş durumda ve insanlar yavaş yavaş birbirlerini çürütüyorlar. Bizi bundan sonra kurtarabilecek tek şey, şu anki sefil ve barbar dünyanın tüm ideolojik kurumlarının düşüşünü sağlayacak yeni bir cadı avıdır." diyen Tarkovski.

Doğru, insanlık büyük bir iştahla kendi ruhunu ve yaşadığı gezegeni tüketiyor. Hayatın tüm alanlarında, bir arada yaşamının imkansız hale gelmesi için herkes elinden geleni yapıyor. Hepimizin üzerinde koşulsuzca anlaşabildiği tek değer var artık: Sahip olmak.

18. yüzyılın sloganı mutluluktu, 19. yüzyılın ise özgürlük. 20. yüzyılın sloganının sağlık olduğunu hepimiz biliyoruz. Daha uzun, daha genç ve daha sağlıklı yaşamak. Her şeye rağmen ve her ne pahasına olursa olsun!

21. yüzyıla da girdik sayılır. Bu çağa hangi ismi koyalım dersiniz, "Hadsizlik Çağı" yakışır sanırım. Herkesin her şeyi her yerde her biçimde söyleyebildiği, hızla inkar edebildiği, ölümüne istediği ya da çabucak vazgeçebildiği bir çağ. Her şeyin fiyatını bilen ama hiçbir şeyin kıymetini bilmeyen insanların doldurduğu bir gezegendeyiz artık.

Bu mesnetsiz özgüvenin sırrı nedir Allah aşkına? Hayatın hakiki değerlerini nasıl hatırlayacağız?

MuzafferAbi ya da Halit Çelenk veya Bedrettin Cömert... Deniz, Sinan, ya da Hrnt... Hepsi de... Yazdıkları ve yaptıklarıyla

hayatın "hakiki" değerlerini hissetmemizi sağladılar. Evet, bu yüzden katlanması zor bir zahmeti ölünceye kadar sırtlarında taşıdılar ve sanki tüm insanlığı kendilerine teşekkür borcuyla bırakarak bu dünyadan çekip gittiler.

Bir yazımda onlardan hayatı haiku gibi yaşayanlar olarak söz etmiştim.

"Kendi ölüm törenlerine gülerek katılan arkadaşlarımız yaşadı bu ülkede. Çok erkenden büyüme zorunda kaldılar. Öldürülmek için zorla büyütülen kardeşimiz de oldu, Erdal gibi."

Sokaklarda ölenlerimiz de; Abdullah, Ethem, Mehmet, Mustafa, İrfan, Ali İsmail gibi. Hepsi de çok gençti. Ama, sayılar nedir ki zaten?

Onlar, hayatın sayısını değil, kalitesini hatırlatanlar.... Bir "haiku" gibi, çok az ama

çok fazla şey söylemenin aralığındaki o müthiş gecedeki duranlar.”

1976 yılında Ankara Siyasal Bilgiler Fakültesi'nde öğrenciydim. İç Cebeci'de küçücük sefil bir evde kalıyordum. Gri, karanlık ve kirliliği hep Ankara deyince aklımda kalan. Evin yan tarafındaki Kütahya Öğrenci Yurdu'nda sabaha kadar söylenen kahramanlık marşları. Hergün ölümlere uyanan iç savaş koşullarında bir ülke.

Zafer Çarşısı'ndan çıkmazdım nedense. Kitapların arasında kendimi emin ve güvende hissedirdim. O yıllarda Muzaffer Erdost cezaevinden yeni çıkmış olmalı. Kitabevini hatırlayamıyorum bir türlü. Ama mecburi hizmet yıllarında Ahmet Erhan'la birkaç kez ziyaret edip çayını içmiştik. Sessiz, kederli ve hep inançlı bir adam olarak kaldı belleğimde.

Ne şanslıyım, bu insanlardan çevremde her zaman oldu ve ben onlardan, onların eylemlerinden kendi hayatıma vermem gereken değeri ve bana armağan edilen şu kısacık ömrün içini hakettiği gibi doldurmakla mükellef olduğumu öğrendim her seferinde.

Ülkemize ve dünyaya dair çok şey söyleyebiliriz. Anlatacağımız ve hatırladıkça keder veren anılarımız çok fazla.

Ama şunu iyi biliyorum, onlar kendi hayatlarına verdikleri değer yüzünden yaşadılar bunca acıyı.

Çünkü hayatınız, tam olarak sizin ona verdiğiniz değerdir. Ne kadar yaşadığınız değil, nasıl yaşadığınız önemlidir.

Bunu biliyordu Muzaffer Erdost ve "bütün dünya tuttuğu anda ateş insanı yakmaz demenin bir anlamı olmadığına" inananlardandı.

Hepimiz bir kez doğarız ve bu bizim elimizde olmayan bir seçimdir. Ama sonrasında yeniden ve kendimizden doğmak elimizdedir. Kendimizi yeniden yaratabiliriz.

Muzaffer Erdost da kendini yeniden doğuranlardan. Kendini yeniden inşa edenlerin kuşağından. Söz söylemenin bedelinin ağır ödendiği bir coğrafyada, inatla ve inançla başka bir dünya hayalini savunmaktan çekinmedi o kuşak. Politikanın edebiyatla bu kadar dostça ve içten bir kucaklaşmayı gerçekleştirdiği başka bir dönem hatırlamıyorum doğrusu.

Hepsi de memleket sevdalısı insanlardı. Edebiyatla politikayı birbirinden ayırdetmeden ve kaba slogancı söylem tuzağına düşmeden nasıl becerdiler bu işi şaşarım.

Muzaffer Abi'nin gazeteciliğe başladığı yıllar Demokrat Partili yıllar. Dönemin despotizminin her yere sirayet ettiği zorlu yıllar.

Evrım, Pazar Postası ve Ülke gibi dergilerde yazarlık ve yayın yönetmenliği yapıyor. 1958-63 arası da Ulus Gazetesi'nde çalışıyor.

Sol Yayınları 1964'de kuruluyor. 1971 faşist askeri darbe yıllarında üç yıllık mapushane dönemi. 74 affıyla çıkış.

7 Kasım 1980. Muzaffer Abi hapisteyken Onur Yayınları ve Sol Yayınları'nı idare eden kardeşi İlhan'ın 12 Eylül faşist darbesinin işkencecileri tarafından öldürülüşü.

Kardeşinden ona kalan kanlı bir palto ve onurla taşıyacağı bir isim, İlhan!

"Keşke tüm bu yaşananlar rüya olsaydı" demişti Sinan'ın(Cemgil) annesi, evet hemen hepsi de duyduğunuzda keşke bütün bunlar rüya olsaydı denecek acılar yaşadılar.

Hiçbirisinin ateşi çalan ve bu yüzden başına gelenlerden yakınmayan Prometheus'tan bir farkı yoktur nazarımda.

Prometheus insanlara yardım etmeye çalışırken tanrılar tarafından cezalandırılan, ancak acı çekmeyi bilinçle kabul ederek kendi misyonunu yerine getiren bir öncüydü. Direnmek inanmakla ilgili bir şeydir çünkü. İnanmanın şeyin bilincinde olmak ve bu yüzden başına gelebilecekler karşısında korkmamak, acı çekmemektir.

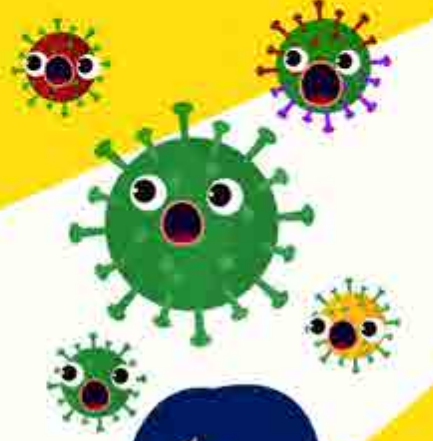
Prometheus tanrılardan ateşi çalıp insanlara verdiğinde başına gelecekleri biliyordu. Yüreğinin her sabah bir kartal tarafından yenilmesine, ancak yaptığı işin bilincinde olduğu için direnebildi.

Muzaffer Abi, yanbaşında canından çok sevdiği kardeşinin ölümüne şahit olmanın, elinden bir şey gelmemesinin acısına başka türlü nasıl katlanabilirdi yoksa?

İnsanın yaptığı işin sonunda başına geleceklerin bilincinde olması kendine saygı duymasından başka bir şey değildir.

Kendisine saygısı olmayanın da başka hiçbir şeye saygısı olmaz, artık sadece bunu biliyorum.

21. yüzyıla da girdik sayılır. Bu çağa hangi ismi koyalım dersiniz "Hadsizlik Çağı" yakışır sanırım. Herkesin her şeyi her yerde her biçimde söyleyebildiği, hızla inkar edebildiği, ölümüne istediği ya da çabucak vazgeçebildiği bir çağ.

KORKUNUN ECELE FAYDASI YOKTUR!
KİMSE KORKMAKLA KENDİSİNE GELECEK BİR KÖTÜLÜĞÜ ÖNLEYEMEZ. BU SEBEPLERLE KORKUYU SÜRDÜRMEK YERİNE, GELECEK TEHLİKELERE KARŞI ÖNLEM ALMA YOLUNA GİTMEK GEREKLİDİR. ÇÜNKÜ GELECEK OLAN GELECEK, OLACAK OLAN OLACAKTIR. ÜZÜNTÜ, KORKU İSE BUNU ÖNLEYEMEYECEKTİR.
SOĞUKKANLI, TEDBİRLİ, BİLGİLİ, SAĞLIKLI, DÜNYAMIZI DAHA ÇOK SEVDİĞİMİZ GÜNLERE!

 GUL_BATMANOGLU_CETIN

BÜYÜK SALGINDAN ASIRLAR SONRA... Adem'in günlüğü

ERGUVAN ZAMANI

Ben hep buraya gelirim. Ormanın içindeki patikayı ben açtım, bir ben bilirim. Dışarıdan baksan çalı çırpıdan, çürüyüp çökmüş ağaçlardan, incirlerin koca yapraklı sarkmış dallarından görünmez. Ezbere bilirim dikenlerin yerlerini, gözüm kapalı yürürüm de çiziksiz Tuğla Köşk'e kadar gelirim. Aşağıdan Boğaz tarafından da çıkılıyordu buraya ama geçen yıl yol çöktü, sular birinci kata çıktı. Yamaca dayanmış sırtını saran sarmaşıklardan kulesine kadar tırmanırım. Kule dediğime bakma, terasta huni çatısı düşmüş küçük silindir bir oda. Kışın içeride otururum, yazın terastan ninemin verdiği komando dübünüyle Fatih Sultan Mehmet Köprüsü'nü, üzerinden geçen hayvan sürülerini izlerim. Böyle bahar geldiğinde, erguvanlar açtığında domuzlar çok geçer. Geçen hafta ayı da gördüm.

Köprünün adını da, Fatih Sultan Mehmet'i de kimse bilmez. Köydeki herkes 'H' der sadece. Okuma yazmaları yok, 'H' harfini de bilmezler. Çok eskiden, okuma bilenlerden öyle kalmış adı. Ben okuma yazma bilirim, ninem öğretti. O kendi kendine öğrenmiş.

Köyün çevresindeki ormana gömülmüş apartmanlara sabah gider akşam çıkınına koyduğu plastik sayfalarla dönerdi. Köyün dışına çıkmak yasak. Hiç kimse ona yaklaşmazdı, yolda görenler kaçırdı. Uzaktan "Virüs... Virüs... Canavar" diye bağırlardı. Köyün dışındaki kulübesine

annem geceleri gizlice yemek götürürken beni de yanına alırdı. Bazen günlerce yanında kalırdım. Ninem de hep tembihlerdi:

"Sakin yanıma geldiğini kimseye söyleme. Senden de kaçarlar."

Aklım yettiğinde sordum nineme "Neden?" diye. Kulübenin zeminine serdiği resimli sayfalar arasında yem arayan tavuk gibi gezerken durdu. Bana gülümseyerek baktı, sevindim. Nihayet anlayacak yaşa gelmemden mesuttu. Yanıma oturup nasırlı, kocaman parmaklarıyla yanağımı sevdi. Öfkeli konuşacağını sanıyordum ama şefkatliydi sesi:

"Çok eskiden buralarda topraktaki çimen kadar çok insan vardı. Dev binalar, kocaman köprüler yaptılar. Bir felaket oldu. Adı: Virüs'tü. Bir anda hepsi öldü. Çok az insan kaldı. Onlar hayatta kalmak için kendilerini köye hapsetti. Yüzlerce yıl geçti. Çocuklarına köyün dışına çıkmamaları için canavar hikayeleri anlatıp korkuttular. Sonra ikinci felaket geldi. Sadece çocuklar ölmedi. Benim dedemin dedesi o çocuklardan biriydi. Bilgi kalmadı, sadece canavar hikayesi ile onun korkusu kaldı."

Kelime kelime hatırlıyorum çünkü hep tekrarlardı. İp ile diktiği sayfalarına bunları yazdı. Ben okumayı söktüğümde satır satır ezberledim. Harflerin çıkarttığı sesleri tek tek yüzlerce sayfa çözüyordü. 'İstanbul...

İstanbul...' diye sayfayı doldurup sonuna 'Bizim yaşadığımız yer' yazmıştı. Köyün eski adının 'Emirgan' olduğunu çözünce belli ki çok mutlu olmuştu, kocaman harflerle belli ediyordu.

Kulübesinin bahçesi eski insanların ne işe yaradığı bilinmez eşyalarıyla doluydu. İçi tel dolu rengarenk iplerin sonunda domuz dişi gibi iki demir olurdu. Bir tarafı camdan bazısı küçük bazısı büyük kutuları ahırın içine yığılmıştı.

Beni Tuğla Köşk'e de ilk ninem getirmişti.

Bir öğle vakti annem tarlayı sürüyordu, babam hayvanları otlatmaya götürmüştü. Kardeşim Derya ağacın altında uyuyordu. Ben kurbağa ile sesini taklit ederek konuşuyordum. Annemin çığlığını duydum. Koştu. Ninem tarlanın ortasındaki kuru toprakta dizlerinin üzerine çökmüştü. Boynundan başlayan kanlı pençe kesikleri göğüslerine iniyordu. Kaldırmaya çalıştığı kolları yaralarına erişmeden düşüyordu.

Konuşamadığı çaresizliğe öfkelenip dudaklarını ısırıldı. Yüzünde sürüyle azapla direnirken gözleri boşluğa düştü.

Ölüm döşeginde yanından hiç ayrılmadım. Soluğunu kesilmesi korkusuyla dinledim. Defalarca öldü zannettim, hırıltılı nefeslerle canlandı.

"Sen okuyorsun Adem, daha fazlasını

öğreneceksin" dedi. Bir sabah ölmeyecekmiş gibi canlandı. Ayının nasıl üstüne çullandığını anlattı. İple diktiği kitabını kulübesinden getirmemi istedi. Döndüğümde annem, ağzını avazı çıktığıınca bağırarak kadar açıyor, çığlıklarını içine gömüyordu. Ninem ölmüştü. Annem ile babam, ondan öğrendiklerimi kimseye söylememem için beni çok korkuttu.

Ninem öldükten bir yıl sonra, kışın büyük sarsıntı oldu. Yerin altında gök gürlendi sanki. Toprak kaydandı. Köydeki üç kulübe çöktü, biri yandı. Ormandaki eski binaların hepsi yıkıldı. Tuğla Köşk, ayakta kaldı. Kırmızı duvarları, betonu döküldü ama içindeki kocaman demirler bükülmedi. Köprünün de 5 halatı koptu, ortası çöktü.

Hep buraya, terasa gelip insanların çimenler kadar çok olduğu, binlerce bina yaptığı zamanları hayal ettim. Ninemin kaldığı yerden kitabı yazmaya yüz bin kez karar verdim. Yasak sınırı geçmeye cesaret edemedim.

Akşam oluyor, tepelerin ardında pembeye dönüp kararıyor gökyüzü. Karga sürüleri korkunç gürültüleriyle yuvalarına dönüyor, martılar çığlıklarıyla onlara karşılık veriyor. Uzaktan kurtların ulumaları duyuluyor. Her gün yaptığım gibi dürbünle ormanın içinden geçen yasak sınırın yüksek çitlerini kontrol ediyorum. Uzaktan biri gelse keşke. Ninem gibi bir bilge, bütün soruların yanıtlarını getirebilir. Keşke öyle olsa...

IHLAMURLARIN KOKTUĞU GÜNLER

Bugün sabah erkenden kalktım. Annem o uyandırmadan yataktan çıkmama şaşırı, pişirdiği ekmeği, peyniri çıkına koyarken koyunları çıkarmıştım bile. Çayıra doğru giderken uzun uzun arkamdan baktı. Kağıt ile kömür parçasını yanıma aldığımı fark etti, bir şey demedi. Ninem gibi olmamdan ne kadar korktuğunu biliyorum, onu endişelendireceğim için üzgünüm.

Onları dün gördüm. Tuğla Köşk'ün terasından dürbünle orman içindeki bina yıkıntılarını bakıyor, geçmişte nasıl olduklarını hayal ediyordum. Rüzgarsız günde dev ağacın dalları çok sallanıyordu. Dikkatli bakınca en tepesine çıkmış adamı fark ettim. Nefesim kesildi, sadece heyecan mıydı yoksa korktum mu? Bilmiyorum. Köy dışından birini ilk kez görüyordum. Bana doğru bakıyordu, hemen kuleye saklandım. Tekrar baktığımda kimse yoktu.

Sonra çitlerin üzerine tırmanırken onları

gördüm. Dev ağaçta gördüğüm adam, benim yaşımda, en fazla 15'inde bir kızı kaldırıp çitlerin üzerine koyuyordu. Kız ucu sivriltilmiş, sırik ile kazıkların arasından dikkatlice indi, onu iri adam takip etti. Sarmaşıkların gerilip salınmasından tırmadıklarını anladım. Önce iki kocaman el terasın duvarını tuttu. Kafasını yavaşça kaldırıp tedirgin bana baktı, o da ben de konuşmadık. Bir elini aşağı uzatıp kızı yukarı çekti. Kız hiç tedirgin değildi, kocaman gülüyordu. Sesi de kuş şakıması gibi canlıydı "Benim adım; Neyrin" derken.

Sırtındaki büyük çantayı çıkartıp yere yavaşça koyan arkadaşını büyük gözleriyle işaret etti, "Onun adı; 'B'. Büyüğün 'B'si" dedi.

"Okumayı biliyorsun" diye bağırdım. Benim de okumam olduğunu söylediğimde ellerini birbirine vurup yerinde zıpladı. Bütün söylediklerini anlıyordum, biraz daha kelimeleri uzatarak söylüyordu sadece.

'B', dizleri üzerindeyken bile benden uzundu. Dikkatli bakınca yüzünün çocuk, bedeninin ise yetişkin bir adam gibi olduğunu fark ettim.

Neyrin'in her hareketinde ve sesinde coşkulu bir neşe vardı. Hiç böyle birini görmemiştim. Koşarak yanıma kadar geldi ve boynumda asılı dürbünü gösterip "Bu ne?" diye sordu. Dürbünle bakınca kocaman bir çığlık attı. Köydekilerin duymasından çok korkmuştum. Ağzını kapatmak için elimi uzattığımda 'B'nin kocaman eli boğazımı kavradı. Parmaklarını sıksa beni öldürürdü. Neyrin hemen atılıp ayı pençesi gibi yumruğunu tuttu, bırakmasını emretti. 'B'yi sakinleştirmek için konuştum:

"Köydekiler duyarsa sizi buradan atarlar. Daha önce dışarıdan kimse gelmedi."

Önce torbalarından çıkardıkları ekmeğe ile meyveleri yediler. Neyrin karnı doyunca sırt üstü yattı. "Dünya varmış" derken çok mutluydu. Akşama kadar konuştuk. Onların köyü bir 'site'ymiş. 'Site'nin ne demek olduğunu bilmiyordum. "Duvarlarla çevrili, içinde üç katlı apartmanların olduğu bir yer" dedi. 150 aile varmış, bizim köyden çok daha büyük yani. Sarsıntıda 5 apartman yıkılmış, çok insan ölmüş. Sitenin etrafındaki arazileri de çitlerle çevirip tarlalar, otlaklar

yapmışlar. Koyunları, inekleri, atları varmış. Onların da köyüne girmek, çıkmak yasakmış. Bize bu kadar benzemeleri garip geliyordu.

"Yasaksa siz neden çıktınız?" dedim.

"Merak" dedi gülen sesiyle Neyrin. İki kez daha tekrarladı. Okumayı kendisine ve kardeşine babasının öğrettiğini, babasının dedesinden öğrendiğini böyle çok eski zamanlara kadar gittiği anlattı. Köyde sadece onlar biliyormuş. Evlerinde 6 tane kitap varmış, birinde gökdelenlerin resmi varmış. 'Gökdelenin ne olduğunu bilmiyordum. 'B' çantadan kitabı çıkartıp kıza uzattı. Demek ki bizi dinliyor, anlayabiliyordu. Neyrin, çok kalın, plastik sayfaları olan kitabı ortasından açtı, büyük resmi gösterdi. "Bunlar gökdelen, çok yüksek, 50 belki de 70 katlı dev binalar" dedi. Nefesim kesilmişti, çok güzel görünüyorlardı, bizim köprüden bile ihtişamlıydılar.

Resmin altındaki yazıyı okudum. 2020 Maslak- İstanbul yazıyordu.

Artık ekmeğimiz de bitti. Dört gün önceki yağmurda terasa çıkıp doldurduğumuz su da tükeniyor. Açlıktan yürüyemeyecek hale gelmeden çıkmalıyız buradan. Bu öğrendiklerimizi, Salgın Günlüğünü köylerimize götürmeliyiz. Kurtlardan çok korkuyorum...

"İstanbul. Eski insanların şehrinin adı" dedim. Bunu biliyordu Neyrin. Kitapta sadece resimler, altlarında kısacık yazılar vardı. Neyrin başka bir sayfayı açarken "Eski insanlar uçuyordu" dedi. Ağzım açık kalmıştı. Yüzüme alaycı bakarken sayfaları bana doğru çevirdi.

Çok yüksekten, belki de bulutların oradan İstanbul görünüyordu. Boğaz'ın iki tarafı binalarla doluydu. Bizim köprü gibi iki tane daha vardı. Denizin üzerinde de eve benzeyen büyük şeyler vardı. Neyrin onların yüzdüğünü söyledi.

Saatlerce o resme bakabilirdim ama başka bir sayfayı çevirip suyun üzerindeki kocaman demir binayı ve altındaki yazıyı gösterdi. Onlara gemi diyorlarmış.

Kitabı ninemin görmesini çok isterdim. Sararmış, resimleri silinmiş çok sayfa çevirdikten sonra aradığını buldu. Kitabı göğsüne bastırırken parıldayan gözlerinde büyük sürprizinin keyfi vardı. Kitabı açıp "İşte insanlar bununla uçuyordu" dedi. Demirden, çok büyük kanatları olan bir şeydi. İnsanlar etrafında küçücük kalmıştı. Bu hayallerimin bile çok ötesindeydi.

Neyrin dürbünü alıp yerinden fırladı, terasın ucuna koştu. Köprüye bakarken "Tüm bunları yapanların, eski insanların neden yok olduğunu öğreneceğim. Bütün

yanıtlar gökdelenlerde. Biliyorum” dedi. Onlar ile geleceğimi söyledim. Gece kuleden kaldılar. Güneş en yükseğe çıktığında yanlarına gideceğim, yola çıkacağız...”

GÖKDELENİN ÇATISINDA

7 kez güneş doğup battı. İki kez bulutların içinde kaldık. İlk gün tavandan yere kadar pencerenin önünden hiç ayrılmadık. O kitaptaki resim kadar yüksekte bakıyoruz İstanbul'a. Boğaz'ın sonunda toprak bitiyor, sadece sudan, lacivert kocaman bir boşluk başlıyor. Uzakta başka gökdelenler de var. Dev ağaçlar düğme kadar küçük buradan bakınca.

O gün koyunlar ile eve döndükten sonra çıkını annemin ekmeçleri, elma, mısır, peynir ile doldurdum. En büyük suluğu dereden doldurdum. Annem kahrolacaktı gittiğimi anlayınca. Ama bu merakla, gökdelenleri hiç görmeden duramayacağımı biliyordum. Kulübede uyuyan Derya'yı öpüp çıktım. Annem ocağı yakıyordu. 'Bir iki güne dönerim' diye düşünmüştüm.

Tuğla Köşk'e geldiğimde Neyrin ile 'B' beni aşağıda, sarmaşıkların yanında bekliyordu. Neyrin heyecandan yerinde duramıyordu. Sevinçten zıplayıp "Hadi gidelim" dedi. Çitleri, 'B' sayesinde çabucak geçtik. Elindeki kocaman bıçakla da çalılar, dalları parçalıyor, bize yol açıyordu. İki kez karacaların sesinden korktuk, onlar da bizden kaçtı. Gece olursa ağaçlara tırmanıp orada sabahı beklemeyi kararlaştırmıştık. İkinci tepeyi aştıktan sonra Neyrin'in neşesi azalmıştı, ben de korkuyordum. Artık hiç konuşmadan, ormanın içindeki her seste ürkererek yürüyorduk. Üçüncü tepeyi aştığımızda her yerde kahverengi tozlarla çürümüş, demir kutular vardı. Neyrin kitaptakileri gösterdi. Eski insanların içine oturup gittiği bu şeylere 'otomobil' deniyordu. Beşinci tepenin sonunda geniş, çatlamaş betonun bir tarlaya çıktık. Sadece birkaç ağaç vardı. Beton, ormanın içine doğru incelerek gidiyor, sonra kayboluyordu. Neyrin kitapta gökdelenlerin olduğu fotoğrafı açtı. Yolun üzerinde parmağını ilerletip dev binalara kadar götürdü. Sarmaşıkların örttüğü bir tünele girip karanlıktan korkarak koşar adım yokuşu tırmandık. 'B'nin sarmaşıklar arasında açtığı delikten dışarı çıktığımızda muhteşem manzara karşımızdaydı. Gökdelenler bulutlara kadar yükseliyordu. Bize bu kadar yakında olabileceklerini hiç düşünmemiştim. Neyrin, boynuma sarıldı. Tedirginliği kaybolmuş, yine neşesi içine sığmaz olmuştu. 'B'nin sırtına tırmanıp "Hadi koşalım..." diye bağırırdı.

O sırada ağaçların karanlığında iki gözün

parladığını gördüm. Hırıltısını duydum. Bağırarak istedim, sesim çıkmadı. Bütün gücümle koştum, onlara 'Kaçın' derken sesim mırıldanıyor kadar zayıftı. O zaman arkaya baktık. Peşimizden gelen yoktu. Kurt gördüğümü söyleyince yeniden hızlandık. Yeşil camdan gökdelenlere çok az kalmışken yolun iki yanında ağaçların arasında koşan kurtları Neyrin gördü. "Oradalar" diye çığlık attığında kurtlar iki yandan yaklaşmaya başladı. Korkudan bacaklarım titriyor, dizlerimdeki güç, soluğum tükeniyordu.

Binanın camdan kapısına 'B' omzunu vurduğunda içeriye savrulduk. Ne olduğunu anlamamıştım, dört kanatlı kapı halen dönüyor, kurtlar dışarıda uluyordu. Yaşadığım için o kadar mutluydum ki; bu binadan nasıl çıkacağımızı düşünmedim bile. Neyrin yere oturan 'B'nin kucağında titriyor, ağlıyordu. İri adam, kurtlara nefretle bakarken dişlerini sıkıyordu. Onlarla dövüşecek kadar cesur ve güçlüydü.

Neyrin gözyaşlarını, burnunu hırkasının uzun kollarının ucuyla sildi. Bir apartman yüksekliğindeki girişin tavanına bakarken hâlâ titriyordu.

O gün girişteki tüm odaları gezdik. Cam kadar pürüzsüz taşların üzeri, yerler toz kaplıydı, her adımımızda etrafa dağılıyor, ağızımıza burnumuza doluyorlardı. Kurumuş, çatlamaş kağıtlar dokunduğumuzda paramparça oluyordu. Üzerinde resim ve yazı olan birkaç plastik bulduk. Çoğu silinmiş, geriye manasız birkaç harf kalmıştı.

Karanlık merdivenlerden çıktığımız her kat bomboştur. Ertesi gün gökdelenin üçgen cam çatısına geldik. Çok kalın demirden kapısı düşmüştü. Diğer katlar gibi boş değildi. Her yer çürümüş, devrilmiş eşyalarla doluydu. Yerlere serilmiş üzerinde sayılar yazan küçük kağıtlar her adımımızda toz oluyordu. Demir bir masa halen ayaktaydı. Neyrin'in diğer odadan çığlığını duyunca yanına koştuk. Parçalanmış kumaş ve çürümüş yünlerin içinde bir iskelet yatıyordu.

Yanında plastikte sarılmış sayfalardan bir kitap vardı. Üzerinde 'Salgın Günlüğü' yazıyordu. Çok, çok uzun zaman kimsenin gelmeyeceğini bildiği için yazdıklarını yok olmaması için kaplamıştı. Belki de eski insanların hayatta kalan sonuncusuydu.

Neyrin ile sayfa sayfa tekrar tekrar okuduk günlüğünü. Adı Zafer Yurt'muş, bu gökdeleni o yaptırmış. Cam kafes çatıyı kendisine ayırmış. Buraya yerleştikten 10 yıl sonra 'Çin' dediği çok uzak bir

ülkedeki bir insana yediği bir hayvandan Korona isimli virüs bulaşmış. Virüs bir canavar değilmiş yani, çok küçük, gözle görülmeyen bir şeymiş. Ağızlarından, burunlarından, gözlerinden içlerine girerek önce yaşlı insanları öldürmüştü, bütün dünyaya yayılmış. 'Salgın' bu anlama geliyormuş. Bir yıl sonra ikinci felakette gençleri de öldürmeye başlamış. Eski insanların dünyasında 'isyan', 'yağma' diye yazdığı büyük olaylar olmuş. Zafer Yurt, binaya girip tüm eşyaları alan insanları, onların kendi kapısına dayanıp açamadıklarını uzun uzun anlatmış.

Üçüncü felaketten sonra ne olduğunu ninemden biliyordum. Zafer Yurt o kadar yaşamamış. Virüsün sadece çocukları öldürmediği günleri görememiş.

Ben, yeşil gökdelenin sahibinin son yazdıklarını çok düşündüm. "Asıl virüs bizdik. Korona dünyanın kendisini koruma sistemiydi. Bizi yok edip iyileştirdi. Yıllardır betonun içinden filizlenen ağaçları, binaları kaplayan sarmaşıkları, hayvanları ve doğanın bize dair ne varsa yutuşunu izlerken bundan keyif alıyorum. Dünyanın iyileştiğini görüyorum..."

Ona göre; gerçek canavar insanlardı. Virüs dünyanın ilacıydı.

Artık ekmeğimiz de bitti. Dört gün önceki yağmurda terasa çıkıp doldurduğumuz su da tükeniyor. Açlıktan yürüyemeyecek hale gelmeden çıkmalıyız buradan. Bu öğrendiklerimizi, Salgın Günlüğü'nü köylerimize götürmeliyiz. Kurtlardan çok korkuyorum... Belki bunlar da benim günlüğümdeki son cümleler...

MEHMET'İN GÜNLÜĞÜ

30 gündür bu binanın 50. katındayım. 7 gün önce kurtlardan son anda kurtulup yeşil gökdelenlere girdiklerini görmüştüm. Çantalarından belliydi az yiyeceklerinin olduğu. Benden önce çıkmak zorunda kalacaklarını biliyordum. Bu sabah önce iri olan çıktı kapıdan. Etrafı kolaçan edip iki çocuğa gelmelerini işaret etti. Ormanda kurtların pusu için mevzilenmelerini seyrettim. Tünele yaklaştıklarında sürünün lideri önlerine atladı. Yeşil gökdelenlere dönmek istediler. İri yarı olan çocuklara vakit kazandırmak için durdu, lider kurt ile dövüştü. Hiçbir insan kurdu yenemez. Diğer kurtlar önce kızı yakaladı, boğazını parçalamaları çok kısa sürdü. Erkek çocuğun yeşil gökdelenlere ulaşmasına çok az kalmıştı. Üzerine atlayan kurt çok büyüktü. Kurtların kopardığı parçalarla cansız savrulurken bez torbasından kağıtlar dağıldı. Rüzgara kapılıp gittiler. Belki de buradan çıkmanın tam zamanı. Kurtlar şimdi tok, bana saldırmazlar...

HAKAN DEMİR

SIRA

Elinde buruşturduğu küçük kağıt parçasını düzeltti, tekrar baktı; 1637. Gişe tabelalarındaki en büyük sayının 1221 olduğunu görünce suratı biraz daha asıldı. Neden böyle karmaşık yapmışlardı banka bekleme sıralarını. 1208'den sonra 3457 yanıyordu, sonra 1209, sonra 3458 ve ardından 1210. Tam karmaşık da olsa bir düzene bağlı gittiklerini düşünecekken birden 6357. Neydi bu şimdi?

Beklemeyi oldu olası sevmezdi. Kim severdi ki. Beklemek hiçbir şey düşünmeden geçirilince sonsuza kadar sürecek gibi gelen bir karabasandı, bir şeyler düşünmeye başlayınca ise çıkılması zor bir muhasebe süreci. Kendisiyle muhasebeye girmeyi sevmezdi. Beklemeyi sevmezdi. Bankaları ise zaten kimse sevmezdi.

Tın... Tın, tın, tın...

Tam dört defa uyarı sesi gelmişti gişe tabelalarından. Sıra hızlıca ilerliyor demektir bu, belki de yakındı artık. Baktı. 1603. İşte ilk kez elindeki kağıtta yazana yakın bir numara. Bu serideydi demek. 1200'lü, 3400'lü ve 6300'lü seri onu ilgilendirmeyen serilerdi, kendisiyle benzer işlemi yapacakların sayısı en fazla 34'tü. Çılgın banka sıra numaralama sisteminde en azından bunu çözebilmesi rahatlık vermişti.

Tın... 1604. Kimse numaranın yandığı gişeye yaklaşmadı. Tın... 1605. Gişe çalışanı on saniye bekliyor, yaklaşan ya da hareketlenen yoksa basıyordu numaratorün düğmesine, acıması yoktu. Güzel. Tın... 1606. Yaşlı bir adam yöneldi

gişeye bu kez. Beklenecekti demek.

Gişeye yaklaşan yaşlı adamın fazla giyinmekten arkası beyazlamış bol kotu, babasını getirdi aklına. Babasının da beklemeyi sevmediğini anımsadı. Çocukluğunda çok kez yazlıklarının olduğu beldenin kordonundaki dondurmamacının önünden ağlayarak ayrılmak zorunda kaldığı geldi aklına. "Boşver oğlum, kim bekleyecek o kadar. Sonra yine gelir bakarız." Bakmazlardı yine. Beklemeye tahammülsüz babası, iki hafta önce girdiği toprak altında bekleyip duruyordu şimdi.

Tın... 1618. Sıranın kendisine yaklaştığını görünce sıkıntısı azaldı. Gişeye gittiğinde lafa nasıl başlayacağını kurguluyordu. "Günaydın. Hoş saat öğleni geçti tabii. Tünaydın diyeyim." Boş yere lafı uzatmaktı, vazgeçti bu girişten. "Kolay gelsin. Babam iki hafta önce vefat etti de, tek varisiyim ben. Hesabındaki parayı adıma geçirecektim." Güzel bir giriş bulmuştu işte. Böyle tonla işlem yapmış tecrübeli gişe görevlisi, hemen gerekli belgeleri isteyecek, imzayı alacak ve 300 bin küsur lirayı hesabına geçirecekti.

Tın... 1621. Parayı alır almaz ilçe meydanına çıkan işlek sokakta bulduğu dükkanı satın alacak, çay ocağına çevirecekti. Sabah dükkanın kapısını açtığını, çay kazanının altını yaktığını, tabure ve masaları kapı önündeki kaldırıma dizdiğini hayal etti. Eşinin iki çocuğunu alıp evden ayrılmasının ardından geçen altı yılda pek gülmeyen yüzünde ufak bir tebessüm oluştu.

Hayatının iç sıkıntılılarıyla geçen döneminin son kara günü babasının ölümüydü demek. Artık yeni bir hayat... Tın... 1630. Son yedi kişi. "Üçü sırasını beklemeyip gidenlerden olsa, en fazla yarım saatim kaldı." Yeni bir hayat için yarım saatçik beklemek bir şey olmasa gerekti.

Tın... 1636. Kimse yoksa sıra kendisine gelecekti. Ama hayır, biraz daha beklemeliydi. Gişeye genç bir kadının yöneldiğini gördü. Yürüyüşünü dikkatle izledi. Ne kısa ne uzun, beğendiği gibi düz saçlı, kilosunu şişman denemeyecek kadar, beyaz tenli. Sanki az sonra başlayacağını düşündüğü yeni hayatına bu kadın da dahil olacakmış, gişedeki işlemler sonrası kendisine teslim edilecekmiş, bankadan birlikte çıkıp onunla eve gideceklermiş gibi kadını kafasında tartıp duruyordu. "Baya da güzel aslında," diye düşündü. Kadının gişedeki işini bitirip kalktığını gördüğünde sıradakinin kendisi olduğunu bir anlığına unutarak kadını izlemeye devam etti. Kadın kapıdan çıkarak sokakta akan kalabalığa karıştı.

Daha başlamadan yeni hayatının bir parçası kaybolmuş gibiydi. Gişe tabelalarına baktı, bir oynama yoktu. Saatine baktı, mesai bitimine daha kırk dakikadan fazla vardı. Tam da onun numarasına bir kala sıra neden durmuştu şimdi? Ayağa kalktı, sabırsızca yerinde sallanmaya başladı. Tabelaya baktığı her saniye, bir gün gibi geliyordu.

Tın... 1637.

Gişeye yöneldi. Beklemekten nefret ediyordu, kim etmezdi ki.

Yerli ve milli bir hikaye...

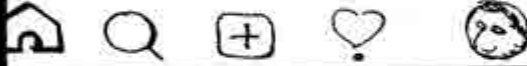
Bahadır Boysal

YAZAN: ALİ ERKİN

GENÇ ADAM SABAH UYANIR UYANMAZ ELİ İPHONE'UNA UZANDI. TELEFON, UZUNCA BİR SÜREDİR EN YAKIN ARKADAŞI OLMUŞTU. ÖNCE FACEBOOK'U AÇTI, BİLDİRİMLERİNE BAKTI. ARDINDAN TWITTER HESABINA GÖZ ATTİ, RETWEETLER, FAVORİLER... TİMLİNE YİNE ÇILGIN AKIYORDU. INSTAGRAM? PARMAĞINI CİHAZININ GORİLLA GLASS CAMINDA GEZDİRDİ. BEĞENİLER, BİRKAC FOLLOV...

tamöyledeğil

PARMAĞIYLA TİMLİNE'İ AŞAĞI DOĞRU KAYDIRIRKEN NİŞANLISININ SELFİSİ GÖZÜNE ÇARPTI. DURDU VE GÜLÜMSEDİ. GENÇ KADININ AYNAĞAN YANSIYAN FOTOSUNDA SWAROVSKİ TAŞTAN NİŞAN YÜZÜĞÜ GÖZÜNE İLİŞTİ. DOĞUM GÜNÜNDE ONA HEDİYE ETTİĞİ VAKKO BAŞÖRTÜSÜ GÖZ ALIYORDU. BİR 'LIKE' KONDURDU...

KAHVALTININ NEFİS KOKUSU ODASINA KADAR GELİYORDU. LAVABODAN ÇIKTIKTAN SONDA YAVAS ADIMLARLA MUTFAĞA DOĞRU YÖNELDİ. ANNESİ TEKA ANKASTRE MUTFAK SETİNİN ÜZERİNDE HAZIRLADIĞI KAHVALTIYI GETİRMİŞTİ MASAYA. BABASI ÇOK SEVDİĞİ MASSİMO DUTTİ LACİVERT TAKIM ELBİSESİNİ GIYMIŞTI BUGÜN. KOLUNDAKİ ROLEX DE PENCEREDEN DÜŞEN GÜNEŞİNDE KÜÇÜK KIVILCIMLAR DAĞITIYORDU ETRAF ADETA. SAMSUNG S20 TELEFONUNDAN ŞİRKETTEKİLERLE KONUŞUYORDU, "ALMANYA'DAN GELEN MALLAR N'OLDU?"

MÜPTELASI OLDUĞU NUTELLA'YI MASANIN ÜZERİNDE GÖRÜNCE, İNCE BİR ZEVK DALGASI İÇİNİ YOKLADI. LİPTON ÇAYDAN TAM ÜÇ BARDAK İÇTİ. BOS SANDALYEDEN ANNESİNİN ŞİK PRADA ÇANTASI GÖZÜNE İLİŞTİ...

KAHVALTIDAN SONRA ODASINA DÖNDÜ, ELBİSE DOLABINA YÖNELDİ. ŞÖYLE BİR PENCEREYE DOĞRU BAKTI. KIŞ GÜNEŞİNİN IŞIKLARI BOĞAZ'IN ÜZERİNDE İSİLDİYORDU. "HAVA FENA DEĞİL..." ÇOK SEVDİĞİ DİSEL JEANİNİ VE BEYAZ PİERRE CARDİN GÖMLEĞİNİ DOLABINDAN ÇIKARDI. MONT? EVET, BİRKAC GÜN ÖNCE ALDIĞI YEŞİL LACOSTE MONT TAM BU HAVALAR İÇİN...

O ARADA ÜST RAFTAKI BURBERRY PARFÜMÜNE UZANDI VE ÖZENSİZCE ÜZERİNE SIKTI. AH... KOL SAATI, EN SEVDİĞİ AKSESUAR! GENİŞ MASASINA ÖZENLE DİZDİĞİ SAATLERDEN BİRİNİ SEÇMEYE KOYULDU. DİJİTAL KADRANLI MICHAEL KORS MU, SPOR KAYIŞLI TOMMY HILFİGER Mİ? HIMM... SANKİ KIRMIZI KORDONLU HUGO BOSS'UN GÜNÜ BUGÜN.

BABASININ ÜNİVERSİTEYE BAŞLAMA ARMAĞANI KIRMIZI BMW GRAN COUPE AZ ÖTEDE PARILDIYORDU. ARABASINA ATLADI VE OKULUNA DOĞRU YOLA ÇIKTI... LİSE YILLARINDAN BERİ ARABA KULLANMAYI HEP SEVMİŞTİ...

DERSTEKİ SIKICI SAATLERDEN SONRA WHATSAPP MESAJLARI... ARKADAŞLARI KAFEDE BEKLİYORDU. ARABASINA BİNDİ, YAKIT KADRANINDAN BİR İKAZ: BENZİN AZALYOR! EN YAKINDAKİ BENZİN İSTASYONUNA SÜRDÜ. HATIRLAYABİLDİĞİ KADARIYLA İLERİDE BİR SHELL OLMALYDI...

BİR SÜRE SONRA KAFEYE VARDI. ARKADAŞLARINI SELAMLAYIP OTURURKEN CEBİNDEN AQUA BLUE PARLIAMENT SİGARASINI VE ZİPPO ÇAKMAĞINI ÇIKARDI, MASANIN ÜZERİNE BIRAKTI. SONRA ELİNDE KÖMÜR MANGALIYLA GİDEN GARSONA SESLENDİ: "NARGİLE!.. SADE!.." BİRKAÇ SANİYE GEÇMİŞTİ Kİ TELEFONUNA YİNE BİR MESAJ GELDİ. NİŞANLISI DÜN KARARLAŞTIRDIKLARI BULUŞMAYI HATIRLATIYORDU...

...AKŞAM, EPEYDİR MERAKLA BEKLEDİKLERİ HOLLYWOOD FİLMİNE GİDECEKLERDİ BERABER. "19.15 SEANSINA AYIRTTIM BİLETLERİ. YARIM SAAT ÖNCE AVM'NİN GİRİŞİNDEKİ STARBUCKS'TA BULUŞURUZ." DİYE YAZMIŞTI NİŞANLISI, "BU SEFER LATTELER BENDEN :))"

GENÇ ADAM, BOL SMİLEYLİ BİR CEVAP YAZARKEN, KAFEDEKİ DEV EKSPANLI 5K ULTRA HD SONY TELEVİZYONDAN GELEN SESE DE KULAK KABARTTI. İÇERİDEKİ UĞULTUDAN TEK DUYABİLDİĞİ "YERLİ VE MİLLİ..." KELİMELERİ OLDU.

EVDE KAL

Damla
Sönmez

Sakin ol ve evde kalmaya devam et..

Bütün dünyayı olumsuz etkileyen coronavirus salgınına karşı alınabilecek en büyük önlem evde kalmak. Oyuncu Damla Sönmez, evde kalırken izlenebilecek filmleri, dizileri, konserleri, TED Talks'ları ve okunabilecek kitapları listeledi. Şimdi o elindeki ayakkabıları yavaşça yere bırak ve kolutuğuna otur...

Kitap

- Hermann Hesse – Bozkır Kurdu
- Madeline Miller – Ben, Kirke
- Clarissa P. Estes – Kurtlarla Koşan

Kadınlar

- Victor E. Frankl – İnsanın Anlam Arayışı
- Eckhart Tolle – Şimdi'nin Gücü
- Luke Rhinehart – EST
- Michael Ende – Momo
- Debbie Ford – Niçin İyi İnsanlar Kötü Şeyler Yaparlar?
- Vedat Türkali – Bir Gün Tek Başına
- Irvin D. Yalom - Divan

FİLM

- Alev Almış Bir Genç Kızın Portresi – Céline Sciamma
- Parazit – Bong Joon Ho
- Youth – Paulo Sorrentino
- Youth Without Youth – Francis Ford Coppola
- Mustafa Hakkında Herşey – Çağan Irmak
- Dreamers – Bernardo Bertolucci
- Sibel – Çağla Zencirci & Guillaume Giovanetti
- Waking Life – Richard Linklater
- The Killing of The Sacred Deer – Yorgos Lanthimos
- The Guitar – Amy Redford
- The Sunset Limited – Tommy Lee Jones

Dizi

- Crown
- BoJack Horseman
- State of The Union
- British Castles – belgesel
- Flea Bag

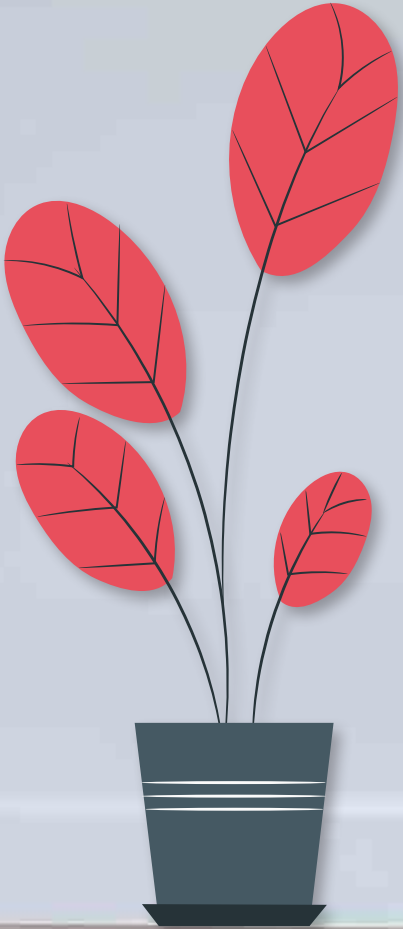
- Crashing
- Masum
- Şahsiyet
- Better Things
- Angels in America
- Marvelous Mrs. Maisel

KONSER

- Ane Brun – Leave Me Breathless Live
- FKJ live @Solar de Uyuni for Cercle
- Rob&Pan Live @ Monumantale Paris
- Fazıl Say – Nazım Oratoryosu
- Cigarettes After Sex Private Session live @ Paris
- A-Ha MTV Unplugged
- Portishead Live Glastonbury 2013
- Live 8 London 2005
- James Brown Woodstock 99 East Stage
- Pink Floyd Pulse 1995 Earls Court London
- Noemie Dahan / <http://www.noemiedahan.com/>

TED TALKS

- Benjamin Zander – The Transformative Power of Classical Music
- Amy Cuddy – Fake It Till You Make It
- TedxReset 2013 Deniz Alnitemiz – İşte Bu Herşeyi Açıklar
- Andrew Solomon – Depression; The Secret We Share
- Playlist – Talks to Watch When You're Stuck in A Rut

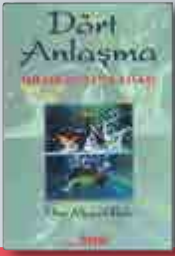

Demet Evgar

Bu kitaplar benim 10-15 yıl önce hayatıma giren ve hayatta aradığım sorulara ilaç olan kitaplar. Bugüne kadar gündeminizde değildiyse tavsiye ederim.

- Şimdi'nin Gücü/ Eckhart Tolle
- 4 Anlaşma / Don Miguel Ruiz
- Korkunun Ötesi/Don Miguel Ruiz
- Tanrılar Okulu/Stefano D'Anna
- Kurtlarla Koşan Kadınlar/ Clarissa P. Estes
- Yürümenin Felsefesi/ Frederic Gros

Can Bonomo

- Peter Doherty - Grace Wastelands
- Wax Poetic - İstanbul
- Wufi - Wufi
- The Shins - Chutes Too Narrow
- Funkstörung - Disconnected
- Ratatat - Classics
- The Prodigy - Invaders Must Die
- Twenty One Pilots - Trench
- Coldplay - Viva La Vida
- The Beatles - Rubber Soul

Selami Şahin

Usta müzisyen Selami Şahin, #EvdeKal çağrısına yönelik sunulan katkılara şarkılarla destek verdi. Şahin'in evde vakit geçirirken müzik dinlemek isteyenlere önerileri şöyle...

- Zeki Müren -Eskimeyen Dost
- Tanju Okan - Dostlarım/ Kaderim (45lik plak)
- Fairuz - Ishar
- Abdel Halim Hafız - Zay El Hawa
- Viyana Filarmoni Orkestrası

Jehan
Barbur

EVFOBİ

Sen önce kendini dinle, o duvardan bu duvara savrulma; kendinle kalmayı hatırla, hesaplarını kes, sevdiğinle ol ya da sevmediğini anla; uğruna çalıştığın hayatına bir daha bak. İlla bir film ya da konsere ihtiyacın yok. Telefon ekranın seni kurtarmayacak. İlkel benliğini duy, duyumsa. Çok mu boş sözler bunlar?

Bir yanıyla hoş ve eğlenceli teşvikler...

Düşünmeden edemediğim başka durumlar da böylece zihnimde su yüzüne çıkıyor. Biz evde olmaktan, eşimizle, çocuklarımızla, ailemizle uzun mesailer paylaşmaktan, yalnızsak eğer yalnızlığımızla ve kendimizle yüzleşmekten, kendimizi oyalayacak bir şey bulamamaktan ne zamandır bunca korkar olduk? Çocukluğumda en çok azar işittiğim zamanlar, anneme gidip "Anne ben çok sıkılıyorum" dediğim anlardı. Cevabı, beklemeden yapıştırdı: "Kendini eyleyecek bir şey bul!" Bu arada en çok da kendisi boş durmaktan korkardı ya, o da ayrı konu. Neyse... Can sıkıntısı çeken insandan, oyalanmaya muhtaç hissettiren bireylerden o zamandan beri korkar ya da çekinir oldum. Bülent Ortaçgil'le yıllar evvel ettiğimiz bir sohbette bana söylediği şeyi de hatırlamadan edemiyorum. "İnsan evinde kokana kadar kendiyi kalmayı başarıyorsa, kendiyi, benliğiyle olan hesabı kesebilmiştir" demişti. Bunu uzun zaman çok düşündüm, hâlâ da düşünürüm.

Bizler bu dönemden - sağ ve salim çıkmayı başarabilirsek- zihinsel ve ruhsal bir değişim elde edebilmiş olabilecek miyiz? İlk defa tüm dünya benzer bir ekonomik cenderenin içinde. Bir yanıyla da sabah evden çıkıp işe giden, gece aynı saatte işten eve dönen güruhlar olarak aynı noktadayız şu an. Para

akışımız durdu, ödemelerimiz devam ediyor. Ama hiçbirimiz bir değerimizden daha iyi ya da daha kötü durumda da değiliz

-istisnalarımız var elbet. Maddi anlamda ciddi bir kırılma yaşarken, maneviyatımızın eşitlendiğini es geçemeyelim derim. Sorgusuz sualsiz girdiğimiz başarı yahut ayakta kalma yarışı şu an bal ağırlığında. Yavaş yavaş "Ben ne için bu kadar uğraşıyordum?" sorusu artmadı mı? Kendi iç sesimizi dinlemeyi bırakarak, nasıl bir hayat arzusu içinde olduğumuzu unutarak, bize sırf böyle öğretildiği için insanlığımızın ve psikolojimizin kaçta kaçını yitirdiğimizi artık görmüyor muyuz? En tuhafı, evlerimizi, evlerimizin içinde yaşayan nüfusu her anlamda ayakta tutmak için çalışarak sarf ettiğimiz fiziksel ve zihinsel çabayı düşündükçe, şimdi o ayakta tutmakla mükellef olduğumuz evlerin içinde yalnız ya da ailecek kalmanın neden bizleri bu kadar tedirgin ettiğini anlama gayretim sürüyor. Bizler, evlerimize güzel eşyalar, iyi yiyecekler, son model beyaz eşyalar almak, çocuklarımıza en iyisini getirebilmek, akşam yemeklerini iyi yiyebilmek ve evimiz için çalışmak gereği ve zorunluluğundayken şimdi ev bizim için ürkütücü bir şey haline gelmedi mi? Biz evde nasıl vakit geçireceğimizi unutmamışız. Aslına bakarsanız dışarıda da ne yapacağımızı pek bilmiyorduk ya neyse...

Boşanma oranı yükselen ülkeler var. Akşamdan akşama eşlerini ve çocuklarını gören fertler, gün boyu birlikte kaldıkça nasıl bir mutsuzluğun içinde olduklarını ve ne için bunca yıldır çaba sarf ettiklerini sorgulamaya başladılar belki de. İlk defa iç dünyalar dış dünyadan daha yüksek bir güdüyle serzeniyor. Can korkusu hepimize ölümlü olduğumuzu kafamıza vura vura hatırlattı. Din, dil, ırk, maddi durum demeden birer canlıdan öte olmadığımızı gösterdi.

Bu süreçte evde kalın ve kalalım elbet. Sırf hasta olmamak için de değil.

Hastalığı bulaştırmamak, nasıl olsa bir yerinden maruz kalacağımız virüsü ötelemek, hastanelerdeki izdihama denk gelmemek gibi çoklu sebeplerden dolayı evde kalalım. Ama evde kalırken evin ne demek olduğunu bir kez daha hatırlayalım. Kurduğumuz düzenleri gözden geçirelim. İnsanca vakit geçirmenin elimizdeki akıllı telefonlarla kısıtlı olmadığını fark edelim lütfen. Henüz bir haftayı doldurmamış ev günlerimizde sanatçılardan canlı ev konserleri beklemek de bana biraz tuhaf geliyor açıkçası. Bunun da zamanı var elbet. Ama şimdi mi? Hemence mi? Önümüzde zor günler var. Eve girer girmez "Hadi beni oyala" şiarı olarak algılıyorum ben bunu. Sen önce kendini dinle, o duvardan bu duvara savrulma; kendinle kalmayı hatırla, hesaplarını kes, sevdiğinle ol ya da sevmediğini anla; uğruna çalıştığın hayatına bir daha bak. İlla bir film ya da konsere ihtiyacın yok. Telefon ekranının seni kurtarmayacak. İlkel benliğini duy, duyumsa. Çok mu boş sözler bunlar? Bence asıl boş kalmış olan bizim içimiz. Turnelerine ara vermiş sanatçıların ikinci gün ev konserlerine dönmesini de anlamıyorum. Berberler evden saç kesimi yapmıyor, lunapark çalışanı evden jeton dağıtmıyor... Ha bu arada bu mecrada kimse kimseden geride de kalmıyor. Sektörlerden hepimiz şu an için uzağız. Ne yok oluruz ne var oluruz. Bir durun hele. Her bireyin kendi canını sorgulayacağı andır bu. Dikkatle, itinayla... Dediğim gibi, zor günler kapıda. Belki de burnumuzu kapıdan bile çıkaramayacağız. O zaman örgütlenip evlerde birbirimize ses olalım. Her şey sırasıyla. Yoksa geleceğe sunacağımız bir güzellik bile çoktan tüketilmiş olacak. Kimse kimseyi oyalamakla mükellef değil. Kendimizden menkuluz. Düşünmekten kaçmış bir dünya bu birkaç zaman düşünmeye, evcil olmaya, kurduğu evi anlamaya zaman ayırsın lütfen. Sonucu daha sonra ne olursa olsun, bir iç kaçıştan daha verimli olacağı kesindir.

Sonuç itibarı ile sayın okur;

Size bugün önereceğim bir kitap, bir film yok. Ama evde kim varsa onunla güzel bir akşam yemeği yiyin, çocuğunuza masal okuyun, varsa ipiniz makroma örün derim. Çok mu komik geliyor? O zaman bol bol gülün ne diyeyim. Bir süre sonra elbette evden canlı yayınlarda buluşacağız. Ama sanki şimdi değil. Bu hayatta insani erişimler de sırayla... Buradayız, bir yere de gidemiyoruz zaten. Bence siz de gitmeyin. Ne evden, ne de kendinizden. Bizi kapital eldiveniyle dövmüş şu hayatın sonucunda uğruna didindiğiniz evi hele bi sevin önce.

Yekta
Kopan

İzlenecek filmler seni bekliyor: #EvdeKal

Şimdi evde kalma vakti. Evde oturup bir süre dışarı çıkmama vakti. Koronavirüs salgınında kendimiz ve sevdiğimiz için alabileceğimiz en büyük önlem. O halde bugüne kadar izlemediğimiz filmleri izlemeye ne dersiniz? Yazar, seslendirme sanatçısı ve televizyon sunucusu Yekta Kopan sizler için evde izlenecek 10 filmi listeledi.

1- Okja

Yönetmen: Bong Joon-ho

Bong Jon-Hoo'nun, 2017 Cannes Film Festivalinde Altın Palmiye adaylığı olan, Parasite'tan bir önceki filmi. Et tüketimi çığırını ete bayılanları dahil rahatsız edecek şekilde yüzümüze vuruyor.

2- And Then We Danced (Ve Sonra Dans Ettik)

Yönetmen: Levan Akin

Maskülenite ve onun hâkim olduğu toplumlarda "namus, erkeklik, onur" gibi kavramların manipüle edilerek nasıl insanların hayatlarına hükmedildiğini anlatan, Gürcü dansları ve müzikleriyle dolu çok boyutlu bir hikâye.

3- Sorry We Missed You (Üzgünüz Size Ulaşamadık)

Yönetmen: Ken Loach

Günde on dört saat çalışıp ancak yaşayabilecekleri kadar para kazanan, ayrıca düzgün bireyler yetiştirmesi beklenen; borçları yüzünden en ufak maddi hata veya şımarıklık hakları olmayan, bıçak sırtında yaşayan insanların filmi. Ken Loach'un son filmi.

4- I Lost My Body (Bedenimi Kaybettim)

Yönetmen: Jérémy Clapin

Hayatlarımızdaki mücadeleyi, gerçekleşmemiş beklentileri, hayal kırıklıklarını, tüm bunların ötesinde umutla doğrulmanın

mümkün olduğunu anlatan Fransa yapımı bir animasyon filmi. Ait olduğunu "bütünü" arayan el, onu bulduğunda eskisi gibi olamamanın gerçekliğiyle yüzleşiyor.

5- The Neighbors' Window (Komşuların Penceresi)

Yönetmen: Marshall Curry

2020 En iyi kısa film akademi ödülünün kazananı. Güçlü bir röntgencilik, hayatı anlama ve içe dönüş hikayesi.

6- The Meyerowitz Stories

Yönetmen: Noah Baumbach

Herkesin bol bol konuştuğu ama aslında kimsenin karşısındakini dinlemediği, çoktan dağılmış bir ailenin yeniden bir araya geliş hikayesi.

7- The Disaster Artist (Felaket Sanatçısı)

Yönetmen: James Franco

Klasik Hollywood anlatılarındaki zar zor geçimini sağlayan fakat büyük gelecek vaat eden sanatçı hikayelerine ters köşe yapan bir adam; Tommy Wiseau. Belirsiz para kaynağı ve büyük bir bütçeyle, yaklaşık 6 milyon dolar, 'The Room' isimli filmi yapar. The Disaster Artist hem Wiseau'nun hem de filminin müthiş bir mizaha sahip biyografisi.

8- The Room (Oda)

Yönetmen: Tommy Wiseau

The Disaster Artist'in şahane ironisinden tam anlamıyla keyif alabilmek için The Room'un dünyasına girmek ve Wiseau'nun, onu oradan oraya sürükleyen ruh haline tanıklık etmek gerek.

9- Private Life (Özel Yaşam)

Yönetmen: Tamara Jenkins

Olayların filmin adıyla çelişecek şekilde geliştiği bir çocuk sahibi olmaya çalışma hikayesi. Hayatın çok gerçek bir parçası olup üzerine hiç konuşulmayan bir konuyu hem finansal hem manevi hem de 'sosyal' açıdan anlatıyor.

10- Paddleton

Yönetmen: Alexandre Lehmann

Birbirlerine sarılıp ağlayamaya cesaret edemeyecek kadar yetişkin ama en sevdiği filmi bir barda canlandırarak ya da sadece kendilerinin oynadığı bir oyun türetecek kadar çocuk kalan iki erkeğin dostluk ve 'cesaret' hikayesi.

Burak
Abatay

Sen en iyisi mi bir podcast çal

Bulaşık yıkarken, çamaşır asarken, yemek yaparken, yatarken, kütüphaneni düzenlerken, toz alırken... Evdeyiz malum. Yapacak çok işimiz var. Aylardır ertelediğimiz her şeyi yapmamız lazım. Bir yandan da günlük rutin... Tüm bunları yaparken arkadan birileri konuşsun istemez miyiz? Kimi zaman çok faydalı bilgiler, kimi zaman iki hoş sohbet, kimi zaman dibine kadar goygoy...

Kalt

O tarz mı?

Onbironsekiz

Fularsız Entellik

Nilay Örnek Soruyor: Nasıl Olunur?

Evrim Ağacı

Socrates

Her Kafadan 1 Ses

Bi'bak

Normalin Sınırları

Havadan Sudan

Bunu Ben De Yaparım

Deli Asiyeye

Bartu Kafa

TRT Radyo Tiyatrosu

Sinan
Kaynakçı

Şarkılar sarsın evi

Evde kal, evde kal, evde kal... Pinhani grubundan müzisyen Sinan Kaynakçı ev vakitlerinizde size eşlik edecek 10 müzik eserini listeledi. Deep Purple'dan, Ezginin Günlüğü'ne, Bulutsuzluk Özlemi'nden Radiohead'e size evde eşlik edecek 10 şarkı...

- Sting & Stevie Wonder - Fragile
- Deep Purple - Child In Time
- Jimmy Page & Robert Plant - Kashmir (Mısır Orkestrası ile

birlikte)

- Radiohead - Like Spinning Plates (Live)
- Taraf de Haidouks'un (Haydutlar Orkestrası) Union Chapel konseri
- Ezginin Günlüğü - Sabah Türküsü (Çekirdek Resitali)
- Bulutsuzluk Özlemi - Güneşimden Kaç
- Queen - Love of My Life
- Mesut Külahlı & Hüsnü Şenlendirici - Yıkılmışım Ben Bir Teselli Ver
- Telvin (Erkan Ogur, Alp Ersonmez, Turgut Alp Bekoglu) - Turkish Jazz Week '15

ON AIR

EVDE
KAL

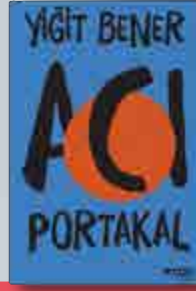

Serra
Yılmaz

Karantina günlerine kitaba sarılalım

Birbiri ardına geçen günler, haftalar sevdiklerimizi ve kendimizi korumak için büyük öneme sahip. Önlemlerimizi alıp evde kalmalıyız. Evde bize eşlik edecen onca işten birisi de şüphesiz ki kitap okumak. Oyuncu, çevirmen ve yönetmen Serra Yılmaz, salgının en yoğun yaşandığı yerlerden İtalya'dan Bavul okurları için kitap önerilerini listeledi.

- Yiğit Bener - Acı Portakal
- Ayşe Sarısayın - Denize Yazıldı
- Marguerite Yourcenar - Hadrianus'un Anıları
- İtalo Calvino - Bir Kış Gecesi Eğer Bir Yolcu
- Şebnem İşigüzel- İyilik
- Semih Tuğrul - Alçak Basınç
- Metin Arditi - Turquetto
- Emine Uşaklıgil - Bir Şehri Yok etmek
- Pier Paolo Pasolini - Gramsci'nin Külleri
- Sema Kaygusuz- Barbarın Kahkahası

Orçun
Sünear

Eller eller havaya Salondan çıktık yola lavaboya

Ellerini yıka, kişisel ve çevresel hijyenine özen göster ve temastan kaçın. Ve ihtiyacın olmadıkça da dışarı çıkma, #EvdeKal. Evde kaldığın zaman zarfında kendini iyi hissedesin diye Sattas grubunun vokali Orçun Sünear, YouTube'da izleyebileceğin 10 efsane konseri listeledi.

Grup Yorum 25. yıl

- AC/DC - Live in River Plate
- Bob Marley Live in Rockpalast Dortmund
- Frank Zappa Live in Capitol Theatre
- Grup Yorum 25. yıl İnönü Stadyumu
- Rage Against the Machine - Live in Woodstock 99
- Led Zeppelin - Live January 9th 1970
- Pink Floyd Live at Pompei
- Miles Davis Live at Milan Italy Teatro dell'Arte
- Muddy Waters Live at Norway Molde Festival
- Groundation Live at Monteux Jazz Festival 2015

EVRİM KURAN

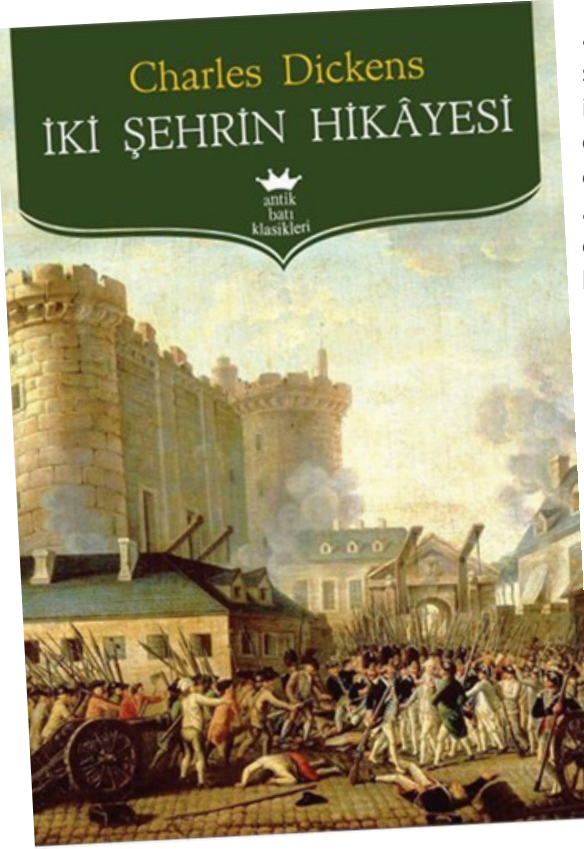
Zamanların en iyisi, zamanların en kötüsü

Zamanların en iyisiydi, zamanların en kötüsüydü; hem akıl çağıydı, hem aptallık, hem inanç devriydi hem de kuşku; aydınlık mevsimiydi, karanlık mevsimiydi, hem umut baharı hem de umutsuzluk kışıydı, hem her şeyimiz vardı hem hiçbir şeyimiz yoktu, hepimiz ya doğruca cennete gidecektik ya da tam öteki yana.

Kitapların ilk cümlelerine vurulum ben; ilk bakışta aşk gibidir başlangıç cümleleri. İlk göz göze gelişi, ilk dokunuş misalidir. İçinden geçmeye çalıştığımız zamanı an itibarıyla en iyi anlatan yukarıdaki ilk cümleler Charles Dickens'ın İki Şehrin Hikâyesi'ne ait. Ne yazık ki bugünlerde yaşadığımız trajik hikaye iki şehirden fazlasını etkiliyor.

Çin'in Vuhan kentinde sene başında ortaya çıkan ve Covid-19 adı verilen hastalığa yol açan koronavirüs, Antarktika hariç tüm kıtalara, 120'den fazla ülkeye, binlerce şehre yayıldı. Bilgisayarımda sürekli açık duran gösterge panelinde yayılımı anlık olarak takip ediyorum. Teknoloji ne güzel şey değil mi? İnsanı, doğayı, evreni korumaya yetmeyen teknoloji, küresel çaplı kayıpları saniyeler mertebesinde güncelliyor. Bu satırları yazdığım dakikalarda dünya çapında 190.124 teyit edilmiş vaka ve 7516 ölüm vardı. Değil birkaç yıl, birkaç ay, birkaç gün önce bile yaptıklarımızı yapamaz hale geldiğimiz, temassız yaşamı ilke edinmeye, bizim toplumumuzda hiç de alışık olmadığımız sosyal mesafe kavramına adapte olmaya çalıştığımız, umutsuzluk kışına benzeyen bir umut baharındayız. Bu yaşamdan sağ çıkamayacağımıza zaten eminken, bu

savaştan yenik çıkmamak için ellerimizde dezenfektan spreyley, kolonya şişeleri ile enseyi karartmamaya çalışıyoruz. Epeydir hurafelere, bilimsizliğe teslim olmuş coğrafyamızda, bilim insanlarının aşı geliştirmesini dört gözle bekliyoruz. Kısa süre öncesine dek şiddet uyguladığımız sağlık çalışanlarına müteşekkire

olmayı da öğreniyoruz hem.

Koronavirüsün yayılma hızı dünyayı bir şok dalgasıyla sarsıyor. Hükümetler, çan eğrisini düzleştirmek için sınırlarını kapatıyor; sokağa çıkmayı engellemeye çalışıyor. Günün sonunda mevcut sistem, pandeminin yapısal nedenleriyle savaşmak yerine acil önlemlere odaklanıyor.

Bundan 5 yıl önce Bill Gates'in bir TED konuşmasını izlemiştik. Gates sıradaki virüsten neden korkmamız gerektiğini

açıklıyor ve bunun modern çağımızın nükleer savaşı olacağını söylüyordu. Bu tehlikeye işaret eden pek çok bilim insanını dünya dinlemedi. Biyolog Rob Wallece yeni virüsler ve endüstriyel gıda üretimi arasındaki bağlantıyı araştırıyor; endüstriyel tarımın temelli sona erdirilmesi gereğine ve yüksek derecede kapitalistleştirilmiş gıda üretiminin, insanlığın tamamını tehlikeye atan uygulamalara dayalı olduğuna işaret ediyor.

Bu global yaşamsal kriz, sadece bireyler veya kurumlar olarak değil, ülkeler olarak da yeni çağa ne denli hazırlıksız olduğumuzun kanıtı oldu. Ülkeler ortak akıl ve işbirliğinde zaman kaybetti; sınıfta kaldı. Tarihçi **Yuval Noah Harari koronavirüsün son 100 yıldaki en kötü salgın hastalık olduğunu söylüyor** ve bununla **başta çıkabilecek global bir lider olmadığını iddia ediyor**. Harari'ye göre şu an bu konuda dünya genelinde gördüğümüz en kötü şey uyuşmazlık. Yani farklı ülkeler arasındaki koordinasyon, işbirliği eksikliği ve yalnızca ülkeler arasında değil insanlar ve hükümetlere karşı da duyulan güven eksikliği. Harari "**Ülkeler arasındaki sınırları değil insanlar ve virüsler arasındaki sınırları korumalıyız.**" diyor. Ona göre bu tip salgınlardan izole olma yöntemiyle değil, bilgi edinme yöntemiyle uzaklaşılabilir. "İzolasyon ile salgın hastalıkların önüne geçmek istiyorsanız bunun tek yolu taş devrine dönmek olabilir." **Yuval Noah Harari'nin son günlerde beni epey derin düşüncelere salan bir uyarısı daha var: "Salgın, totaliter rejimleri güçlendirebilir.** Bu durum, gelecekte gizlilik ve sağlık arasında büyük bir savaş da beraberinde getirebilir. İnsanlar, yakın zamanda 'salgın hastalıklardan korunma' adı altında bütün gizliliklerini yitirebilir."

Nesillerce kaynaklarını hor kullandığımız, yerin altını ve yerin yüzünü, göğün tabakalarını ziyan ettiğimiz dünya adeta insandan öcünü alıyor. Şimdi kendimizi kapattığımız evlerimizde, 24 saat sonrası için bile plan yapamazken, belki kalplerimizi kurutan, zihinlerimizi bulanıklaştıran virüslerle de hesaplaşırız.

SEDEF ORMAN

Bahar umudun başkaldırısıdır

Herkesin dünyası hayata açılan kapısı kadar; benim kapımdan bahar girince, yüreğim kanatlanıyor, uçuyor sanki.

Malum kışın son demleri, uzun zamandır karanlık ve puslu hava, içini de boğuyor insanın.

Üzerimizden koca bir kara kış geçti. Çok üşüdü, çok fazla yağmurun altında ıslandı ruhlarımız. Ve canımızı çok acıtan savaşlar, kayıplar, salgın hastalıklar, endişeler, acılar yaşadık. Mülteci çocukların dramı, babaların çaresizliği öyle derin yaralar bıraktı ki, cümlelerimiz bile yorgun ve alıngan artık.

Dünyanın dünya kadar derdi ile uğraşmaktan daha kötüsü elinden bir şey gelmediği için hiçbir şey yapamamaktan yorulmuş gönüllerimiz var artık. Tam ne yapsak gelmiyor bir türlü özlenen neşe ve coşku derken,

iyi ki geldin bahar!

İyi ki çıkardın bizi efkâr burcundan!

İyi ki yeşerdi kolektif umut!

Kaynağını bilemediğim mutlulukların adı bahar. Metrelerce mutluluk, rengi erguvan, kokusu mor salkım. "Kalbimde bir bahar gizli deseydi kış, kim inanırdı ona" demiş ya Halil Cibran. İşte bu sebeple ben hep inanırım, kışın ölsen de nasılsa yine dirilirsin baharda.

Herkesin dünyası hayata açılan kapısı kadar; benim kapımdan bahar girince, yüreğim kanatlanıyor, uçuyor sanki. Her yer aşk ve umut kokuyor birden. Baharda sanki her şehri, her hayatı, herkesi sevebilirim gibi geliyor. Çapkın

bahar çelme
aklımı diye
bir cümle

dönüyor kafamda. Kış hakikatler biriktiriyor; sahici, dramatik hikâyeler getiriyor, çoğu mutsuz ve karamsar.

Oysa bahar öyle mi?

Hercai bahar, hayal etme ve hayallerine suç ortağı arama zamanı.

Bahar mevsimlere sığamayan ruhların, maceradan maceraya, gönülden gönüle uçuşma zamanı. Tüm risklerin alınabilir olduğu, tüm ihtimallerin mümkün olduğu ve sanki duyguların dile gelip konuştuğu hatta şarkılar söylediği zamanlar.

İmzası ateş olan yakan, tutkulu, müdanasız, deli kadınların cümbüşlü, ümitli cümleler kurma zamanı bahar. Ne yaşadım ya yanıma kar, ne yaptım ya sevdiğimden yaptım deme zamanı.

Üstelik bahar, yaz gibi rehabet ve uzun boş vermişlikler kapsamıyor, feleğin tam da şaşmıyor yani. Uçurumdan atlıyorsun ama kanatlarını takmayı da unutmuyorsun gibi. Yüreğine teslim günlerde, duygular, fikirler, rotalar devamlı değişse bile hiss-i kablel vuku yolunu buluyorsun gibi.

Bahar seni dağıtıyor ama aynı zamanda dağınıklığını da tolere ediyor. İnsana sürekli daha zamanın var biraz daha ağırdan alsan bir şey olmaz, hadi şu rengin şu kokunun şu

havanın tadını çıkar diyor.

Biteceği en başından belli bir hikâyenin yine de güzel olması gibi! İşler ters gittiğinde bile yol bulmak gibi! Hayal kırıklıklarının, hayat kırıklığına dönüştüğü bir anda yeniden âşık olmak gibi!

Hem de ne âşık olmak! İster hayatının ilkbaharında ister ikinci baharında ol ya da aşka âşık olmanın her baharında ol, o cemre düştü mü bir kere kalbe, bir daha iflah olmuyor insan.

Bana gelince, bahar bana yol oldu hep. Başlı başına alıp başını gitmelerin mevsimi. Yol boyu yanımda sadece umut yaren..

O yolların bazılarının bilinmeze, muğlaklığa, bazılarının yeni başlangıçlara, bazılarının ise geçmişe, geçmişte hayatımıza değenlere, bir dönem kıyılarımıza demirleyenlere çıkma ihtimali olduğunu bilerek gittim hep. Bu yol kaç tür pişmanlık, kaç şekilde savrulmak, kaç kere çılgınlıksa hepsine eyvallahım oldu bütün baharlarda.

İşte bu güzel günlerde, hazır gelmişken, bahar ve o tatlı rüzgâr öpüyorken boynunuzdan, gülün, gezin, sevin, sevin...

Hayata ve yaşadığımız coğrafyaya inat!

Bu başımızdan büyük dertlere, sonumuzun ne olacağı belirsizliğine, içinden çıkamadığımız bütün karmaşalara inat yanınızda kim varsa ya da yalnızsanız gördüğünüz ilk çiçeklenmiş bahar dalına gülümseyerek bakın, ona bir kez dokunmadan geçmeyin. Memleket hatırımızı bilmiyor, siz baharda daha çok nasılsın diye sorun, umutsuzlara umut fesleğenler hediye edin.

Kalbinizin yoldan çıktığı, başınızın döndüğü bir bahar dilerim.

Bir de korona virüsünden uzak durun bir zahmet!

ERDAL GÜNEY

New York'tan Cevdet enişteyle döndük

Sen indiğin yerde bekle...

Nerede?

Havaalanında...

Altı terminali olan John F. Kennedy Uluslararası Havalimanı'nda mı !!!?

Ya işte in sen! Alıcam ben seni...

Tribeca Film Festivali'ne gidiyoruz. Bu sahiplenme duygusu yüksek kişi, müziğini yaptığımız filmin yönetmeni. Benden üç saat sonra farklı bir havayolu ile havalanacak. Kendimi kasabadan üniversiteye giderken yaşadığım travmanın içinde buldum. Aile, çevre, eş-dost yolculuyor otobüs garajından; 18 saat sonra İstanbul Topkapı garajında buluyorum kendimi, oradan hooopp Atatürk Öğrenci Sitesine. Kapıya listeler asılmış fakat adım yok, tekrar tekrar bakıyorum, nafile! Öylece kalakalıyorum bavulla...

Travma işte, ansızın enseye yenmiş şaplak gibi... Yönetmenle konuşurken ensem yaniyor. Neyse; yol uzun, uçaktayım, koridordaki koltukta 10 saat boyunca kuran okuyan hanımefendiye sığıyorum iki kıta arasındaki okyanusu geçerken. Aklım hatırı sayılır izlenirliği olan, müzik editörlüğü de yaptığım bir dizi için yerime yedeklediğim elemanda. O haftanın müzik eşlemesini yapsın diye iki ay eğitime tabi tuttuk yapım koordinatörümüzle; o da suç ortağım. Kıramadı beni, "Tamam malum şahsın haberi olmayacak, bu fırsat her zaman kapını çalmaz," dedi. "Oğlum," deyip bağrına basacak, sohbet uzayacak sanmıştım...

Yolculuk kaçak göçek devam ediyor ama yalnızlığımın, filmin müziğini birlikte çalıştığım arkadaşların vize alamamasından dolayı gurbetçi hüznüne evrilmesine engel olamıyorum. Serdeki anti-emperyalist dallara tutunarak vakur olmaya çalışıyorum.

Neyse, indi uçak, her yer tanıdık. 'Terminal' filminin setindeyim.

Bekle allah bekle,
nihayet yönetmenin

gülümseyen yüz ifadesini görünce Sirkeci-Mahmutpaşa kalabalığına karışmış gibi bi rahatladım. Tam Brooklyn köprüsünden geçerken, "Eeeyyy New York yencem seni!" demeyi aklımdan geçiriyordum ki gökdelenlerin "Bi sus! İndir o elini!" der gibi yükseldiklerini gördüm. Sustum...

Yönetmen, akşam özel konukların da olacağı bir davete katılacağımızı, müzik de yaparsak filmin PR'ına katkısı olabileceğini söyledi. Genelde yanıtlarım hiç bu kadar erken, bir

anda ve telaşlı olmamıştır. "Ben müziği filme yaptım, PR da babandır!" a yakın cümleler çıkacaktı ki ağızımdan, nezaketli olsun diye yumuşatarak, "PR'cını getireydin keşke,"

dedim. Coğrafya sadece kaderini değil ne diyeceğini de belirleyebiliyor memleketten 8065 km uzakta. Zaten neden, neden yahu, bana İngilizce öğretemediniz diye milli eğitime giydirmekten bir hâl olmuşum. Sonuçta hayır mı diyecektim yani. Yönetmenle papaz olup dımdızlak ortada kalmak iyi olmayacaktı, yumuşatılmış yanıt işe yaradı. Dört koldan bağlama aranmaya başlandı New York'ta. Tanrım inşallah bulunmaz diye iki kıtaya özgü dualar ettim, biri tutmazsa diğerine sığınırım...

Kapıdaki görevli, elindeki fotoğraflı davetli listesinden bizi bulduktan sonra asansörden direkt eve girdik. Bu durumla hayatımda ilk

kez karşılaşmıyorum tabii, 1000 tane film sayarım ölmeden önce izlenecek asansörden eve girilen Hollywood filmlerinden.

Evin içi çok oryantalist, tuvalet duvarları baroktan moderne yayılan bir skalada, küçük ebatlı resimlerle dolu, mekân batı gelenekselliğini aşmış, post teknolojik, nereye basıp su salacağını bilemedim, sergiyi gezip, çıkmak iyidir deyip salona döndüm. Yönetmenle ince çizgide çatışıyoruz, eline ne koz vereceğim, sıvı alımını minimize ederim, olur biter...

Çok değil, şöyle 40-50 kişi falan var içeride; ara ara, tek tük gelen oluyor. Bir an gözlerim büyüyor ve içeriye Robert De Niro'nun ardından elinde siyah bir kılıfla biri giriyor. "Tanrım, inşallah bağlama değildir," demeye fırsatım bile yok. Yoksa Robert mı getirdi bu bağlamayı diye düşünüyorum. Ama bu şaşkınlığa daha uzun bir süre izin veremezdim, ekonomik olmalıydım, adım başı şaşkınlığı kaldıracak bir coğrafyadan gelmiyordum...

Salman Rushdie ve Ornella Muti'nin de olduğu topluluk, Robert De Niro'yu zarif bir şekilde karşıladı, ne işi var burada diye düşündüğüm bağlama bir kenarda öylece kaldı. Biraz zaman geçmişti ki, İran Azerilerinden olan, biraz Türkçe iletişim kurabildiğimiz ev sahibesi hanımefendi elindeki çanı çalıp bizim filmi ve yönetmeni tanıttı. Ve ardından "Aramızda filmin müziklerini yapan müzisyenlerden biri var," dedi. Bağlamayla baktık...

Böyle mahcubiyet herkese nasip olmaz. Aslında, sosyal güvencesi olmayan ama sosyal güvenini kendi inşa etmiş yurttaşlarımdır. Hanımefendi benim traditional bir çalgı olan saz ile müzik yapacağımı söylerken yönetmeni görmeliydiniz; topu çatala takmış stoper gibiydi. Aldım bağlamayı 'indim yarın bahçasına'yı çalıp söyledim, ev sahibemiz

duygulandı memleket esintisinden dolayı. Sesimden etkilendiğini düşünmüyorum çünkü kendimi duyamayacak kadar garip herşey; karşımda Ornella, 'eğer kısmetim

olarsan alayım seni...' diye akıyor türkü. Ardından 'Haydar Haydar' ı çalıp söyleyeceğim, nasıl güzeldir, ihtişamlı, epizodik. Başım önüme eğik, biraz da sağa sola sallayarak, ara ara da gözler açılır şekilde çalışıyorum ki her müzik tarzının bir de sahne duruşu vardır biline; bir piyanist gibi davranamazdım elbet...

Fotoğraflarımızı yapımcımız çekmese yanımda ilgiyle dinleyen kişinin Robert olduğunu anlayamayacaktım. Robert partiden ayrılırken beni fark edince gülümsedi, İngilizce sorular sordu, elimden geldiği kadarıyla yanıtladım tabii. Bir an Almanca konuşsak daha iyi anlayacak beni düşüncesiyle Almanca bilip bilmediğini sordum, yine gülümsedi. Oysa sinema ve müzik üzerine konuşabilirdik, fakat asansör de gelince vedalaşıp ayrıldık. Sanki yarım dahi kalamadı sohbet. Olsun, hem asansörde kaç kişi uğurlamıştır ki Robert'ı, herşey sohbet değildir. Ama ardından Hollywood filmleri İngilizcesinden öğrendiğimiz malum 'hay aksi, kahretsin dostum' diye tercüme edilen iyi niyetli zarif cümleleri tarihsel eğitim paradigmamıza ve ilgililerine yönelttim. Oraya katkım oldu mu pek bilemiyorum ama yönetmenimize olmuş sanırım. En iyi yönetmen ödülünü aldı. Eee, artık yurda döneyim dedim ben de, hatırı sayılır izleyicisi olan dizinin malum sorumlusu çakmasın durumu diye...

Bu yaşananların fotoğraflı delillerle sevgili yurdunda bazı basın mensubu arkadaşlara saçılmasının üzerine telefon yağmuru başladı. "New York'ta Robert'a bağlama çalmışsın?" "Bi dakika," dedim, "Robi diyoruz ona, bir hukukumuz oluştu sonuçta." "İşte," dediler, "De Niro'nun bağlama dinlemesi haberdir." Dedim ki "Bu özel, siz magazine malzeme yapamazsınız Robi ile hukukumuzu." Dediler ki ' he he ...' İkna oldum haliyle...

Hatırı sayılmaması gereken iki ana akım amiral ve yaver gazetesinin 2. Sayfasında haber ' Tribeca'da bağlama tribi' diye çıktı. Trip'in onlarca anlamından biri olan 'yolculuk'

anlamıyla başlıkta yer aldığını fark edene kadar hatırı sayılır 'hay aksi, kahretsin dostum' diye sinkafa başvurmuş olabilirim; hatırlamıyorum. Sen iki ay elemanı eğitime al, malum kişi anlamasın diye alavere dalavere çevir koordinatörle, sonuçta kendi elinle ifşa ol... Telefonlar susmadı tabii, kutlayanlar falan, yapımcılar arıyor gülümseyen cümlelerle; olum müzisyenim ben, projeye gelsenize bana...

Aradan yıllar geçti. O özel fotoyu çerçeveletip duvara astım. Memleketten misafirler var, hısım-akraba. Yemek yapıyorum mutfakta, içeriden bir ses, "Cevdet eniştenin ne işi var burada," diye. Cevdet enişte !!! Aile büyüğümüz, en büyük teyzemin eşi, çok severiz.

"Olum, Anamur'da o, burada ne arasın," diyerek odaya daldım. Büyük şehire geldi, onun etkisiyle kafası git-gele bağlamış olabilir kuzenin düşüncesindeyim.

"Yok yok, fotoğrafta ne işi var diye sordum ben."

"Olum Cevdet enişte değil o, iyi bak!"

"Olum Cevdet enişte değil o, iyi bak!"
"Ya abi ceket, pantolon, saç, Cevdet enişte işte!"
"Allah allah Robert De Niro olum o New York orası!"

"Ya abi ceket, pantolon, saç, Cevdet enişte işte!"

"Allah allah Robert De Niro olum o, New York orası!"

"Ne işi olur Cevdet eniştenin oralarda, düpedüz Cevdet enişte işte."

Oydu değildi, oydu değildi derken, başka kanıt da yok elde, gazeteler arşiv kolisinde, koli bantlanmış aşağıda depoda, yemek var ocakta, kuzen ikna olamayan kasabalı inatçılığında, Off off !!!

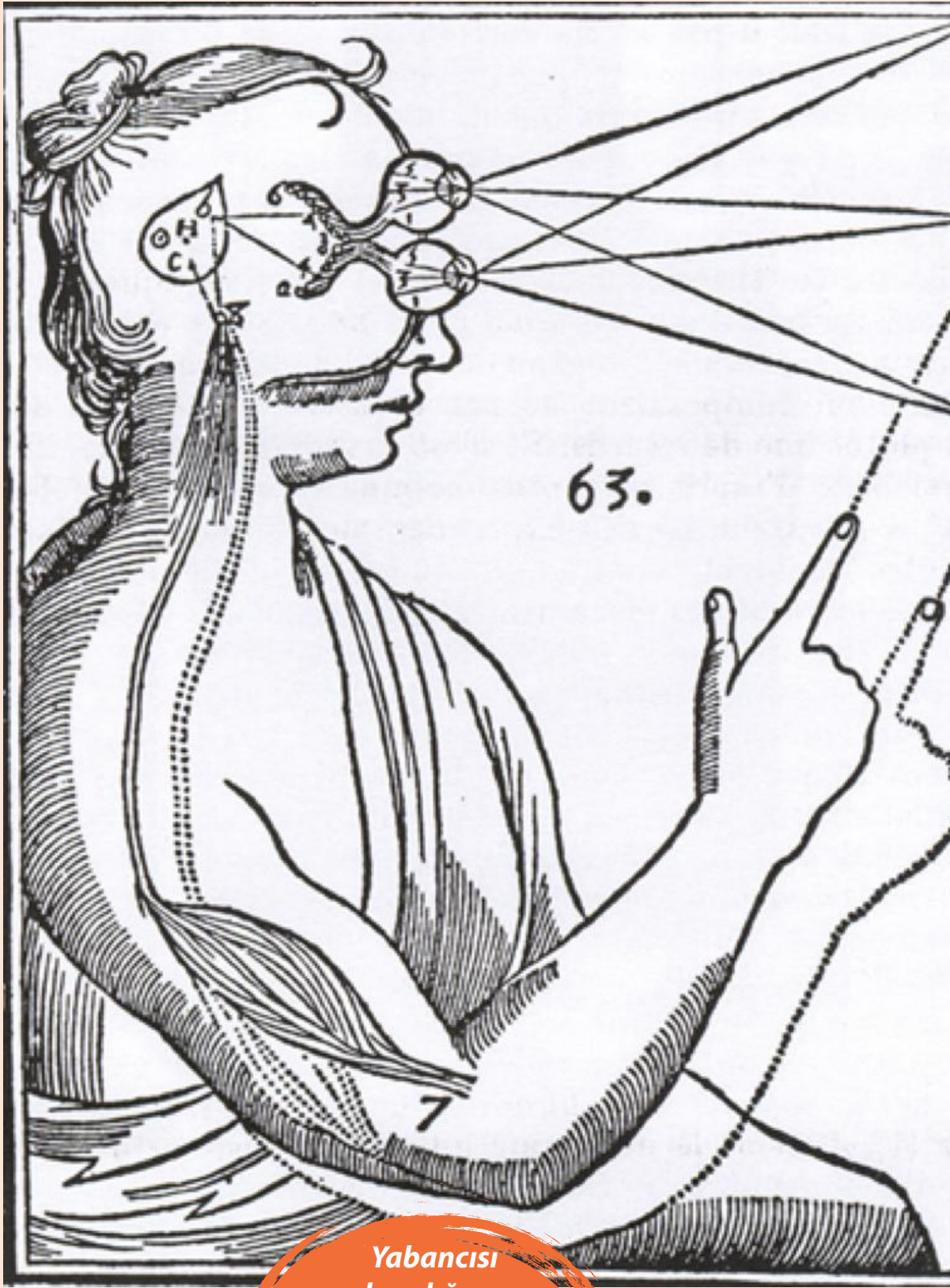
Öyle böyle değil, cidden de andırıyor Robi Cevdet enişteyi ya da Cevdet enişte Robi'yi. Neyse, New York'ta Robi'yle foto çektirip, Cevdet enişteyle dönmüşüm memleketeye meğerse...

ALİ MURAT İRAT

Canlılık ve virüsün hatırlattıkları

Descartes zihni bedenden ayırmıştı. Beden ve hatta bütün bir dış dünya, zihin karşısında basit bir makineye indirgenmişti. Bu makine zihnin emri altında olmalı ve ona hizmet etmeliydi. Doğa insana yabancılaştırıldı ve zihnin hakimiyeti altına alındı. Ancak insan zihninin -maddi olmayan bu şeyin- bedene nasıl hükmettiği ve maddi olmayanın maddi olanı nasıl harekete geçirdiği sorusu henüz açıklık kazanmamıştı. Descartes'ın yazdıklarına baktığınızda da bu sorunun tatmin edici bir yanıtı yoktu. Hatta Descartes'ın, iyi bir okuru ve takipçisi olan Bohemya prensesi Elizabeth'le olan mektuplaşmalarında da bu sorun Elizabeth tarafından ortaya konmuş ve fakat yanıt Prensesi tatmin etmemişti. Maddi olmayan akıl/zihin nasıl oluyordu da maddi bir şeyi harekete geçiriyordu? Düşünce -örneğin "yerimden kalkıp bir bardak su içeyim"- nasıl eyleme dönüşüyordu? Bedeni harekete geçiren neydi? Bu soru Descartes için yanıtlaması çok zor bir soruydu ve o da layığıyla yanıtlayamadı. Ancak ondan yüzlerce yıl sonra duygu ve düşüncelerin oluşumunda aracı olan; korku, neşe, haz, sevgi ve cinsellikle ilgili birçok durumda artan ya da azalan çeşitli aracı moleküllerin varlığı tespit edilmişti: Asetilkolin, Dopamin, Serotonin, GABA ve daha niceleri... Ancak soru bugün de hala ortadadır. Düşünce, yani maddi olmayan şey -ya da maddi olmadığını düşündüğümüz şey- nasıl oluyor da maddi olana dönüşüyordu? Bunu hala bilmiyoruz. Belki de hem bilim tarihinin hem de insanlığın geleceğini değiştirecek bir yanıt gizli bu soruda. Kuşkusuz bu sorulara verilmiş birçok yanıt da mevcut. Ancak burada bunlardan söz etmeyeceğim. Bu sorulara sonraki aylarda değinip, biyolojik eşitsizlikten sosyal eşitsizliğin nasıl yaratıldığına ilişkin

kimi şeyler söylerim -belki-.

Şimdi varmak istediğim yer, modern dönemi tamamıyla kaplamış olan Descartesçı beden-zihin ayrılığının ortaya çıkardığı sorunlu durumlardan birisi. İnsan bedenine ve dış dünyaya zihnin/akılın hizmetkarı rolü verilmesi ve ısrarla her ikisine de ehlileştirmek için müdahale edilmesi. İnsanlığın ilerlemesi için yollar açılması gerekiyorsa, ağaçlar kesilmeli; enerji elde edilmesi gerekiyorsa tehlikeli nükleer reaktörler çalıştırılmalı ve hatta "insanlık" denilen soyut kavramın ilerlemesi ya da daha gönenç içinde yaşaması için insanlar öldürülmeliydi. Bedensel

Yabancı olmadığımız, abarttığımız ve hatta abartarak dünyanın geri kalanından kendimizi soyutladığımız bir aklın trajedisini hatırlatmak işte bu 8-10 kb'lık virüse düştü.

arzularda kontrol altında ve belirli bir toplumsal dizgenin gerçekleşmesine engel olmayacak şekilde düzenlenmeliydi. Kesildi, yapıldı, öldürüldü ve düzenlendi. Kutsallar -sanki modernizmin karşısındaymiş gibi konum alan kutsallar- bu suçun işbirlikçiliğini yaptılar. Modern devlet dev bir savaş makinesi gibi her tarafa saldırdı. Karşısında başka bir modern devlet görene kadar sınırlarını, talanını, katliamlarını genişletti. Büyümede ve yok etmede sınır tanımadı. Ve modern devlet var olduğu sürece din ortadan kayboldu. Din devletleştikçe küçüldü, inceldi ve koptu. Devlet varsa artık din yoktu. İnsan-dışındaki

her şeye yönelik bu tavır giderek zihnin sterilleşmesine ve hijyenik, konforlu bir yaşam arayışına da yol açtı. Canlılık, çevresinden soyutlanmış ve beden her türlü hasarının ya da hastalığının kötü gösterildiği, ölümün yabancılaştırıldığı, ölmek üzere olanların hastane özel odalarında (Agoni odaları) -tıpkı toplama kamplarında olduğu gibi- ölüme yatırıldıkları bir hale dönüştürüldü. Mezarlıklar ise tarihin ilk gettoları olarak şehirlerin dışına, gözden uzak yerlere götürüldü. Hıristiyanlıkla kötülüğün mekanı olarak kodlanmaya başlanan ve modern çağla birlikte aklın ve bilimin gelişiminin önündeki engel olarak gösterilen beden ve dış dünya böylelikle sistemin dışına çıkarıldı. Hastalık doğal bir olay değil, doğal olandan sapma olarak değerlendirildi ve dahası sağlıklı olma takıntısı çağın yeni ve gerçek hastalığı olarak ortaya çıktı.

Şimdi Koronavirüs'le birlikte aslında takıntımız olan şeye, hijyene, steril bir hayata daha fazla önem vermeye başladık hepsi bu. Yabancıyı olmadığımız, abarttığımız ve hatta abartarak dünyanın geri kalanından kendimizi soyutladığımız bir aklın trajedisini hatırlatmak işte bu 8-10 kb'lık virüse düştü.

Descartes'ın yanıt veremediği ve bugün de yanıtlanamayan "maddi olmayanın maddi olana nasıl dönüştüğü" sorusunun yanıtı ise belki de burada gizli. Bir virüs maddi olanla

olmayanın birlikteliğinin somut hali olarak bedenlerimizde dolaşiyor. Muhtemelen nereye gideceği ve ne yapacağı belirlenmiş bir halde ama yapması gerekeni yaptığının bilincinde olmayarak yapıyor işini. Yaptığı ise hastalandırmak değil. Sadece yaşamaya ve çoğalmaya çalışmak. Daha fazlasını bu yüzden istiyor. Bu ise bir başka yazının konusu: Canlılığın elindeki "Lanetli Pay"...

Ancak virüs bir başka şeye daha işaret ediyor. Düşünce dediğimiz şeyin kodlamadan ibaret olabileceğine. Bu -dediğim gibi 8-10 kb'lık- küçük bir kanıt. Şimdi ise, çözülmemiş bu soru için daha büyük kanıtların peşine düşmek gerekiyor.

SAFAK SALDA

Almanya'da korona günleri

Euro fon açıkladı.

Yalnızlık.

"Bir ülke yalnızca bilinçli olarak entelektüel bir yaşama hizmet ederse gerçekten canlı bir hale gelir" demiş Einstein. Bu bilinçli hizmete en ihtiyaç duyduğumuz günlerden geçiyoruz. Sokaklara taşamadığımız, bir başımıza ya da ailemizle küçük alanlara hapsediğimiz pek alışık olmadığımız bir yaşama mecbur kaldı. "Peki ben neler yaşıyorum," diye kafa yordum ve aslında pek bişey değişmediğini gördüm etrafımda. Kişisel alanın kıymetini çok önceleri anlamış bir halkla tanışalı çok oldu benim için. Evine yatırım yapan, çiçek pazarlarından çiçek alan, kütüphanesiz ev olmayan insanların yaşadığı yerde bireyci bir toplum olarak eve kapanmak zor olmadı buralarda. Savaşın ve savaş sonrası öğretilerin insanları nasıl değiştirdiğini gördük Almanya'da. Dışarıda top tüfek yerine virüslerin olduğu bir savaş havası var Berlin sokaklarında.

Angela Merkel.

Almanya'da korona sürecinin kahramanı Angela Merkel oldu. Alman bir komedyen: "Fen bilimlerinden mezun bir başbakanımız olmasının faydalarını yaşıyoruz," dedi. Merkel en başından beri oldukça gerçekçi ve bilimsel açıklamalarla halkı bir maestro gibi yönetti ve muhtemelen Almanya'nın İtalya gibi bir krizin içine girmesini engelledi. Tekrar Başbakan olmayacağını açıklamasına ve CDU 'un genel başkanlığından istifa etmesine rağmen halkın büyük kısmının güvenini ve sevgisini kazandı. Ayrıca bu süreçte söylediklerinin Almanya'da yaşayan ve Almanca bilmeyen Türkiye kökenlilere ulaşması için ilk defa Türkçe alt yazılı videolar yayınladı. Ve henüz devam eden bir süreç olsa da attığı adımlarla hali hazırda Alman kamuoyuna büyük güven verdi.

Almanya'daki halet-i ruhiyemiz budur. Sağlık günlerde buluşmak dileğiyle...

Yağma.

Ne yoksul bir Anadolu kasabasında ne bir Sibiryaya köyünde ne de Afrika'nın çöllerinde! Talandan mal kaçırır gibi parasını dayanıklı gıda ürünlerine yatırıyor herkes. Kişi başına milli gelirin 40 bin Euro olduğu bir ülkede Avrupa'nın ortasında market rafları bomboş, ne bir paket makarna ne bir un ne bir bebek maması ne de tek bir tuvalet kağıdı bulmak mümkün. Kendisine kalmayacağını düşündüğü ne varsa saldırıyor insanoğlu satın alıyor ve götürüp saklıyor. Kimse bir diğer insanı, yaşlıyı, çocuğu düşünmüyor. Ne elde etse onu kâr biliyor. Yoksulluktan olsa bu yazıya konu olmayacak bir yağmalama ve bir açgözlülük bu bahsettiğim. Avrupa'nın en zengin ülkesinin başkentinde, Berlin'de hem de! "Bi' orda mı kardeşim, her yerde aynı durum," dediğinizi duydum, doğrudur. Yağma her yerde talan her yerde. Bu virüs bize insanoğlu olarak dünyadaki diğer canlılara yaptığımızı yeri geldiğinde hiç sakınmadan birbirimize de yapabileceğimizi gösterdi.

Acı.

Memleketimizde "gelirinin 3'de 1'ini kaybetmek" gibi yasal bir dayanak bularak ilk fırsatta çalışanlarını ücretsiz izine gönderen patronlarla tanıştık bu krizde. Yılların emeği mikroskopta görülebilen bir virüsle toz oldu gitti. Memleketimizde virüsün ekonomik etkileri; sorumluluğun bireyin kendisinde olduğu koca bir boşluk. Berlin'de de milyonlarca insan aynı şeyleri yaşadı, evine gönderildi belki ama düştüğü boşluk o denli büyük değildi. Çünkü burada dünyanın büyük kısmında olmayan ve bu acılara ortak olan bir sosyal devlet düzeni vardı. Ev sahiplerinin kiracılarına çıkış vermesi yasaklandı. Çalışanların ekonomik kayıplarının ödeneceği taahhüt edildi. Kapatılan işyerlerinin kirası devlet tarafından ödendi. Almanya doğacak ekonomik sıkıntılar için 500 milyar

ÖNDER ABAY

Rap değil, "Rhytm And Poem" Ritim ve Şiir!
Rap değil, "Rhythmic African Poetry"
Ritmik Afrika Şiiri!

Rap değil, Sert Eleştiri!

Rap değil, masaya konulan bir yumruk, karşı gelinen bir kader, onca suskunluğa karşı bir ses, bir soluk.

Bir şiirle, bir ritimle, duvardaki bir renkle, kendini özgürlüğe bırakan bir dans figürüyle... Sadece bir müzik türü değil, doğduğu günden beri diline dolanan, kanına giren her gencin tutunduğu bir dal Rap müzik!

1970'li yıllarda Afrika kökenli insanların yaşadığı Amerika'nın kenar mahallelerinde, diğer bir tabiriyle gettolarında ortaya çıkıyor hip hop kültürü. Bu kültürü benimsemek Amerika'da diğer insanlar tarafından ezilen, ötekileştirilen ve yok sayılan siyahların dertlerini anlatmalarının, sıkıntılarını paylaşımlarının, beraber yaşayabilmelerinin bir yolu oluyor aslında bir şekilde.

Ülkemizde yaşanan sosyal ve ekonomik kriz neticesinde sınıflar bozulmaya başladı. Eskiden kültürü üreten ve yönlendiren orta sınıf yoksullaştı yerine üretmekten daha çok tüketici olan estetiği eskisi kadar önemsemeyen bir orta sınıf var oldu. Daha önceleri orta ve üst sınıf tarafından yönlendirilen alt kültür ekonomik kriz ve gelir adaletsizliğin kaynaklı çok kalabalık hale geldi. Üst kültür tarafından yeterince beslenemeyen alt kültür kendi içerisinde 'entelektüel' üretim yapmaya başladı.

Dipten gelen çılgılık : Rap Müzik

Kalabalık alt kültür tarafından üretilen ve kendi benzerleri arasında hızlıca karşılık bulan bu üretimler orta ve üst kültürler tarafından da sahiplendi. Bunu en belirgin olarak müzik tarzında görebiliyoruz.

Daha önceleri hiçbir televizyon kanalında, müzik listelerinde, radyo yayınlarında kendilerine yer edinemeyen Rap müzik bugün en çok dinlenen müzik haline geldi. Alt kültürlerin tüketim alışkanlıklarını anlamaya ve anlatmaya çalışırken üretimlerini de yakından incelemek gerekiyor. Müzik dünyasını domine eden Rap müzik dününden bugüne oluşmadı aksine yıllardır kendine yer açmak için büyük bir gayretle kendine yer açmak için çabaladı. 1987 yılında söylenen ilk Türkçe sözlü rap müzikten (İslamic Force grubu) bugüne büyük bir mücadele verdi.

Günümüz müziğini belirleyen Rap müzik genelde gençlik tarafından çok hızlı bir reaksiyonla sahipleniyor. Ülkenin tanınmış pop sanatçılarının en bilindik şarkıları birkaç milyon dinlenme sayısına ulaşırken rap şarkıları çok kısa sürede yüz milyonlarca dinlenme oranına çok kısa sürece ulaşıyor. Aynı zamanda Youtube fenomeni olan Reynmen'in Ela şarkısı birkaç ay içerisinde 228 milyon izlenmiş durumda.

Peki, alt kültürün gençleri neden rap müzik dinliyor, neden Hip-hop kültürüyle ilgileniyor?

Çünkü rap müzik çıkışı itibarıyla bir isyanı temsil ediyor. Karşıtlıkları, ötekileştirmeyi, yok sayılmayı içinde barındırıyor. Ve bu isyan gençlerin sessizliğine bir ses oluyor, bu görünmezliğin içinde gençliği görünür kılıyor. Toplumsal olayların, ekonomik ve siyasi dalgalanmaların en büyük mağduru olan gençliğin büyük kısmı geleceksizlik batağının içine batmış durumda. Birçoğu hayallerinden uzak yaşarken bir kısmı hayal bile kuramıyor. Bu kaygılarla yaşayan gençliğin sorunlarını ve isyanını en iyi anlatan tarz Rap olarak kendine yer buldu.

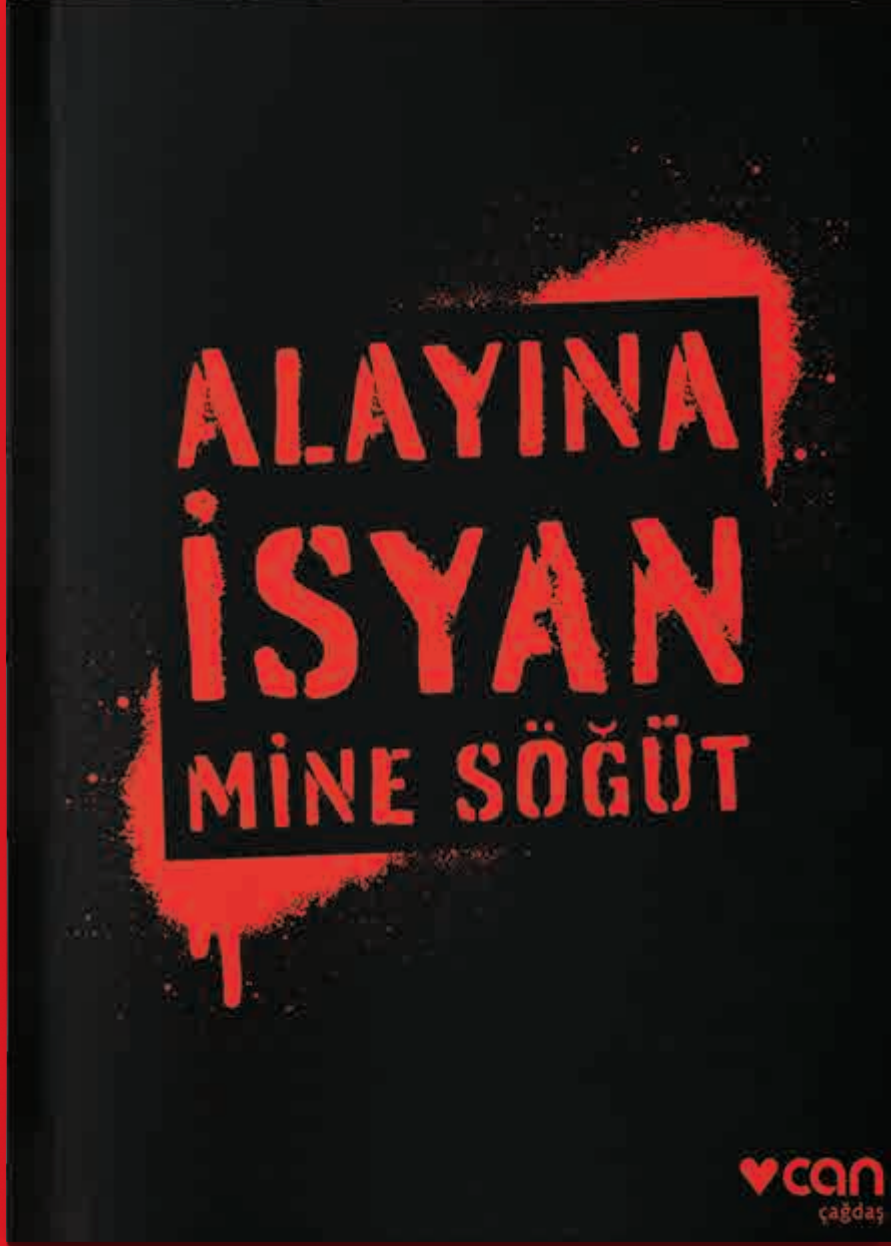
Türkiye'nin 2019 yılında en çok dinlenen sanatçılar listesinin zirvesinde dünyada da ülkemizde de Rap sanatçıları var. Mesela Ezhel 2018 yılında olduğu gibi 2019 yılında da en çok dinlenen sanatçı oldu. Ülkemizde en çok dinlenen beş sanatçıdan üçü Rap söylüyor. Türkiye'de en çok dinlenen beş şarkıdan dördü yine Rap tarzında olduğu açıklandı.

**Rap değil,
masaya konulan
bir yumruk,
karşı gelinen
bir kader, onca
suskunluğa karşı
bir ses,
bir soluk.**

Genç işsizliğin rekor kırdığı ülkemizde kendilerini ifade biçimi olarak seçilen Rap müzik bir kesim tarafından yine görmezden geliniyor. Özellikle reklam dünyasının kendi gerçekliğinden yola çıkarak 'bir ürünü orta-üst sınıf kabullenirse herkes kabul eder' teorisi açıklanan bu istatistiklerle gerçekliğini yitirmiş oluyor. Alt kültür birçok alanda olduğu gibi müzikal anlamda da üst kültürü belirlemeye başladı. Bu kültürü anlamak aynı zamanda bu müziği dinleyen milyonlarca insanı anlamının da yolunu açılıyor.

SavaŐa, barıŐa, hayata, sokağa ve hayallere dair...

Mine SöĐüt *Cumhuriyet* gazetesindeki yazılarından seğtiği cümlelerden, düşüncelerden oluşan *Alayına İsyân*'da gündeme ve zamanımıza dair notlar düşüyor: "yapma" denileni yapmaya, "yap" denileni yapmamaya davet ediyor okuru; kışkırtıyor, düşündürüyor ve açıklara açılmaya, yani yaşama çağırıyor...

#şiddet #düzenkarşıtlığı #isyan #kapitalizm #sokak #başkaldırı #cesaret #savaş #aykırı

MURAT TIRPAN

Karton Koliler

Yolun başında duruyordu. Otostop yapacak en iyi yerler ana yolun başlangıcıdır demişti bir keresinde bu işi bilenlerden biri ona. Yan yollardan birinin ana yola bağlandığı yerde elini kaldırıp bekliyordu. Sırtında çantası, gözünde güneş gözlüğü vardı. Bir süre duran olmadı. Duracak gibi yapıp gidenler oldu, yüzüne bile bakmadan gaza basanlar da. Sonra kırmızı bir Fiat Palio yavaşça yanaştı kenara. Arabaya doğru koştu, adam camı açıp nereye gittiğini sordu. Spor giyinmiş, kirli sakallı orta yaşlı bir adamdı. O da güneş gözlüklüydü. Ray Ban, aynı model. Çeşme, dedi kadın, buradan geçen arabaların çoğunun o yöne gittiğini biliyordu. Atla, dedi adam, burada bekleyenlerin çoğunun o yöne gittiğini biliyordu. Atladı kadın, yola çıktılar.

Yol boştu ama adam yavaş kullanıyordu. Radyodan tanıdık bir müzik geliyordu, biraz sonra bunun Radiohead'ın Creep'i olduğunu anladı kadın, ama bir coverdi. İyi coverları severdi kadın, muhtemelen adam da çünkü radyonun sesini açmıştı bir tık daha. Kadına bakıp gülümsedi, bu konuda anlaşılabilir. Konuşmak gibi bir kaygısı yoktu adamın, arabasına birini alanların genelini aksine. Konuşmak gibi bir kaygısı yoktu kadının, otostop yapanlarının çoğunun olduğu gibi. Konuşmadılar, müzik dinleyip yolu izlediler uzun süre.

Kliması çalışmıyordu Palio'nun, bu yüzden camları hafif açık bırakmıştı adam. Rüzgarın sesi müziğin sesine karışıyordu. Dikiz aynasına asılmış artık kokusuz bir çam ağacı rüzgardan düzenli bir ritme cama çarpıyordu. Paspas temizdi, bu koltuğa pek kimsenin oturmadığını düşündü kadın. Kadının yüzüğü yoktu ve birçok kişi gibi telefonuyla oynamıyordu, bir ilişkisi olmadığını düşündü adam. Hızla geçip geride bıraktıkları sitelere, tatil köyelerine, ağaçlara bakıyordu kadın. Babası bir zamanlar ona arabada hep öne bakmasını tembihlemişti, yoksa midesi bulanırdı. Ön camdan ileriye bakıyordu adam, karısı bir zamanlar ona asla gözünü yoldan ayırmamasını, söylemişti. Kaza geliyorum demezdi. Ama onu dinlememiş bir an için ayırmıştı gözünü yoldan, dağların içinden geçen bir otoyoldaydılar. O zaman da müzik çalışıyordu, yine gün ortasıydı, sıcaktı. Ama şu cama çarpan çam ağacı yoktu, araba da başkaydı. Sonra ömür boyu karısını dinlemesi gerektiğini düşünmüştü adam. Hala da düşünüyordu. Dönüp adama

baktı kadın, dikkatli bir sürücü gibi gelmişti. Nedense bu hiç konuşmayan, sadece araba süren adamdan sıkılmamıştı. Vites kolunun önündeki kutuda beyaz bir sigara ve çakmak vardı. Canı sigara içmek istemişti, ama bunu sormazdı. Oysa adam gözlerini yoldan ayırmadığı halde kadının nereye baktığını anlamıştı. İçebilirsin, dedi. Sorun olmaz. Kendisi de bir tane yaktı. Şimdi yine kadının hiç duymadığı bir Big In Japan coverı çalıyordu. Adamın sigarası çok hafifti. Ona sigara içmemesini vasiyet etmişti babası. Bütün tavsiyelerini olduğu gibi bunu da dinlememişti. Camı biraz daha açtıkları için çam ağacının ritmi artmıştı, müziğin yavaşlığına uyum sağlayamıyordu. Camdan giren rüzgar artık kadının sarı uzun giysisini kollarını uçuşturuyordu. Adamın siyah uzun saçları dağılıyordu. Torpido gözünün üstüne yapıştırılmış, siyah dijital saat ikiyi gösteriyordu. Böyle giderlerse bir saat sonra varırlardı.

Nereye gittiğini sormak istedi adam, ama yapmazdı. Muhtemelen bir tatilciydi kadın, muhtemelen otostop yaparak oradan oraya gidiyordu. Üzerindeki kıyafete, çantasına bakılacak olursa başka türlü olamazdı. Yola bakmaya devam etti. Kadına adamın iş için yolculuk yaptığını düşünmüştü. Bir tatil beldesine doğru kim bilir hangi şirketin hangi işi için gidiyordu. Giydiği kıyafetler markalı ve son derece şık, belli ki iyi para kazanıyordu. Bununla uyuşmayan tek şey bu eski arabaydı. Babası da şık giyinirdi, yaşlılığında bile son derece bakımlı ve özenliydi. Bir erkeğin ne giydiği önemlidir derdi, kıyafetler bir erkeğin özgüvenini yerine getirir, derdi. Sonradan, büyüdükçe bunun ne demek olduğunu anlamıştı kadın. Babasının cazibesini, başkaları için olan çekiciliğini. Bunları düşünürken araba aniden savruldu. İster istemez kapı koluna tutundu. Adam bir çukurdan kaçmak direksiyonu aniden kırmıştı. Kadının korktuğunu görünce, özür

dilerim, dedi, otoyolda bu çukurun işi ne? Sesini ilk defa bu kadar net duymuştu adamın. Etkileyiciydi. Adamsa kadını korkuttuğu için utanmıştı, o kadar da dikkatli kullanıyordu. Kazadan beri arabasına ilk defa biri biniyordu, belki de bunu yenebilmek için almıştı tanımadığı birini. Gaz pedalına, frene basarken yaşadığı tereddütleri hissediyor muydu acaba kadın? Ellerine baktı bir an başını çevirerek. Sol elini koltuğun kenarına koymuştu, Palio'nun koltuk kumaşının dikişlerinin tam üstüne. Hafif uzun tırnakları vardı, ince uzundu parmakları. Başını çevirmiş camdan sahilde denize girenleri izliyordu. O sırada çekmediği için bir süredir unuttukları radyo yeniden çalışmaya başlamıştı. Bir cover daha: Wicked Game. Şarkıyı söyleyen sana aşık olmak istemiyorum diyordu, ikisi de terlemeye

Radyodaki şarkı bu kez Pastime Paradise'di, ama Patti Smith yorumuyla. Bundan sonra geleceğin cennetinde yaşamamızı öğütüyordu şarkı. Kadın da adam da bu öğüdü tutacak mıydı bilinmez ama şu anda ikisinin de hissettikleri bundan çok farklıydı.

başlamıştı. Adamın Tshirtünde ıslaklıklar oluşmaya başlamış, kadının ellerinde, alnında damlacıklar belirmişti. Arka koltuktaki kolilerden biri öne doğru devrildi. Adam daha hamle etmeden kadın dönüp koliyi kaldırmıştı bile. Gülümsedi. Arka koltukta bir sürü boş karton koli vardı, katlanmış halde duruyorlardı. İş için herhalde, diye düşündü kadın.

Uzun süre konuşmadan gittiler. Aslında ikisinin de içi sıkılıyordu. Palio'nun içinde bir kadın, bir adam, kötü hoparlörlerden gelen bir müzik, boş karton koliler ve gizli bir iç sıkıntısı vardı. Bu iç sıkıntısını geçirmek için yoldaydılar, bununla yüzleşmek için. Birbirleriyle konuşsalardı bunu anlayacaklardı ama konuşmadılar. Kadın yana, adamsa ileriye bakmaya devam etti. Daha Çeşme'ye vakit vardı ve kadın için bu yol hiçbir şeydi. Çok uzaktan, bir okyanusun ötesinden

gelmişti. Babasının tüm ısrarlarına rağmen hiçbir zaman bir daha buraya ayak basmamıştı, şimdiyse tarif edemediği hislerle geri dönüyordu. Adam için de bu yol hiçbir şeydi, çok yakından İzmir'den geliyordu, bu yolu ezbere bilirdi. Ama o günden beri buraya gelmeye cesaret edememişti. Ama artık mecburdu, iç sıkıntısı onun peşini bırakmayacaktı yoksa.

Gelmek zorundaydı. İkisi de gelmeyi istemedikleri, ama gelmek zorunda kaldıkları bir yerdeydiler. İkisi de hala açık duran bir kapıyı kapatmaya gidiyorlardı.

Sonra yolda benzin almak için durdular. Adam indi, kadın arabada kaldı. Radyo kapandı. Çam ağacı tıkırdamayı kesti. Adam telefonunu arabada bırakmıştı, ışığı yanıp sönüyordu. Kadın bir an adama seslenmeyi düşündü ama sonra vazgeçti. İlk kez babasının cep telefonu sayesinde fark etmişti olanları. Tesadüfen oynamak için aldığı telefona bakmasıyla. İki yıl sonra da annesi onları terk etmişti, kadın da soluğu çok uzaklarda almış bir daha babasıyla konuşmamıştı. Şimdi yıllar sonra mecburen dönüyordu buralara, geriye kalan bir tek oydu, geri kalanları toplayıp, kapıyı kapatacak olan o. Adam göründü yine, tuvaletten çıkmış, acele etmeden geliyordu. Yüzünü yıkamış, terlerinden arınmıştı. Kadın kağıt mendil çıkarıp kendininkileri sildi. Adam arabaya bindi, tek hareketle çalıştırdı. Müzik yeniden çalmaya başladı. Kadına baktı adam, kadın da ona. Sanki bir şeyler söylemeleri gerekiyordu. Söylemediler.

Adam sanki şimdi biraz daha hızlanmıştı. Gidip bir an önce evi toparlamak istiyordu. Sonra da hemen geri dönmek. Dönüşte yine birini alır mıydı arabaya, muhtemelen alamazdı çünkü ön koltuk da dolu olacaktı. Ve ondan sonra her yaz geldikleri bu eve bir daha geri dönmeyecekti. Radyodaki şarkı bu kez Pastime Paradise'di, ama Patti Smith yorumuyla. Bundan sonra geleceğin cennetinde yaşamamızı öğütüyordu şarkı. Kadın da adam da bu öğüdü tutacak mıydı bilinmez ama şu anda ikisinin de hissettikleri bundan çok farklıydı. Çeşme'ye vardılar. Torpido gözünün üstüne yapıştırılmış, siyah dijital saat artık üçü on geçeyi gösteriyordu. Adam kadının birazdan ineceğini biliyordu, keşke biraz daha yolumuz olsaydı diye düşündü o anda. İşin açıkçası kadın da daha geç varsalar mutlu olurdu. Ama yol bitmişti, beni yol ayrımında bırakır mısınız, dedi usulca. Tabi, dedi adam, kadının muhtemelen hemen ilerideki sahilde falan takılacağını düşünmüştü. Tamam, dedi kadın, muhtemelen adam oteline yerleşmek için can atıyordu. Palio balata sesleri çıkararak durdu. İndi kadın, eğilerek camdan, teşekkür ederim, dedi.

Ne demek, diye cevapladı adam, İyi tatiller.

Size de, dedi kadın. Adamın gözlerine baktı.

Bir de, dedi, şu kolilerden fazla varsa alabilir miyim?

Adam şaşırmıştı, şaşırdığını belli etmişti. Aaa tabi, dedi, arkaya uzanarak üç karton çıkarıp kadına uzattı. Kadın kolileri koltuğunun altına sıkıştırdı, gülümsedi ve uzaklaştı. Adam Palio'yu çalıştırdı, çalan radyoyu kapattı ve gitti.

Geçek duşmanlar hiçbir zaman konuşmaz.

Kederli.
Bile taharet gibi.

AYDİLGE

Çocukken bazı geceler yalnız yatamazdım. Korkardım hep. Öyle öcünden böcünden değil, adını koyamadığım garip bir iç sıkıntısıydı benimki.

Karnımın içinde şiddetli ağrılar alem yapar, midem bulanır, nefesim tıkanır. Üstelik yalnız geceleri değil, gündüzleri de... Gece o korku yine gelirse diye sabahtan başlardım düşünmeye.

Anneme hep çok iyi davranmak zorundaydım; çünkü geceleri yanımda yatan oydu. Bazen ona deli gibi kızsam da sinirimi içime atardım. Ona karşı gelirim, yanımda yatmaktan vazgeçmesinden korkardım. Babamsa sürekli anneme söylenirdi, "Kocaman kız oldu, hala yanında yatırıyorsun!" diye. Bu yüzden babamın beni fazla sevmediğini sanırdım. Annemi ayartır da yalnız yatmak zorunda kalırsam diye korkardım.

Geceleri babamla beraber televizyon seyretmek isterdim aslında ama annemin uykusu erken geldiğinden ve ben ona muhtaç olduğumdan, istemeye istemeye arkasından giderdim. O yanımda yatıyor diye rahatladığım da yoktu aslında. Üstelik bu durum çok gücüme giderdi. Annem, korkaklığımı yüzüme vuracak bir imada bulunmasa da, incinen gururumdan dolayı ben ona içten içe garip bir öfke duyardım. Birilerine bağımlı olmayı- bu annem bile olsa yediremezdim kendime. Korkular, sıkıntılar rahat bırakmazlardı beni. Buz gibi terler dökerdim. Beş dakikada bir sorardım "Anne uyudun mu?" diye. Ama verdiği cevaplar beni ancak bir iki saniye rahatlatırdı. Sonra aynı soru cevap döngüsü yeniden başlardı:

"Anne uyudun mu?"

"Hayır kızım"

"Benden önce uyuma, olur mu anne?"

"Olur kızım."

"Anne..."

"Tamam kızım, senden önce uyumam."

Annemle babam bazen gece gezmesine giderler, eve çok geç dönerlerdi. Belki yavaş yavaş alışırım diye gideceklerini on- on beş gün öncesinden söylerdi annem. Bende o andan itibaren başlardım korkmaya, cehennemin kıyısında sürünen, düşmemek için direnen biri gibi. Gidecekleri an geldiğinde cehennemin ortasına düşeceğim anın da geldiğini anlar ve hiçbir zaman kime ait olduğunu bilemediğim o kara elin beni aşağıya itmesini beklerdim. Bir gün olsun itmediği de olmamıştır zaten. Sanki ateşin içine hızla düşüşümü ve acıdan cayır cayır yanıyışımı seyredip kahkahalarla arkamdan gülen biri vardı. Bu andan sonra hatırlayabildiklerim, annemin huzursuz huzursuz beni öpüşü, babamın "Haydi yahu, geç kalıyoruz!" deyişi, annemin ayaklarını sürüye sürüye gidişi ve suratıma kapanan kapı... Bilirdim, annemin aklı hep bende olacaktı ve hiç eğlenemeyecekti. Annem huzursuz olduğu için babam

Korku...

Artık eve döndüklerinin işareti...

Sonuçta annemle babam, ayrı yatmak zorunda kalırlar, babam iki kişilik yatakta tek kişilik uykusunu uyur, annem de benim odamdaki yarım kişilik kanepeye büzülürdü:

"Benden önce uyuma, olur mu anne?"

"Olur kızım."

"Anne, uyumadın değil mi?"

"Uyumadım kızım."

"Anne..."

"Tamam kızım, senden önce uyumam..."

Peki sonra ne mi oldu? Bir iki seneye geçti tabi bu korku. Geçti gibi yaptı daha doğrusu. Çünkü geceleri kendi başıma yatabiliyor olsam da, ruhum sakatlanmıştı bir kere. Annem, yaşama bağlı, özgür bir çocuk yetiştirmek yerine, kendisine bağımlı bir çocuk yetiştirmeyi seçmişti çünkü...Bilerek yapmıyordu bunu ama ona ihtiyaç duymama ihtiyaç duyuyor, kendi varlığını benim ona bağımlılığım üzerinden inşa ediyordu. O yüzden hayatın tehlikeli bir yer olduğunu aşıyordu sürekli bana. Böylece özgür, dik başlı, kendi ayakları üzerinde duran bir genç kadın değil de, sıkışınca annesine koşan bir evlat olacaktım. O da yalnız ve işsiz kalmayacaktı. Yıllar geçtikçe bir tarafım buna tepki olarak çok güçlü, kafasının dikine giden, sağlam bir genç kadına dönüştü. Bir tarafım ise hep rahime geri dönmeye çalışan, o rahimin kendine mezar olduğunu bilmesine rağmen, göbek bağıni kesemeyen korkak birine...

Ben bir kafede oturmuş bunları düşünürken, kendi başına yürümeye çalışan bir iki yaşlarında bir ufaklık takıldı gözüme. Birden yere kapaklandı. Annesi çığlık atarak sandalyesinden kalkıp hemen onu kucağına aldı. Korku dolu ve endişeli bir ifadeyle bakıyordu oğluna. Bunu gören çocuk da ağlamaya başladı. Canı yandığı için değil de annesini üzdüğünü düşündüğü için ağlıyordu belki de. Ve şu bilgi beynine kodlanıyordu: Kendi başına hareket edersen, annen çok üzülür, ayrıca düşersen ve canın yanar.

Bu manzarayı görünce, her tek başıma tatile çıkmaya ya da kendim için bir şey yapmaya kalktığımda annemin acıklı bir şekilde "peki kızım" diyeşi aklıma geldi. Radarından yani kontrol alanından çıktığımda, annem hep üzülüyordu. Ve ben hep vicdan azabı duyuyordum. Mutluluğum, annemin mutsuzluğuna sebep oluyordu. O yüzden bir tarafım mutlu olmaya korkuyordu. Sanki mutlu olduğumda benim yüzümden sevdiğim biri acı çekecekti gibi...Ama artık güçlü tarafımın sesi daha gür çıkıyordu çünkü korkanın ben değil aslında annem olduğunu fark ediyordum günden güne...

O yüzden benden önce uyu gönlünce, olur mu anne? Çünkü ben artık uyanıyorum. Ve seni korktuğum için değil, korkmadığım için seviyorum...

ORANGE
EN İYİ ROMAN
ÖDÜLÜ

"AKHİLLEUS'UN ŞARKISI'NA BAYILIYORUM.
OKUDUĞUM EN İYİ KİTAPLARDAN BİRİ."

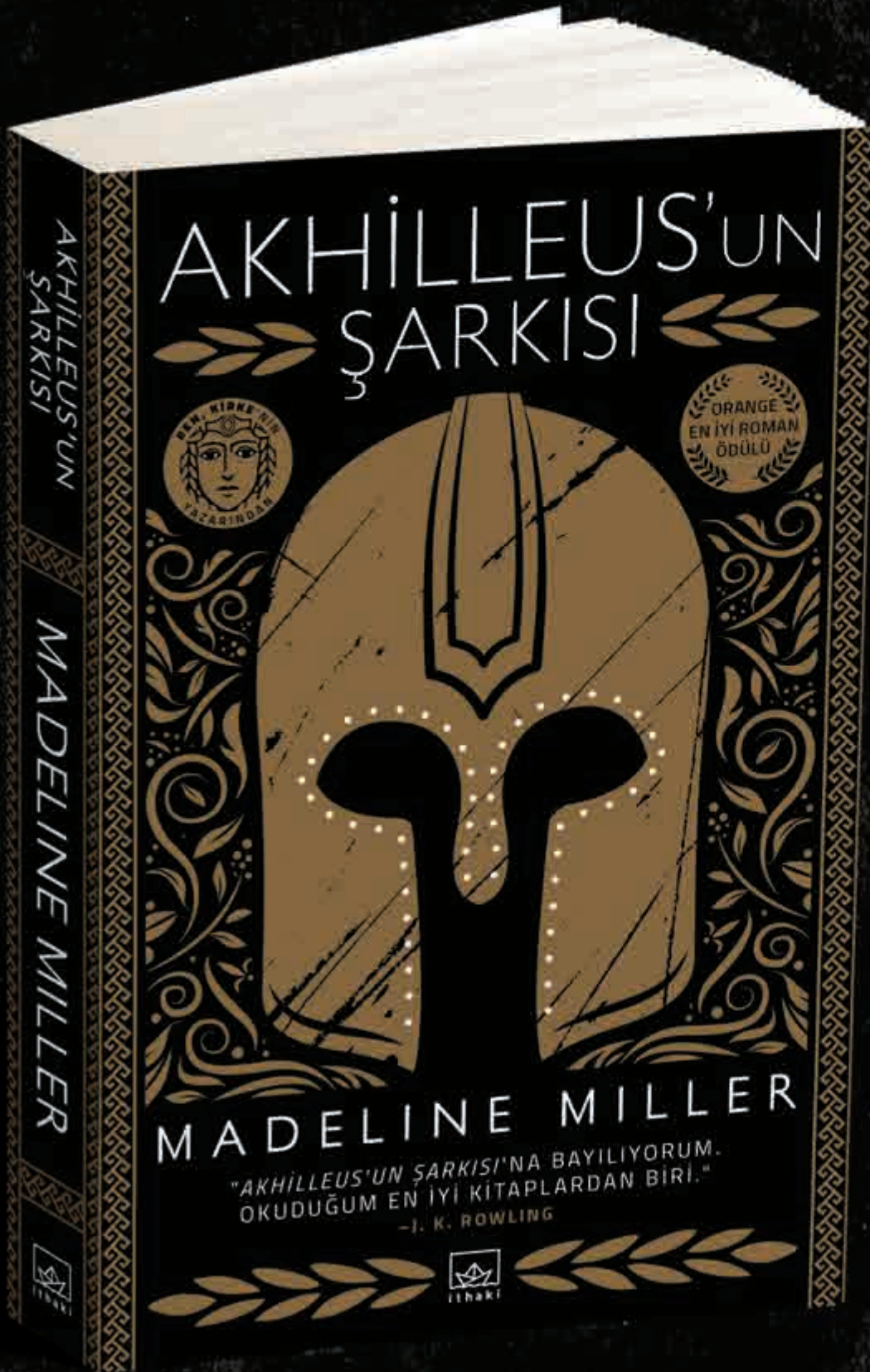
—J. K. ROWLING

BEN, KIRKE'NİN
YAZARINDAN

Hikâyelerimizde o en
iyimiz, en kahraman,
en kuvvetlimiz olarak
geçer. Hikâyelerimize
göre bunun sebebi
damarlarında akan
ilahi kandır.

Akhilleus'un Şarkısı,
yarı tanrı Akhilleus'u,
can yoldaşı Patroklos'u
ve Troya Savaşı'nı
iki âşığın gözünden
anlatıyor.

ithaki

/ithakiyayinlari

/ithakiyayinlari

/ithakiyayinlari

TÜM
KİTAPÇILARDA

ESİN İRİS

Tabağımızdaki acılar

Yalnızlıkla ilk tanıştığında 6 yaşındaydı. Sıcağı ensesinden ter damlalarıyla kuma bıraktığı bir oyun parkında tek başına oynuyordu. Diğer çocukları yeterince anlamadığını fark etmişti, sarı sıcak hava dalgalarının içinden sarı ve sıcak kaydırağa bakarken. Isının, berrak görüntüyü bozabildiğini fark etmişti, binilemeyecek kadar ısınmış kaydırağın gözünün önünde hafifçe dalgalandığını görünce. "Gerçeklik bozulmaya müsait!" diye düşünmüş, bunu hemen birine söylemek istemiş, parkta yalnız olduğunu hatırlamıştı. Fiziksel olarak yalnız olduğu parkta başka çocuklar olsaydı, yine de yalnız olacağını fark etmişti önce, bu keşfin hemen ardından "Anlamıyorum çocukları. Anlamıyor çocuklar beni." diye düşünmüştü.

Yetişkinlerin de onu anlamadığını fark ettiğinde 7 yaşındaydı. Okumayı ve yazmayı çoktan sökmüştü, bu yüzden derslerde en arka sırada oturup resim yapıyordu. Yanında oturan arkadaşı da merak salınca, ona da okumayı ve yazmayı öğretmişti. Şimdi birlikte resim yapıyorlardı. Birinci dönemin sonunda, karne günü geldiğinde öğretmen, onu annesine şikayet etti: "Dersleri dinlemiyor. Yanındaki arkadaşını da konuşturuyor." dedi. Annesi, "Sıkılıyor çocuk." dediğinde ise öğretmen kızıp "Şimdiden tembelliğe alıştıırıyorsunuz. Okuma-yazmayı ne zaman öğrenecek?" diye sordu. Öğretmenin, onunla takriben dört buçuk ay geçirip, okuma ve yazmayı zaten bildiğini fark etmediğini işte böyle öğrendiler. Onun kalbi kırıldı, annesi çok sinirlendi. İkinci dönemi bitirir bitirmez okulunu değiştirdiler.

Yeni okulunda yalnız hissediyordu. Arkadaş edinmeye çabalamadı, çünkü çocukları anlamıyordu. Öğretmenlerle iletişim kurmaya çabalamadı, çünkü yetişkinler onu anlamıyordu. Zaman geçtikçe iyice kabuğuna çekildi. Bir kış ayının ortalarında, saçları avuç avuç dökülmeye başladığında onu alıp doktor doktor gezdirdiler. Neredeyse kel kalmak üzereydi ama hiçbir doktor bunun

sebebini bulamamıştı. Doktorlar onu anlamıyordu, bunu da kafasına not etti.

Ailesi sonunda onu alıp bir pedagoga götürdü. Oturduğu rengarenk, oyuncaklarla dolu odanın perdelerindeki fillere bakıyordu. Filler hiçbir şeyi unutmazdı. Eğer dilekleri kabul eden bir merci vardı ise, ondan fillerin hiçbir kalp kırıklığı yaşamamasını diledi. Bazı şeyleri unutulmak herkese iyi gelecek bir özellikti. "Her şeyi hatırlamak istemem." dedi, ne düşündüğünü soran doktora.

Bir saati biraz aşan bir görüşmenin ardından doktor, ailesine, çocuklarının çok yüksek zekaya ve çok hassas bir yapıya sahip olduğunu, bu yüzden yaşlıları ile anlaşmakta zorlandığını, kendini yalnız hissettiğini söyledi.

Depresyondaydı. Saçları bu yüzden dökülüyordu. İlk depresyon teşhisini sekiz yaşındayken kazandı.

İkinci depresyon teşhisi ise onu 16 yaşındayken yakaladı. "Her sekiz yılda bir bunu mu yaşayacağız?" diye düşündü. Elle tutulacak bir nedeni olmadan çok acı çekiyordu. Acıyla nasıl başa çıkacağını bilemiyordu.

Her şeyi kolayca anlayan zihni, her hücrelerinden gelen ve onu uyutmayan, onu boğan ve öldürmeden bırakan bu acıyı anlamıyordu. Onu susturmak için kendine daha büyük acılar çektirmeyi, kendine fiziksel olarak zarar vermeyi denedi. Belki birkaç dakikalığına içindeki acıyı unutuyordu, kendini kestiğinde... Ama bedenine zarar verdikçe kendinden uzaklaşıyor, tek dostunu kaybetmiş gibi hissediyor, iyice yalnızlaşıyordu.

Doktorundan aldıkları tavsiye üzerine ailesi, ona yargılamayan, sorgulamayan ve içtenlikle bağlanan bir dost hediye etmeye karar verdi: Yavru bir kedi.

Kediyi avucunda tuttuğu ilk saniye, ona aşık oldu. O kadar küçüktü ki dünyanın tüm acılarından korunması gerekiyordu. Gözleri dolarak öptü kediyi. Sonra odasına koşup kapıyı kapattı ve kucağında guruldayarak yatan minik canlıya uzun uzun baktı. Kedi, kucakta en sıcak noktayı bulup hemen oraya kıvrılmıştı. Zeki bir hayvandı. Kendisinin 6 yaşındaki halini hatırladı. Bu kadar ufak ve zeki bir şeyi, büyüme yolunda yalnız bırakmamalıydı.

"Merhaba küçük şeytan." dedi kediye, "Sana acı çekmeyi öğreteceğim."

"Acı çekmeyi bilersen, acıya yenik düşmezsin. En azından öyle umuyorum. Haydi, başlayalım." Kedi, yattığı yerden eşofmanının ipine uzandı. Patisiyle ipi hafifçe ittirerek oynamaya başladı.

"Düşmanımızı tanırsak onu yenebiliriz... Ya da onu artık yakından tanıdığımız için, düşman olmaktan vazgeçebiliriz. Bunları dinlemen çok önemli.

ALİ DENİZ USLU

Annesi, "Sıkılıyor çocuk." dediğinde ise öğretmen kızıp "Şimdiden tembelliğe alıştıırıyorsunuz. Okuma- yazmayı ne zaman öğrenecek?" diye sordu. Öğretmenin, onunla takriben dört buçuk ay geçirip, okuma ve yazmayı zaten bildiğini fark etmediğini işte böyle öğrendiler.

Acının bitmesini isteyebilirsin, bu çok normal. Acıyı bitirmenin tek yolu, onu bitene kadar yiyip mideye göndermektir. Acı başka türlü bitmez. Atmaya veya yok saymaya çalışırsan acı büyür, bozulur ve kötü kokar. Çok kötü. Bunu istemeyiz. Yani n'apıyoruz? Tabagımızdaki her acıyı silip süpürüyoruz."

Kedi ipi tekrar yakalamaya çalışıyordu. Keyifli bir oyun oynuyor, kızın parmaklarını da arada bir oyuna dahil ediyordu.

"İstediğin bir sürü şey olmayacak. Ne bileyim, mama isteyeceksin, yeni yedin diye vermeyeceğim. Mutfak tezgahına çıkmak isteyeceksin, izin vermeyeceğim. Ama daha önemlisi, bazen beni yanında isteyeceksin ve orada olmayacağım. Kendime de böyle davranıyorum, elimde değil."

Kedi, minik ve henüz yumuşak dişleriyle kızın elini kemirmeye çalışıyordu.

"Ama sırf istediğin olmadı diye değil, istemediğin şeyler gerçek oldu diye de acı çekebiliyorsun. Ne bileyim, sen kedisin, senin için tam olarak öyle olmayabilir."

Kediyi kaldırıp suratına yaklaştırdı. Göz göze geldiler.

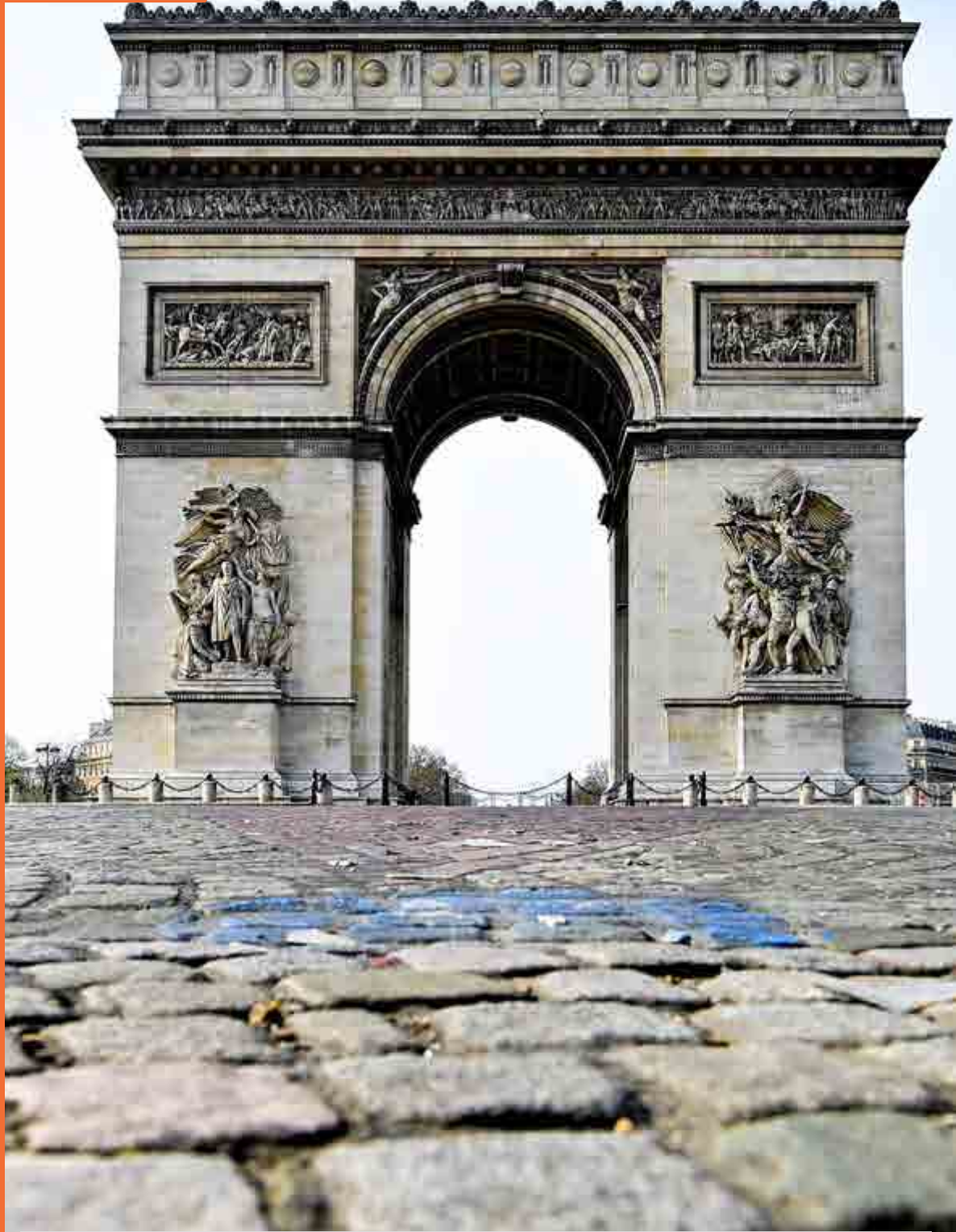
"Umarım hafızan çok güçlü değildir. Her şeyi hatırlamanı istemem."

Kedi, minik pembe diliyle kızın burnunu yaladı.

"Ama beni unutmana asla izin vermeyeceğim, bunu bil. Hayatın boyunca yalnız kalmayacaksın. Senin için veya kendim için orada olmadığım da bile seni çok seveceğim. Belki bana, bunu kendime söylemeyi de öğretirsin."

Küçük dile karşılık, kediyi minik burnundan öptü.

Kedi, uzanıp çenesini yalamaya başladı. Kedi onu anlıyordu.

PANDEMİ

Gölgemiz hizasında bir başkası duruyor
Bedellerini hayalleri ile ödeyenlerin arasında
Şehrin kokusu hükümler giydireyor ruhumuza
Şairler mezarlığında kürekler yakılıyor
Meydanlarda grevler, eylemler isyanlar
Başı boş çilingirler, yırtılan kalpler, şeytan otu dolu kadehler
Tiranların sofrası düşer bir kaç sandalye
Benden sekenleri döverken bakır bir çanakta
Ruh geçitleri kapanır birer birer...

NURAN TAŞHAN

Teleferik

Uçtuğumu söylüyorlar.
Ne rüzgar esiyor
boynuma,
Ne ciğerim acıyor nefes
aldıkça.
Yine de uçtuğumu
söylüyorlar.
Kanatlarım bir alete
ödünç.
Onlar dışarıda, ben
içeride.

Onlar vuruyor pat pat.
Ben sanıyorlar.

Teleferik, ağır ağır yükseliyor. Ara sıra bir gıcırta ile duruyor gibi olup sonra devam etmesi içini huzursuz ediyor. Aşağıda Deniz ile bileti alırlarken iki adam aralarında teleferiğin bakımı ile ilgili konuştular. Bunun sarkastik bir şaka olduğunu düşünmüştü. Tam binmek üzerelerken yolcularla eğlendiklerini varsaydı. Şaka olduğu anlaşılmasın diye o kadar ciddi olduklarını, gerçekten inandırıcı olmak adına alay hissi yaratmadan, aralarında azıcık bile gülüşmeden, kendisi gibi kulak misafiri olanları tedirgin edecek ayrıntılar vererek, öylesine bir sohbet gibi hafif ve önemsiz diyaloglar. İnandırıcılıkları muhteşem.

-Şaka yapıyorlar değil mi Deniz?

-Bilmem, dinlemedim.

-Bakımını yapıp ediler mi? diye sormuştu kısa boylu tıknaz olan, dudağındaki sigarasını yakmak için ceplerini kurcalayan diğere.

-yapıp ediler daha, gecikti yine İsmail ama yoldamış, gelir. Sıkıyosa gelmeyiversin, geçen seferkine Müdür bey ses etmedi ama bir daha olursa kesiverir valla,

-e iyi madem, var mı istediğin gidiyorum ben, ya da dur şu insancıklara mı sorayım son bir istedikleri var mı, 3000 metreye çıkmadan? (gülerek)

-hadi Mustafa, tutma beni, git başka yerde eğlen, işim gücüm var.

-tamam, gideyom ya, çay gattım, içerken bi kalktığını görüverem.

Teleferiğin yükseldiğini görüverdi.

Çelik halatın ucunda bir camdan bir kabin. Ne uçak gibi uçuyor, ne araba gibi

sürülüyor, ne balon gibi serinlettiği var, ne tren gibi sallıyor. Sanki bir hamalın sepetine patates gibi yerleştirilmişler, kuru kuru yükseliyorlar gökyüzünü. Olimpos planını yaparken Tahtalı dağına çıkan teleferik olduğunu öğrenince çocuk gibi sevinmişti. İşte Adrenalin. Deniz düzeltti heyecanını. O, kendi kendine teleferiğin bisikletle yokuşlardan indiğinde olduğu gibi, göğe yükseldiğinde sarsıla sarsıla epey bir heyecan yaşatacağını sandı. Oysa ne hızı, ne yüksekliği hissetmeden tıngır mıngır çıkarmış teleferik.

Yukarı çıktıkça bulutları yakaladılar. Çamların üzerlerine şal gibi örtülü bulutlar. Yamaçlarda sarı, turuncu minik çiçekler, yeşilin bin bir tonu. Nefes kesici çalılar. Olabildiğince düzensiz, sırasız, özgür. Bu doğduğu gibi kalan, düzelmesi gerekmeyen manzaranın kokusunu içine çekmesine engel bir cam var. Bu havayı soluyamamak içini daraltıyor. Kollarını uzatıp dokunabilmek istiyor. Minicik bir delik olsa oradan başını uzatıp tepelerin, bulutların kokusunu içine çekse. Tepelerdeki oksijenden ciğeri yansa. Bu muhteşem manzarayı teleferik denen tamamen kapalı bir kafesin içinde dolaşmanın saçmalığı üzerine düşünüyor. Camlar açık olmalıydı. Ama soğuk havalarda ne olacak, o zaman yazın açılan kışın kapanan bir şey olsun. Ya da hep açık olsun, soğukta çıkmak ne güzeldir, kalın giyinsin insanlar, zaten 5 dakika sürüyor yukarıya varması. Soğuk hava hayattır.

Tepeye vardıklarında çay kahve molası verilecek, herkes inecek, şehrin manzarasını izleyecek, bol bol fotoğraf çekecek, teleferiğe tekrar binmeden köşedeki hediyelik eşyacıdan magnet ya da bileklik alacaklar. Teleferik ile yukarıya çıkmak denen olay bu. Neden açık yapınsınlar ya da içeriye hava girebilecek bir delik açsınlar, neden insanların dışarıya elini kolunu değıdirebilecekleri bir boşluk yaratıp tehlikeye atsınlar. İçinden Deniz'in seslendirdiği bu cevap mantıklı geldi, yine de keşke onun gibi dokunmayı seven insanlar için özel turlar yapılsa. O da uygun olmaz, sonuçta burası turistik bir yer, özel tur olsa türlü türlü insan var, evlilik teklif edeni, doğum günü kutlayanı hatta daha beteri manyağın biri burada intihar etmeye kalkacak, gereksiz riskler. Niçin, 3 kuruş daha para kazanmak için mi, zaten belediyenin malı, umurlarında değil ki para.

İyi be tamam dedi kendine. İçinden bunları düşünürken vardılar bile. İnsanlar indi. Sağa

sola dağılıp fotoğraf çekmeye başladılar. Türk kahvelerini sipariş ettiler. Kahveler gelir gelmez sigaralarını yaktılar. 20 dakika molada kendileri için önceden belirlenmiş tüm keyif alma standartlarını sergilediler. Canları istese de istemese de sigara, canları çekse de çekmese de kahve... Manzaraya adam akıllı bakmadan, nasılsa fotoğraf çektiler, hızlı hızlı, zafer işaretleri, eşek kulakları, ya da bakmıyorlarmış gibi, uzaklara dalmışlar gibi. Yalandan pozlar pozlar.

Onlara takılan gözünü oradan alıp manzaraya yöneldi. Tahtalı dağından bütün Tekirova'ya baktı, uzakları, bulutları, tepeleri, karşıki dağları, gökyüzü ile birleşen çizgisinden nerede başlayıp nerede bittiğini kestiremediği denizi izledi.

Deniz ile arasındaki mesafeyi izledi. Bu şehre Deniz için gelip denize ne kadar uzak hissettiğini. Deniz in ikisine iyi geleceğini zannederken denize karşıyından bakmanın ruhunu nasıl yatıştırdığını düşündü.

Neden ilkbahar, sonbahar ve kış daima yaz mevsimine teslim olur? Temmuz'da dağa çıkıp tatil yapmak, denize girmek karşısında neden hep kaybeder? Yazın müze gezmezler, yazın yayla gezmezler, yazın köy gezmezler, sonra yazın neden suyun içinden kafasını çıkartamaz da arta kalan 3 mevsimde soğuğa tutkun yaşar. Kavuşamaz. Bir yanlığı var gibi.

Her seferinde yazın yola çıkarlar. Çıplak ayakları kararsız ve mesafeli bir şekilde çakıl taşlarını ezerken, deniz her seferinde onu suya girmeye ikna eder. Islatır. Gökyüzünden karşı kıyıya bakarken aklından bunlar geçti. Denize kavuşur kavuşmaz bir balığın peşine takılıp günlerce, haftalarca, aylarca bırakmayışını. Sarhoş aklını, bira tutan sarhoş parmaklarını, sudan buruşmuş ellerini, güneşten kızarmış tenini, Temmuzun yalancı boyası yüzüne gözüne renk verecek diye kanıp nasıl kolay vazgeçtiğini diğer mevsimlerden.

"İlle birini seçeceksin, mecbur."

"Yaz mutluluğu garanti mi ediyor? Sarhoştun. Aklın karışmıştı."

20 dakikalık mola bitti. Aşağı dönüş yolculukları daha kalabalık gerçekleşti. Bindikten sonra fark etti ki eğer 20 dakikadan fazla kalmak istiyorsa yukarıda, bir sonraki inişi bekleyebilirlermiş. Pişman oldu. Artık harekete geçti teleferik. Ve çıkarken hissetmediği o adrenalini şimdi inerken

hissetmeye başladı. Belki şimdi daha kalabalık oldukları için çok sallanıyor içinde olduğu kafes, belki yokuş aşağı daha hızlı indiği için. Beklediğinden de hızlı iniyorlar. Bu denli bir adrenalin yaratmayı göze alacak güvenli bir sistem yok kabinin içinde. Tutacak sayısı az, insanlar ayakta, oturanların koltuklarında emniyet kemeri yok.

İlk başta dilediğinden, tatil köylerinde denediğinden, lunaparklarda bindiklerinden daha kontrolsüz, daha hızlı iniyorlar. Önceleri kahkahalarla şamata yapan üniversiteli bir grubun kızlarından çığlıklar yükselmeye başladı. O ana kadar içinden sohbet ettiği eşi Deniz'in omzuna yüzünü bastırdı. Bütün ağırlığını onun üzerine verdiğinin farkında ama aksini yapmasına imkanı yok. Ayaktalar ve onun da arkasında insanlar üzerine abanıyorlar, ellerinde olmadan. Deniz'in ezilmesinden korktu. Deniz'in nefessiz kalmasından. Bu kadar hızlı savrulmaktan da korktu. Gözünü denizin kollarına kapatıp ne olacaksa olsun, beklemeye başladı. Deniz ezilmesin.

Her zamanki sakinliği ile dayanıyor Deniz. Sırtına batan demir parçasını, onunla birlikte üzerine gelen insanların ağırlığı itiraz etmeden kabul ediyor. Geçmesini bekliyor Deniz. Ne yerini değiştirmek için hamle yapıyor, ne ezildiğini söyleyip insanların işbirliğini istiyor. Olduğu yerde öylece kalıyor. Ne de omzuna gömdüğü başını tutup, gözüne bakabiliyor, onu sakinleştiriyor.

Deniz, başına gelenlere hiçbir şey demez. İyi ya da kötü. Deniz durur. Deniz dalgalanmaz. Deniz coşmaz. Deniz, girdiği diğer denizler gibi değil.

Tam ortada bir yerde takıldı teleferik, hareket etmiyor, aşağı inmiyor kafes, çelik halatın ucunda sadece yolcuların ağırlığına bağlı olarak sallanmaya başlıyorlar. Takıldı diyor insanlar. Ve o takılı yerde kalmaya devam etmezlerse aşağı çakılacaklarını söylüyorlar panik içinde. Kontrolsüzce aşağı inerlerse aşağı çakılırlar. Önce Deniz çakılır. Çünkü bu eğişimde herkes ister istemez onun üzerinde gibi. Genç kızlar ağlıyor. Neden asılı kaldıklarını anlamaya çalışıyor.

Tesadüfen mi, bir güvenlik mekanizması gereği mi, hareket ederlerse aşağı kaymaya devam ederler mi, onun Deniz'i koruma ve ezilmesini engelleme şansı var mı?

Bakımının yapılmadığı, şaka zannettiği konuşmayı hatırlıyor. Bir dahaki sefere kafası kırılacak olan Hasan'ın nasıl biri olduğunu

düşünüyor. Düşünecek bir şeye ihtiyacı var çünkü gittikçe havasızlaşan küçük bir kabinin içinde 12 kişiler.

8 üniversite öğrencisinden başka 2 çift. Diğer çiftin erkeği telefonunu çıkarıp dışarıdan birilerine ulaşmaya çalıştı. Bir iki kişi ile konuştu. Konuştuğu kişileri iyi tanıyormuş gibi bir yakınlıkta. Sonra herkese dönüp, bir arıza olduğunu ve hemen düzeltilip kısa süre içinde normal bir şekilde tahliye edileceklerini söyleyen güvenli bir konuşma yaptı. Üniversiteli gençler bununla yetinmeyip birkaç soru daha sordular. Onları yanıtladı. Anlattıklarından buranın yabancı olmadığını anlaşıyor. Öğrencilerin paniği üstü örtülü bir kahkaha gerginliğine döndü. Aralarında şakalaşmaya ve bekledikçe sakinleşmeye başladılar. Deniz ve o artık Deniz'in sırtını koruyacak bir pozisyona geçtiler. Kabin sakinleşince herkese açıklama yapan adam yanındaki kadına fısıldayarak bir şeyler söyledi. Sonra onu kollarının arasına alıp saçlarını okşadı, alnında biriken boncuk boncuk teri üfledi. Sakinleştirdi.

Adam kadını kollarının arasına alıp yatıştırdığı andan itibaren adama küsmüş gibi yüzüne bakmıyor. Bakışlarını ona doğru ve onun ilerisine bakıyor. Onu atlayıp daha uzaklara bakıyor. Yolunun üzerinde bir adam ve nefesiyle serinlettiği bir kadın var, gözleri onlara uğramadan ileriye bakıyor. Çalıkların, yamaçların, seyrelen bulutların, kayaların ilerisine bakıyor. Oradan bir şey gelir sansınlar gibi, nöbette gibi, gözlüyor. Kafası çok meşgul, aklı hiçte adamda kalmamış gibi.

Soğuk soğuk. Uzun uzun. Kesik kesik bakıyor.

Adamı tam görebileceği gibi ama aslında hiç fark etmemiş gibi. Bu yaptığının saçmalığını bilse de. Başımı adamdan dönüp çeviremiyor başka bir yere.

Adamın kadının küçük ellerinin parmaklarını tek tek öptüğünü görmüyormuş gibi yapıyor. Kadının küçücük yüzünde o uzun parmakların yanağını okşayışını fark etmiyormuş gibi yapıyor. Ara sıra bileklerini ovduğunu, cep telefonundan fotoğraflar

çıkartıp bakarlar kadın gözünün içine nasıl baktığını, gülerken sağ tarafından gördüğü dişlerinin ne kadar düzgün ve beyaz olduğunu, dudaklarının kırmızısını, yavaş yavaş terleyen ensesini, sol kaşının üzerindeki dikiş izini, ayak bileğini, kolundaki dövme, hayatın içine dalmaktan korkmadığını anlatan çizgileri, hiçbirini görmüyormuş gibi yapıyor. Hatta bir müddet sonra adamı cezalandırmak istercesine iyice yokmuş gibi, orada hiç olmamış, öyle iştahla yaşamışsa da fark edilmemiş gibi üzerlerine dik dik bakıyor. Adamın kendisinin farkında olduğunu, ilgisini çektiğini ve merakla gözlerine baktığını anlıyor. Körmüş gibi davranıyor. Çok uzaklara dalmış bir kör gibi...

Gençler artık yatıştı. Adam ve kadın sonrasına bakmadan aşık. Deniz durgun. Kendi kör.

Her şeyi görmekten yanmış gözleri. Görmekten kaybetmiş. Kayıp giden zamanı, atmayan kalbi, durulmayan ruhu görmekten kör. Çelik halatın ucunda, minicik bir penceresi bile olmayan bu camdan kafesin içinde, Antalya'da, 3000 metre yüksekte, dağların ve bulutların arasında, karşısında canlı mı canlı bir adam, gözünün içine baka baka bir kadını severken, Deniz susmuş, Deniz durgun.

Kesiversin Müdür bey, Hasan'ı. Hasan gelme.

Hasan gelme de düşelim.

Yukarı çıktıkça bulutları yakaladılar. Çamların üzerlerine şal gibi örtülü bulutlar. Yamaçlarda sarı, turuncu minik çiçekler, yeşilin bin bir tonu. Nefes kesici çalılar.

ZEHRA ÇELENK

Yine de umut çok avare duygu, çok. İhtiyaç duyulan yerde bulunamıyor bazen, hiç durmaması gereken yerdense kovsan gitmiyor.

Bildiğimiz baharın sonu

Balkonda bir adam şarkı söylüyor. Sesi çatallı, detone, uyumsuz. Mart sonu için hayli soğuk havada balkona atlele çıkmasından pek bir farkı yok şarkı söyleyişinin de. Atletinin rengi, beyazdan kötü anı grisine dönmüş. Ahensizce kırılmış uzun saçları yağlı, karmakarışık. Şarkıyı söyleme gayreti, hayata tırnak geçirme azmi sokağı belirsiz aralıklarla tarayan karantina timleri tarafından götürülme riskinin önünde. Ne olacaksa olsun duygusundandır belki de. Kırmızı çiçek olmasa ben de aynı duygu içinde olurum.

Dünyanın başına geçen bahar musallat olan virüs şaşırtıcı bir hızla mutasyona uğruyor. Tam bir tedavi geliştirildi derken yeni bir ürkütücü özelliği çıkıyor ortaya. Aylardır süren sokağa çıkma yasağına rağmen ölenlerin sayısı her gün artıyor. Kayıplara dair veriler uzun süredir açıklanmıyor. Oturduğum sokakta günlerdir kimse balkondan, pencereden bile burnunu uzatmaz oldu. Evlerimiz lüzumundan konforlu tabutları andırıyor. Koca sokakta benden başka hayatta kalan tek kişinin detone komşum olduğunu düşünmeye başlamıştım. Üç gün önce çıkan rüzgârda karşı apartmanın penceresinde kırmızı çiçeği görene kadar.

Son bir yıl herkes için çok zordu. Hepimiz çok sevdiğimiz birilerini kaybettik. Kalanların hayatı da geri dönüşsüz biçimde değişti. Kaygı ve belirsizlikle yaşamaya o denli alıştık ki bir anıya, şarkıya, gökyüzüne dalıp rahatladığımız anlar da hüznün konusu haline geldi. Kahkahalarımızı takip eden gözyaşları daha can yakıcı oluyor.

Tarih hayatta kalanların anılarıyla, bir şeyler yazmak lazım diye oturdum masanın başına. Bir yıldır enfekte olmamayı başarmış şanslı

azınlıktım. 35 yaşındayım, yirmilerimde beş ay kadar spor yapmış ve dünyada ilk vakalar görülmeden üç ay kadar önce tuhaf bir önseziyle sigarayı bırakmıştım. Önseziden çok tesadüf herhalde ama böyle düşünmek hoşuma gidiyor. Risk grupları da sürekli değiştiğinden bu zamana kadar pek de harika davranmadığım vücudumun beni şimdilik yarı yolda bırakmayışı, mahcubiyete benzer bir hisse kapılmama yol açıyor. Bu sabah 40 sınav çektim. Varlığından haberdar olmadığım kaslarımı keşfederken balkondaki adamın sesini duydum.

Şarkısını bitirince göz göze geldik. Gözlerini bana dikmişken dilini dudaklarının arasına gezdirdiğine yemin edebilirim. Perdeyi sertçe çektim. Krizi fırsata çevirmeye çalışan bir arsız ya da delinin biri olabileceği gibi muhbir bir homofobik de olabilir. Bugünlerde kimseye güven olmuyor. Eskiden de olmuyordu ama bu yeni hal bambaşka. El salladığınız biri tarafından hasta olduğunuzu gizlediğiniz gerekçesiyle ihbar edilebilirsiniz.

Son bir yılın bize öğrettiklerinden biri de insanın yaşadıklarından çıkardığı dersleri en hoyratça harcamaya meyilli canlı oluşu. Felaket sükün edince önce kavruhan pirinç taneleri gibi birbirimize yaklaştık. Yaşlılara, ihtiyacı olanlara, sokak hayvanlarına yardım faaliyetleri, canlı yayınlar, konserler, kitap okuma seansları, çoklu arkadaş sohbetleriyle bildiğimiz hayatı sosyal medyaya taşıma gayreti... Karantınayı kendini geliştirmek için fırsat olarak görmeler, Almanca'da iki level ilerleme derken süreç uzadıkça bıkkınlık, çözülme ve çöküş aynı hızla gösterdi kendini. Yoğun bakım odaları dolup salgından ölenler hastane bahçelerini doldurmaya başlayınca çok zaruri olmayan bir hastane ziyareti öte tarafa direkt bilet gibi bir anlam taşımaya başladı. Son bir yılda patlayan

kaşımı dikmeyi, ağrıyan dişimi kendi başıma çekmeyi öğrendim. Kimin hayatta kaldığına dair bir nevi yoklamayı andırmaya başlayan çoklu arkadaş sohbetleri de azalarak sona erdi. Sonunda dünyaya geldiğimiz andakine benzer bir yalnızlık içinde, tabuttan kalelerimize hapsoldük birer birer. Kaldığımız için şanslıydık.

Yine de umut çok avare duygu, çok. İhtiyaç duyulan yerde bulunamıyor bazen, hiç durmaması gereken yerdense kovsan gitmiyor. Rüzgarın on saniyeliğine açtığı pencerede kırmızı bir çiçek görmenin büyük ihtimalle yanılısama olduğunu düşünmek gerekir. Bense şu an hayatta olduğumdan daha çok inanıyorum o çiçeğin varlığına.

İnsanların terk ettiği doğa kendini topladı, kaldırım diplerinden çiçekler fıskırmaya başladı. Salgından birkaç ay sonra çok garip bir şey oldu. Açıklanabilir hiçbir sebebi olmaksızın ev bitkilerimiz bizi birer birer terk etti. Hiçbir evde çiçek yetiştirilemez oldu. Ekranları basan deli taklidi kahinler, kişisel gelişim tüccarları, salt popülerlik peşindeki sözde bilim insanları ve bilim um şarlatan arasında birinin söylediği bir cümle geçti hemen zihnimden, çiçeği görür görmez. "O çiçeğin açılması, yeni hayatın başlangıcı olacak. İlk işarettir."

Bilmiyorum. Dolabımda iki paket makarna, buzdolabımda yarısı küflenmiş tereyağı, deli mi muhbir mi olduğundan emin olamadığım detone bir komşum var. Yıllar önce cinsel tercihim öğrendikleri anda beni terk eden ailemle bu süreçte de haberleşmedim. Sevgilim salgında ilk ölenlerden oldu. Aylardır hiçbir arkadaşımından haber almadım. Birinin evinde kırmızı bir çiçek yetiştirdiğine, o çiçeğin yeni hayatın müjdecisi olduğuna inanıyorum. Umut çok direngen duygu, çok.

Kayayı Sürekli Tepeye Sürükleyen Bir Kahraman: Sisyphos

Teselya Kralı Aiolos'un ve Enarete'nin oğlu Sisyphos ölümlerin en çekinmeyi ve bir o kadar da kurnazıydı. Kadim zamanlarda kurnazlık içeren öykülerin pek çoğunda adı geçmekteydi, sadece kurnazlığıyla değil intikam ve hamiliğiyle de öne çıkmaktaydı. Şimdilerde ve öncelerde Korinthos olarak anılan şehir Ephyra ismiyle kurmuş ve hatta Medeia şehri terk ederken boşalan otorite boşluğunu da kendisi doldürmüştü. Adı nice destanlarda, nice tragedyalarda kurnazlığıyla anıldı, ama günümüze biraz da Camus sayesinde insanlığın anlamsız, umutsuz yüklerini aklı ve bilinciyle alt eden bir kahraman olarak aktarıldı, işkencesi de bu anlamsız tekrar sürekli yaşamaktı.

Günlerden bir gün Sisyphos, o dönemin pek çok kralının yaptığı gibi sürülerini kontrol etmeye gider. Gittiğinde sürülerinin yerinde olmadığını görür ve onları aramaya başlar. Daha önce aldığı önlemler gereği her hayvanın toynağının altına kendi adını kazır ve Autolykos'un hayvanlarına baktığında kendi hayvanlarının hepsinin orada olduğunu görür. Ahaliye bu delilleri göstererek

Adı nice destanlarda, nice tragedyalarda kurnazlığıyla anıldı, ama günümüze biraz da Camus sayesinde insanlığın anlamsız, umutsuz yüklerini aklı ve bilinciyle alt eden bir kahraman olarak aktarıldı, işkencesi de bu anlamsız tekrar sürekli yaşamaktı.

hakkılığını ispat eder ve sürüsüne tekrar kavuşur. Ancak Sisyphos intikamını hızlıca almaya karar verir; her türlü yolu dener ve nihayet Autolykos'un düğün arifesindeki kızı Antikleia ile birlikte olur, Antikleia o gece hamile kalır. Bazı Homeros ekolünden olmayan yazarların aktarımına göre Antikleia'nın doğurduğu ve babası Sisyphos olan çocuk tıpkı Sisyphos gibi kurnazlığıyla bütün çağlara nam salan ve Truva'ya gidecek tahta atı planlayan Odysseus'tur.

Sisyphos'un bilinirliği ise Zeus ile olan karşı karşıya gelişinden kaynaklanır. Günlerden bir gün Tanrıların ve İnsanların Babası Zeus, Nehir Tanrısı Asopos'un kızı Aigina'yı görür. Zeus, Aigina'ya göz diker ve Philonte şehrinde Oinone şehrine kaçırılmaya karar verir. Kızı alır ve kaçırırken, Sisyphos'un yaşadığı Korinthos şehrinde geçer. Sisyphos Zeus'u ve Aigina'yı görür ve tanır. Ancak sessiz kalmaz, köy bucak kızını arayan Asopos, Korinthos'a gelip kızını sorduğunda, "Şehrin hisarında bir kaynak açarsan kızını kimin kaçırdığını söylerim" der. Bunun üzerine Asopos tereddüt etmeden kaynak açar ve cevabını almak için Sisyphos'a gelir. Sisyphos ise tüm pervasızlığıyla "Kızını Zeus kaçırdı" der. Her şeye kadir Zeus, bu durumu iştir iştir bütün hismini Sisyphos'ta gösterir.

Pek çok rivayet bulunmasına rağmen Sisyphos'u öldürmeye gelen ölüm daimonu Thanatos, tam Sisyphos'u öldürecekken onun kurnazlığını fark edemez ve bir şekilde onun eline düşer. Durumu yeryüzünde kimsenin ölmeyişiyile fark eden Zeus, Thanatos'u

aramaya koyulur ve Sisyphos'un elinde rehin olduğunu görünce Sisyphos'tan onu bırakmasını ister. Tanrının buyruğuna riayet eden Sisyphos Thanatos'u bırakır, ancak bırakmadan evvel karısına gizli bir mektup göndererek giyaben kendisinin cenaze törenini yapmasını ister ve Thanatos'u serbest bırakır bırakmaz ilk kurban kendisi olur. Ölüp yeraltına gittiğinde Hades, Sisyphos'a "Neden yeraltına hazırlıksız geldin diye sorar." Sisyphos ise "Dinlere ve geleneklere saygısızlık eden bir karım varmış, bırakın onu ben cezalandırayım" der ve Hades'ten aldığı müsaade ile yeryüzüne çıkar.

Karısı Thanatos kocasının canını alırken yaptığı temsili törenle Zeus'a kocasının öldüğü izlenimini verir ve kocası yeryüzüne çıkınca da Ölüler Diyarı'na gerçekten yaşanıp da ölene kadar dönmez. Bu kez yeraltına ölü olarak döndüğünde ise tanrılar kendisine hiç boş zamanı kalmayacak bir işkence tahsis ederler. Homeros'un Odysseia adlı eserinde yeraltına yolu düşen Odysseus bu işkenceyi şöyle anlatır:

"Sisyphos'u gördüm korkunç işkenceler çekerken; Yakalamış iki avucuyla kocaman bir kayayı, ve kollarıyla, bacaklarıyla dayanmıştı kayaya, habire itiyordu onu bir tepeye doğru. İşte kaya tepeye vardı, varacak, işte tamam. Ama tepeye varmasına tam bir parmak kala, bir güç itiyordu onu tepeden gerisin geri, aşağıya kadar yuvarlanıyordu yeniden baş belası kaya. O da yeniden itiyordu kayayı bütün kaslarını gere gere, kopan toz toprak habire aşarken başının üstünden. O da habire itiyordu kayayı, kan ter içinde."

Ahşap tornacılığının son temsilcilerinden olan İsmail Hız; Beyoğlu Kumbaracı Yokuşundaki dükkanında babasından öğrenip onlarca yıldır sürdürdüğü geleneği 1961 senesinde devralmış. İlkokulu bitirdikten sonra Tophane'de ahşap ustaları sokağında yerini almış ve yaklaşık 60 yıldır 'burası benim son durağımdır' dediği dükkanında mesleğini/zanaatını sürdürüyor. Onlarca yıl ahşap tornacılar, oymacılarla anılan sokağa dönüp baktığında; vefat eden, dükkanını kapatan ya da daha büyük sektörlere geçen eski ustaların anısı gözünde canlandığında küçük esnafı ya zamanın ya da büyük firmaların yendiğine tanıklık ettiğini söylüyor. Büyük markaların, firmaların insanlara senetlerle güvence sunmasına karşın kendisinin içinde yoğrulduğu emeğiyle yoğurduğu 60 yılı güvence ettiğini; esnaflığın özünde bu samimiyetin olduğunu ekliyor. Ahşap tornacılığının mesleki yanları olmakla birlikte İsmail Usta oyuncak ustalığı yaparak zanaatına yeni bir soluk katıyor.

"Benim ustam babamdır."

"Babamdan emanet olan bu torna tezgahının başına çocuk yaşta geçtim. Belki de o yüzden burayı kendi çocukluğumu da yaşatabileceğim bir forma dönüştürdüm. Artık eskisi gibi ahşap tornacılığı yoğun değil dükkanda. Birkaç tane mobilya firmasıyla çalışıyorum. Çalışmayı çok severim, boş durmaktan da hiç hoşlanmam. İşerin azalmasıyla beraber boş zamanlarda kalan ahşap parçalarından bazen odunlardan bir şeyler yapmaya başladım. Bunlar zamanla oyuncak tavşanlara, ayıcıklara dönüştü."

İsmail Usta'nın ahşaplardan, odunlardan arta kalan parçalar ile başladığı oyuncak ustalığı serüveni yediden yetmişe pek çok kişinin dikkatini çeker hale gelmiş. Öyle ki yakın geçmişte sevgililer gününde çiftlerin de birbirlerine çocukluk samimiyetini hediye etmelerine vesile olmuş. İsmail Usta'nın oyuncak yapma hikayesi ise internetten satış yapan bir arkadaşının ricasıyla bir kuş tasarlayarak başlamış. Ardından kendine hobi olarak edindiği bu minimal ahşapların farklı hayvan şekillerini tasarlamaya başlamış. Kuşlar, tavşanlar, penguenler, ayılar, fareler derken dükkan önü minimal çiftlik havasında insanları karşılar olmuş. Sadece hayvanlar değil ahşap satranç taşları, bal kaşıkları, kavanozlar üreterek de işçiliğini sergiler olmuş.

"Şimdiki çocuklar telefonlarla, tabletlerle yatıp onlarla kalkıyorlar."

Kumbaracı Yokuşu'nda bir ahşap oyuncak ustası: İsmail Hız

"2 torunum var biri sekiz diğeri on yaşında. Torunlarımın bile ahşap oyuncaklarla oynama hevesi kalmadı. Bu kuşağın çocukları ve gençlerinde olduğu gibi onlar da tabletler, telefonlar ve bilgisayarlara yöneldiler. Şimdiki çocuklar telefonlarla, tabletlerle yatıp onlarla kalkıyorlar. Ayrıca günümüz oyuncak sektöründe de özellikle Çin'den getirilen ucuz, plastik ürünler çocuklara en az telefon bağımlılığı kadar zarar veriyor. Ben yaptığım bu ahşap oyuncakları boyamayı bile tercih etmiyorum. Ama aileler ve çocuklar arzu ederlerse kendileri boyayarak oyuncakları renklendirebilirler. Bu şekilde hem onlara doğal bir oyuncak hem de boyama aktivitesi sunmuş oluyorum."

Oyuncak yaparken kendisinin de artık işinin keyifli kısmını, oyunlaştıran halini yaşayıp yaşatmaktan memnun olduğunu gülüşleriyle birlikte paylaşıyor. Oyuncaklara ekstra alıcı bulmak adına girişimleri olmadığını, oğlunun internetten satış yapma ısrarlarına karşılık

"anca sen dükkana gelirsın, hem gelen müşterilerle konuşur yüz yüze bağ kurarsın hem de bizim yeni yeni 'yes, no' diyerek başladığımız yabancı dilini yabancı müşterilerle konuşarak geliştirirsin," dediğini ama baba emaneti dükkanına oğlunu getiremediğini biraz da sitemkar bir halde bizimle paylaşıyor.

İsmail Usta için günümüz Geppetto Ustalarından biri olduğunu söylesek yanlış bir benzetme yapmış olmayız. Zira işçiliğiyle çocuklara ve hatta yetişkinlere sunduğu dünyada eski zaman masallarının sıcaklığını buluyoruz.

Çocukların pek çoğunun internet bağımlısı olduğunu gözlemlediğini, eskiden çocukların anne babalarına ya da pelüş oyuncaklarına

sarılıp uyurken şimdi tabletlere sarılarak ya da onların başında uyuyakaldıklarını, kalkar kalkmaz ellerine ilk olarak telefonlarını aldıklarını bu durumdan endişe duyduğunu söylüyor. Kendisinin de akıllı telefonu olmasına rağmen kullanmaktan korkmasını; oyduğu oyuncakların ve eski zamanların samimiyetinden kopmaktan korkmasına benzetiyor.

"Ekran görüntülerinden uzaklaştırıp geçmişe bir yolcuğa çıkıyorum."

"Sokakta, toplu taşımada, evde bakıyorum insanların telefonlarını arka ceplerinden çekip ellerine alıp içine gömüldükleri zamanlardan geçiyoruz. Tam da böyle bir dönemde el emeği göz nuru oyma oyuncaklarla biraz da olsa ekran görüntülerinden uzaklaştırıp geçmişe bir yolcuğa çıkıyorum." Bu halini ise babasından gelen bir gelenekle zamana meydan okumaya benzetiyor.

Samimiyetin güzelliği küçük esnafta kaldı...

"İsmi lazım değil bazı büyük mağazalarda gezdiğimde karşılaştığım manzaralarda samimiyet 7 lira 95 kuruş'lara indirgenmiş durumda. Efendime söyleyeyim fazla almak istediğin ürün olduğunda indirim talep etmen halinde tersleniyorsun, azarlanıyorsun... Pazarlık yapmanın, sohbet etmenin, çay içerken siyasetten konuşup ülkeyi kurtarmaların tadının artık sadece küçük esnafta kaldı."

İsmail Ustanın işine, mesleğine olan bağlılığı kendi ifadeleriyle anlatmak gerekirse, "Benimkisi şöyle bir aşk hikayesi; şu dükkanın kepengini kaldırdığımda benim içime bir rahatlık bir ferahlık doluyor. Akşam giderken de biraz zor vedalaşıyorum. Yarım saat daha oyalanmak böylesine içimden geliyorsa insanların işlerine ayaklarını sürüyerek gittikleri bu zamanda dediğim gibi bizimkisi bir aşk hikâyesine benziyor."

"Sokakta, toplu taşımada, evde bakıyorum insanların telefonlarını arka ceplerinden çekip ellerine alıp içine gömüldükleri zamanlardan geçiyoruz."

ÇUKURCUMA'NIN PİCASSO'SU: Zamanın durduğu dünyasında her kara güne renk katıyor

SELİN KALKAN

Çukurcuma'da bir sokak arasında yürürken kaldırım kenarında tablolarla karşılaşırsanız, her bir rengin ahengine kapılıp tabloları takip etmeye devam edin. Devam ederek

geldiğiniz noktada, bir koridorun duvarlarını sağlı, sollu yine tablolar süslemiş olacak ve hangi birine bakacağınızı şaşıracağınız bu resim geçidi, sizi bir apartmanın bodrum katına götürecektir. İçeri girmekle girmemek arasında tereddüt yaşayacaksınız önce ama merakınıza yenik düşmenizi tavsiye ediyorum. Ben merakıma yenik düşüp içerde, daha güzel tablolarla, daha güzel bir hikayele ve Avni Akmeahmedoğlu'yla karşılaşıyorum.

Çukurcuma'nın Picasso'su olarak tanınan, dünyaya namını salmış 65 yaşında bir ressam Avni Akmeahmedoğlu. Erzurum'da doğup büyüyen ressam çok uzun yıllardır bu atölyede resimlerini yapıyor ve 5000'i aşkın tablosu olduğunu söylüyor. Aynı zamanda şiir yazıyor, Sezai Karakoç şiirleri okumayı çok seviyor ve antika eşyalar biriktiriyor.

Avni Bey, iki yıl önce ilk ve tek sergisi olan *Sadece Sen Görebilirsin* ile ilk defa resimlerini atölyesi dışında bir yerde sergilemiş. Buna rağmen yurtdışından birçok takipçisi var. Avni Bey'in resimleriyle tanışan birçok turist hala kendisine mektuplar yollamaya ve resimleriyle ilgilenmeye devam ediyor. Hatta bana Japonya'dan bir hayranının yolladığı mektubu okutuyor. Mektupta, "Siz benim öğretmenimsiniz, içimdeki karanlığa ışık tutan kişisiniz. Sizden aldığım ilhamla burada resimler yapmaya başladım," yazıyor. Hem resme olan bu tutkusu hem de resimleriyle ulaştığı, temas ettiği insanların ilgisi Avni Bey'in sanatından hiçbir şekilde vazgeçmemesini sağlıyor. Bugünlerde zamanı atölyesinde durdurmuş ve toplumsal olarak geçtiğimiz bu karanlık süreçte önce kendi hayatına sonra da başka hayatlara renk katmaya devam ediyor.

Avni Bey ile sohbetimiz loş ışığın altındaki bir koltukta, önünde tütünü serili bir masa ve şiir kitapları arasında başlıyor.

■ Atölyenizin ismi Azalarak Birikiyor, bu ismin hikâyesi nereden geliyor Avni Bey?

40 bin kilo kömürden yarım gram elmas çıkıyor. Hayatınız boyunca saf, temiz ve berrak ya bir insan çıkarırsınız ya da hiç. İşte o yüzden insan, hayat, nesne... Düşünülenin aksine her şey azalarak birikir.

"Benimkisi şöyle bir aşk hikayesi; şu dükkanın kepengini kaldırdığımda benim içime bir rahatlık bir ferahlık doluyor. Akşam giderken de biraz zor vedalaşıyorum..."

■ Resim yapmaya nasıl başladınız?

Çocukluğunuzdaki resim derslerinizi anımsayın.

Öğretmen çocuğa dedi ki bir tane at resmi yapın. Çocuk için de at resmi yapmak çok zordu. Çocuk yaptı, olmadı, sildi. Yaptı, olmadı, sildi... Çocuk en son resmin altına at yazdı. O çocuk öyle çok resim yaptı. Kuş yazdı, balık yazdı, at yazdı... Ama en sonunda gerçekten at çizdi. İşte o çocuk benim.

Anlayacağınız çocukluğumda resim dersleriyle beraber keşfettim resim yapmayı çok sevdiğimi. İlk zamanlarda resim konusunda başarılı olamasam da çok sevmek beni resim yapmayı başarabiliyor hale getirdi.

■ O zamandan beri resim yapıyorsunuz o halde...

Evet. Ressam ve şair Bedri Rahmi Eyüpoğlu'nun öğrencisi Fuat Öğretmen vardı. Fuat öğretmen ilk görev zamanında Erzurum'daki gençlere resim öğretmeye gelmişti. Ben de onun öğrencilerinden biriydim. Bize resim yapmayı aşıladı, öyle ki uyurken rüyamda bile resim yapıyordum o zamanlar. Beni çocukluğumda hem şiirle, hem resimle besleyen çok değer verdiğim bir insandır, çok iyi bir öğretmendir. Kendisi içimdeki tutkunun peşinden gitmeme vesile oldu ve bu günlere geldim.

■ Hangi ressamı seversiniz, kendinizi hangi ressamı daha yakın hissediyorsunuz?

Picasso kübizm akımının temellerini atmış. Salvador Dali, Joan Miro sürrealizmi benimsemiş. Hepsini çok severim ama kimseye yakın hissetmem kendimi. O yüzden ben de diyorum ki Avnizm. (gülüyor.)

Avni Akmeahmedoğlu hayatında bir kere aşık

olmuş ve aşıkına kavuşamayınca da başka kimseyi sevmemiş. Hatta öyle ki zaten o kadına aşık olmaktan hiç vazgeçmemiş. Bütün resimlerin arasında bir tane resmi üç ayrı tablonun üzerinde görüyorum. Simsiyah bir tualin üzerinde karanlık bir silüet. Aşık olduğu kadının resmiymiş. Ne zaman özlem duysa aynı resmin bazen daha büyüğünü bazen daha küçüğünü yaparak içini rahatlattığını söylüyor. Resmin adını soruyorum, *Ruhumun Duvarına Astığım Resim* diyor. Zamana resimleriyle beraber aşkıyla da ayak uydurmuyor Avni Bey.

■ Zamana, yaş almaya inanmayan bir sanatçı olarak içinde bulunduğumuz dönemi nasıl değerlendiriyorsunuz. Bir sanatçı olarak bu zor günlerle nasıl baş ediyorsunuz?

Ben bu dünyadayım ama bu dünyadan değilim. İnsanlar benim gözümde şu anda uyuyorlar, şehir uyuyor. Benim hikâyemi uyanınca, nerede bıraktıysam oradan itibaren yazarlar. Ben var oldukça onlar uyuyacaklar. Zaman uyuyacak. Bildiğim tek bir şey var resim yapmak. Bazen günde en az 10-15 tane resim yaparım. Ben kendi içime ışık tutup, bana ait olmayan bu dünyaya renk katıyorum. Saatin, günlerin ya da ayların bir önemi yok. Zor ya da kolay geçsin, benim yaptığım şey değişmeyecek. O yüzden hiçbir şeyle baş etmiyorum.

Avni Bey, sohbetimize bir Sezai Karakoç şiiri okuyarak son vermek istiyor. Son sorunuzun bir cevabı da bu dizeler olsun diyor;

"Bu adam o adam gelip gider
Senin ellerinde rüyam gelip gider
Her affın içinde bir intikam gelip gider
Bu şiirimi anlayınca beni anlayacaksınız..." (Sezai Karakoç)

EVREN BARIŞ YAVUZ

Yeni bir yaşam biçimi bulmalıyız. Doğayı sürekli tüketme odaklı bakış açısının sonunda gösterişli bir yok oluş var, bunu izliyoruz.

Yenilmez bir kalptir umut

Umutsuzluğun en belirgin olduğu yerde umut onun içinden belirir bir imkân olarak. Bir detayda ortaya çıkar, bir boşlukta kendini koyar, kendini dayatır, kendini inşa eder karanlığın içinde bir ışık belirtisi gibi.

Işığın kırıldığı yerdeyiz. Çağımızın insanın çölünde, yaşamın örselendiği yerde bir eşik haline geldi. Kötülük gündelikleşti, gündelik olan kötülüğü içine aldı. Zaman içinde kör ebe oynar gibiyiz. Kim kör, kim ebe seçilmiş, kimi tutmaya çalışıyoruz? Kimler kazanacak, kimler kaybedecek... Hepsi muamma. Hepsi bir karaltının içinde cereyan ediyor.

Bir insanı arıyoruz. Bir insan tanımını, bir yeni söz kurmaya çabalıyoruz ama dilimiz sanki kekre. Sanki dilimizden sözcüklerimizi aldılar, bir homurtu kaldı geriye, sesimizden geriye taşın taşa vurduğunda çıkan, o taş dili kaldı.

Bir zamanı arıyoruz, sürüklenip durduğumuz günlerin içinde, peşinden koştuğumuz o takvimin, ödeme planları, sınavlar, iş yetiştirmeler, gidilecek yerler içinde bir kuyuya dönüşüyor zaman. Zaman içinde zaman kayboluyor.

Bedenlerimizden memnun değiliz, kariyerimizden, banka hesaplarımızdan, giyindiklerimizden, kullandıklarımızdan, yediklerimizden...

İşte tam o an kırılıyor tüm vitrin. Birden bire dökülüyor büyük gösterinin simleri. Pulları dökülüyor süslenmiş bu panayırın. Dev gökdelenleri, sonsuz borsa bilançolarını, devasa kurguları bir öksürük nöbeti sarsıyor böylece. Bir virüs, bir salgın riski, bir salgın...

Üzerine dünya kurulan o plastik yüzeyi darmadağın ediyor. İşte zaman kum gibi saçılıyor, insan en yalın haline çekiliyor. İşte umut orada taşın taşa çarpmasını bir dil yapıyor.

Mültecilerin, yoksulların, kimsesizlerin resmigeçidini görmeyen bu

gaddarlaştırmış dünya, birden bire duraksıyor. Ne silahların anlamı var artık, ne son model telefonların ne de kozmetikleşmiş kentlerin. Sadece insan, bencilliği, yaşama güdüsü, aptallığı, bihaberliği, boşunluğu kalıyor.

Umudu tam bu keşmekeş içinde bulacağız.

Dünyada çöken bir "sistem" var. Kâr ile can arasındaki bir tercihle yeniden kurulacak yeni zaman var. Kâr etmeye dayalı sağlık sektörü, asalaklaşmış dinsel kurumlar, anlamsız şişirme eğlence sektörü, silahlanma yarışı... Bu çöküşün vitrini. Nükleer silah üretip bez maske bulamayan bir dünyadayız.

Bilimi geriye atıp, sağlık harcamalarını kısıp, halk sağlığı olanaklarını azaltıp... Cafcaflı sektörlere, aptal yöneticilere, kriz anında hiç bir değeri kalmayan lükslere harcanan her şey artık dipsiz bir kuyu hissi veriyor.

Yeni bir yaşam biçimi bulmalıyız. Doğayı sürekli tüketme odaklı bakış açısının sonunda gösterişli bir yok oluş var, bunu izliyoruz.

Doğa kendini hemen onarıyor, Çin'de hava temizleniyor bir ayda, Venedik'te su kanalları berraklaştı hemencecik, biz yokuz diye.

Bu bizden bize fayda yok. Yeni bir biz kurmalıyız. Bu zamanın içindeki büyük öğretmen budur.

Yeni biz hayal etmeliyiz. Doğayı yağma etmekten, canlı yaşamını parçalamaktan, sınırsız tüketimden, rekabete endekslenmiş koşturmalardan, kimseye faydası olmayan ön yargılardan, seçmediğimiz kimliklere mahkûm olup, diğerlerini yoksaymaktan ötede, bir hayal kurmayı denemeliyiz.

Denemeliyiz, şimdi başlarsak ancak yarısını saracağız her şeyin. Yara sarmak için umut etmeliyiz, umut işte, böyle olmadığını anladığımız anın bize verdiği o derin hissiyat, yenilmez bir kalptir artık.

İNSANI VE DİŞER HER ŞEYİ OLUŞTURAN ATOMLAR BİRBİRİNE ASLA DEĞEMEZ. BİR KOLTUĞA OTURUNCA KOLTUK VE BİZİM ARAMIZDA MUTLAKA ATOMİK BİR BOŞLUK KALIR. BİR KALEMİ TUTTUĞUNUZDA VEYA SOBAYA ELİNİZİ DEĞİRDİĞİNİZDE DE.

BUNUN TEMEL SEBEBİ ATOMLARIN DIŞINDAKİ ELEKTRONLARDIR.

ELEKTRONLAR OLDUKÇA HAFİF VE HAREKETLİDİR. - YÜK TAŞIRLAR.

YÖRİNGEDE DOLAŞIRLAR.

ÇEKİRDEKTE İSE + YÜKLÜ PROTONLAR VE NÖTR NÖTRONLAR BULUNUR.

BİLDİĞİNİZ ÜZERE; AYNI KUTUPLAR BİRBİRİNİ İTER, ZİT KUTUPLAR DA ÇEKER. İKİ NESNE YANYANA GELDİNDE AYNI - YÜKLÜ TAŞIYAN ELEKTRONLAR BİRBİRİNİ İTER. HİSSETMEMİZİ SAĞLAYAN ŞEY İSE ELEKTRONLARIN, ALDIKLARI SINYALI BEYNE İLETMESİDİR YALNIZCA.

YANI ASLINDA HİÇBİR ZAMAN BİRBİRİMİZE DOKUNAMAYIZ. EN YAKIN OLUŞUĞUMUZ SANDIĞIMIZ ANLARDA BİLE BİR İLLÜZYON YASARIZ. NEYİN GERÇEK, NEYİN SAHTE OLUŞU KONUSUNDA...

ELEKTRONLARIN İNSİYATİFİNE KALMIS DURUYORDUK.

AYNI HİSSİ VEREN YAPAY BİR ŞEYLE KANDIRILABİLİRLER ÇÜNKÜ BİR HOLOGRAM DÜNYASI İÇİNDE YAŞIYORUZ.

NEW YORK

BENDE SANATSAL YARATIMIN BİR KURTARICI OLUŞU HİSSİ OLDU HEP. O OLMASAYDI, BAŞKA NE YAPABİLİRDİM BİLİYORUM.

Woody Allen

AMA SANATSAL YARATICILIK BİR TEŞELLİ DE OLMADI. ÇÜNKÜ İS, HAYATIN ANLAMI VE VAROLUŞUN İSTİRAHİ ÜZERİNE Kafa YORMAYA GELDİNDE SANATIN BİR CEVAP VERDİĞİ YOK... SAHSEN BANA HİÇBİR CEVAP VERMEDİ.

AMA SANAT SAYESİNDE, HAYATIMDA BÜYÜK MUTLULUK YAŞADIM ANLAR OLUŞUĞUNU BİLİYORUM.

ELİMİZDEN GELEN DE BU KÜÇÜK, KISA ANLARI BİRBİRİNE TUTTURARAK YAŞAYABİLMEK. BELKİ SU BARDA DA GÜZEL BİR ŞEYLER CALIYORDUR...

WOODY ALLEN'İN YÖNETMENLİK KARIYERİ DE BU DOĞRULTUDA İLERLEDİ DİNEBİLİRİZ.

BUNUN İLK ÖRNEKLERİNDEN BİRİ 1977 TARİHLİ ANNIE HALL OLDU. NEW YORK'LU BİR KOMEDYENİN NEVROZLARINI ODAĞINA ALAN FİLM, HEM SENARYOSU HEM DE ATMOSFERİYLE ALLEN'İN KENDİNE HAS BİR SİNEMA DİLİ OLUŞTURDUĞU İLK KESKİN VİRAJDI.

annie hall

WOODY ALLEN
Diane Keaton

OYUNCULAR ÇEKİMLERDE KENDİ GARDROBUNDAN GİNMİŞTİ. REPLİKLERDE DOĞAÇLAMAYA ÇOKÇA YER VERİLMİŞ, KARAKTERLER 4. DUVARI YIKMIŞ VE SEYİRCİYE DİREKT OLARAK HITAP ETMİŞTİ. FİLMİN ADI BİLE ANNIE HALL DEĞİLDİ ASLINDA. MUTLULUĞA BİR TÜRLÜ ULASAMAYAN KİŞİ ANLAMINA SELEN 'ANHEPONIA' OLARAK TASARLANMIŞ, ÇEKİMLERDEN SONRA DEĞİSTİRİLMİŞTİ.

KISACASI FİLM, DOĞAÇLAMA GELİŞEN BİR CAZ PARÇASI GİBİ MEYDANA GELMİŞTİ. ALLEN'İN KARIYERİ DE BU ŞEKİLDE DEVAM ETTİ...

NASIL BURASI GÜZEL MÜZİKLER CALIYOR MU?

Mİ Mİ GELİYORUM BEN ARADA.

BAR

PEKİ ESAS GÜZELLİK GERÇEK HAYATTA DEĞİL Mİ? SANAT DEĞİŞİMİZ ŞEYİN KAYNAĞI BİLE İNSAN DOĞASI DEĞİL Mİ?

HİÇBİR ZAMAN HAKİKATİN GÜZELLİK OLDUĞUNU DÜŞÜNMEYİM. İNSANLARIN GERÇEKLİĞİ FAZLA KALDIRAMAYACAĞINI DÜŞÜNÜM HEP.

İNGMAR BERGMAN'IN DÜNYASINDA OLMAYI SEVİYORUM. YA DA LOUIS ARMSTRONG'UN. YA DA NEW YORK KNICKS'İN DÜNYASINDA. ÇÜNKÜ O DÜNYALAR BU DÜNYA DEĞİL. BÜTÜN HAYATINIZI BİR ÇIKIŞ YOLU ARAYARAK GEÇİRİYORSUNUZ. GERÇEKLEKTEN BİRAZ ASİRİ DOZ ALDIĞINIZDA... BİLİRSİNİZ, KORKUNC BİR ŞEYDİR BU.

BÜTÜN HAYATIM BOYLUNCA GERÇEKLEKLE MÜCADELE ETTİM.*

İNGMAR BERGMAN'IN DÜNYASINDA OLMAYI SEVİYORUM. YA DA LOUIS ARMSTRONG'UN. YA DA NEW YORK KNICKS'İN DÜNYASINDA. ÇÜNKÜ O DÜNYALAR BU DÜNYA DEĞİL. BÜTÜN HAYATINIZI BİR ÇIKIŞ YOLU ARAYARAK GEÇİRİYORSUNUZ. GERÇEKLEKTEN BİRAZ ASİRİ DOZ ALDIĞINIZDA... BİLİRSİNİZ, KORKUNC BİR ŞEYDİR BU.

BÜTÜN HAYATIM BOYLUNCA GERÇEKLEKLE MÜCADELE ETTİM.*

SON.

İLKLERİ BAŞARMIŞ "BİR KADIN":

Fatma Aliye

Mutlu olmak insanın elinde olsa kim bu fırsatı kaçıır?

Fatma Aliye 1862 yılında İstanbul'da doğar. İstanbul'un önemli isimlerinden Ahmet Cevdet Paşa, annesi ise Rabia Adviy Hanım'dır. Evlerinde kız çocuklarının eğitimine yeteri kadar önem verilmesi de Fatma Aliye, kardeşi Ali Sedat için eve gelen öğretmenlerin verdiği dersleri dinleyerek kendini geliştirir. Bu sırada dile olan merakının ortaya çıkmasıyla iyi seviyede Fransızca öğrenir.

17 yaşındayken evlenir, evliliğinin ilk yıllarında eşinden gizli gizli kitap okuyan Fatma Aliye, bir süre sonra çeviri yapmaya başlar. İlk çevirisi 1889 yılında Georges Ohnet'in *Volonté* romanı olur. *Meram* adıyla yayımlanan çeviri *Bir Hanım* imzasıyla okurla buluşur. Bu çeviri çokça övgülerle karşılaşır ve Ahmet Mithat'ın da dikkatini çeker, yazarı gazetedeki köşesinden manevi kısı ilan eder. Fatma Aliye bundan sonraki çevirilerinde *Mütercime-i Meram* takma adını kullanır.

Ben kendimi iyice anlıyorum ki zevcim olacak adamın bana adem-i sadakatini, hıyanetini anladığım gün ben o adamdan soğurum!.. Bir katre gözyaşı dökmem!.. Artık onunla geçinemem.

1891 yılında Ahmet Mithat ile birlikte *Hayal ve Hakikat* romanını yazar. Roman bir erkeğin ve bir kadının ağzından yazılan iki bölümden oluşur. Bu kitap *Ahmet Mithat ve Bir Kadın* imzasıyla yayımlanır. Kendi imzasıyla ilk romanı olan *Muhadarat* 1892 yılında yayımlanır. Bunun ardından ikinci romanı *Udi* de 1899 yılında okurla buluşur.

1893 yılında Ahmet Mithat'ın yayımladığı *Bir Muharrire-i Osmaniye'nin Neşeti* (Bir Osmanlı Kadın Yazarın Doğuşu) kitabından sonra ünü artar. Bu kitapta Ahmet Mithat, Fatma Aliye'yi anlatır ve onunla mektuplaşmalarına yer verir.

Kadın kahramanların ağzından, onların yaşadıklarını, düşündüklerini yansıtan romanları *Ref'et*, *Enin* ve *Levayih-i Hayat* ile devam eder. Fatma Aliye her ne kadar günümüz manasıyla bir kadın hakları savunucusu olmasa da kadın sorununu ele alması, dönemi itibarıyla dile getirilemeyen kadın hakkı problemlerini dile getirmesi bakımından önemlidir.

Bu türlü eziyetlerden kederli ve mustarip olmamak mümkün değilse bile ağlamayacaksınız, söylemeyeceksiniz, haksızlıktan şikayet edemeyecek, hakkınızı savunmayacaksınız. Bunları engelleyen yalnızca bir şey var: siz kadınsınız, o erkektir.

Ayrıca Fatma Aliye, *Kadınlara Mahsus Gazete*'de kadın sorunlarıyla ilgili makaleler yazar. Muhafazakar görüşlerini de yansıtarak kadın haklarını savunur ve *Nisvan-ı İslam* adlı kitabında İslam'da kadının durumunu anlatır. Bu eserinde dönemin koşulları açısından bakıldığında radikal fikirler ortaya koyduğu, boşanma hakkı vb. sorunları tartıştığı görülür. Romanlarında modern ve ilerici kadın karakterleri olan yazar makalelerinde daha muhafazakar görüşler savunur.

İlk Türk kadın romancı olarak bilinen Fatma Aliye'nin kitapları Avrupa ve Amerika'da da kendinden söz ettirmiştir. Bazı eserleri Fransızca ve Arapça'ya çevrilir.

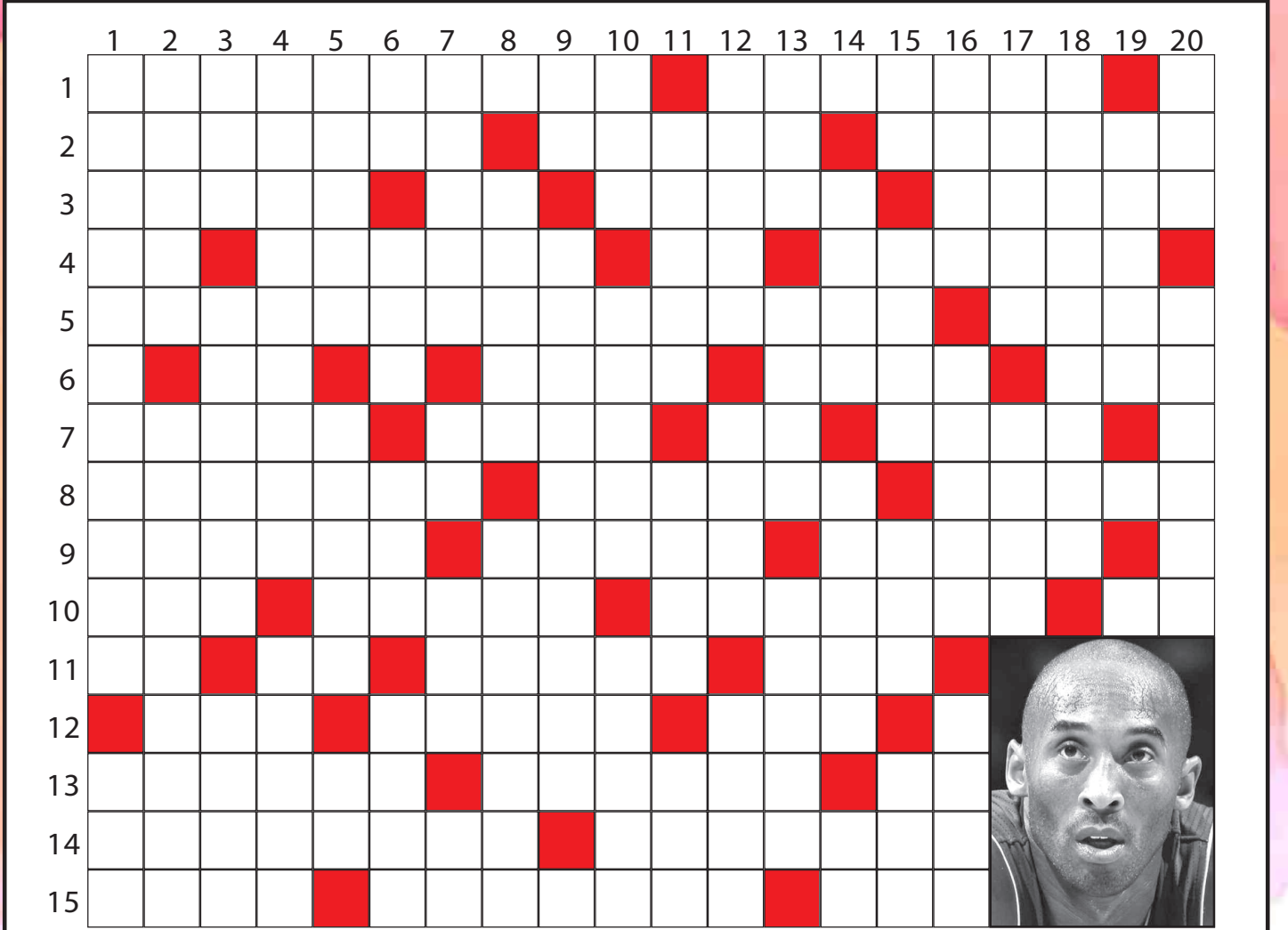
Son romanı *Ahmet Cevdet Paşa ve Zamanı* eserinden sonra politik olarak muhalif bir tarafta olması sebebiyle edebiyat dünyasından da dışlanır. 1936 yılında hayata gözlerini yumar.

Ancak Refet gibi dünyayı bir evren kitabı olarak görenler, her şeyi dikkatlice ve ibretle bakanlar o kitabın sayfalarında neler görürler, ondan neler öğrenirler!

Bavul Bulmaca

Çözümü sizinbavulunuz@gmail.com adresine gönderenler arasında yapılacak çekilişte kazanana bez çanta, rozet ve kitap hediye...

Hazırlayan: İlker Mumcuoğlu

SOLDAN SAĞA

1. Bir helikopter kazası sonucu yaşamını yitiren efsanevi basketbolcu (Resimdeki) – Osman Gazi'nin kayınpederi.
2. Seramik, yumurta biçiminde flüt – Yarım kilogramlık bir ağırlık ölçü birimi – Üç Silahşörler'den biri.
3. Bolero yapıtının bestecisi – Lübnan'ın plaka imi – İklimleme aygıtı – Çerkez.
4. Müzikte "yapıt" anlamında sözcüğün kısa yazılışı – Ev – Namuslu – Matadorların kullandığı kırmızı bez.
5. Zorba romanının yazarı – Gidilen yol üzerinde olmayan, sapılarak varılan.
6. Bir sıkılma, rahatsızlık ünlemi – Hatay'da bir ova – Süslenmiş gelin, güveyi – Bitiş.
7. Kolyoz, uskumru gibi balıkların ufağı – Sinema ve tiyatrodaki teknik ustalıklarla yapılan gösteri – Basit şekerlerin ortak adı – "Little ..." (Erol Büyükburç'un şarkısı).
8. Japon çiçek düzenleme sanatı – "Yusuf ..." (Ünlü ressam) – "...Watts" (Mulholland Çıkmazı, Halka ve King Kong filmlerinde de oynayan Avustralyalı aktris).
9. Aritilmı – Kaplardaki yemek bulaşığı – İsviçre'de bir göl.
10. Aza – Pulluk, büyük saban – Bir keman sanatçımız – Su.
11. Ster'in simgesi – Ayak – Bir işi yapmaya hazır – Yeşil abanoz.
12. Tokyo'nun eski adı – Hawaii selam ve elveda sözü – Verme, ödeme.
13. Nişastayı parçalayarak şekere çeviren enzim – Artvin'in eski adı – Bir yüzey ölçüsü.
14. Giresun'un bir ilçesi – Kadın cezaevi.
15. Müsaade – Şevket Süreyya Aydemir'in, biyografi türünde bir kitabı – Dilsiz.

YUKARIDAN AŞAĞIYA

1. Çin'de dehşet saçan virüs – Gelecek.
2. Kongo'da yaşayan bir hayvan – Vurmalı çalgılar üstadı caz sanatçısı.
3. Hayvanı avcılığa alıştırma işi – Sıcak yenilen bir tatlı – Canlı.
4. Yalnızlık korkusu – Çiçektozu.
5. "... Öcal" (Ocak 2020'de yitirdiğimiz ünlü ressam) – İki atlı kızak – Bir kan grubu.
6. Radonun simgesi – Athena'nın yaptığı müzik türü – Matrix'teki temel tip – N simgeli element.
7. Büyük piliç – Uzaklık anlatan sözcük – Kök, sap ve yaprak şeklinde farklılaşmamış bir bitkinin yaşama ve gelişme organı – "...Corbusier" (Mimar).
8. Kertenkele derisi – Giresun'un bir ilçesi.
9. Hollanda'nın plaka imi – Ucu bucağı olmayan.
10. İradesiz kas hareketi – Yüz örtüsü, peçe – "...Bowie" (İngiliz şarkıcı).
11. Wonderful Life adlı şarkıyı da söyleyen, yitirdiğimiz İngiliz şarkıcı – Küçük torba – Gözleri görmeyen.
12. Süpürgeotu – Bir peynir türü – Emanet.
13. Çayın tavi – İlçe – Sıfat.
14. Buyuran, üst – Giysi yakasının göğse doğru inen devrik bölümü – Yabancı.
15. Baryumun simgesi – Yöntem, tarz – Kurnaz, açık göz – Karabiber ağacı.
16. Asya'da bir göl – Arz etme – Izgara.
17. Tavuğun bir kemiği tutuşularak başlayan unutmama oyunu – "James ..." (El Dorado, Godfather I ve Dogville adı filmlerde de oynayan aktör).
18. Taklit, sahte şey.
19. Amazon'daki bataklık, sık ormanlar.
20. Ucu yanık odun – Tarihi değeri olan eski eşya.

Sayı: 54
Bavul Bulmaca
Çözümleri

SOLDAN SAĞA

1. Özdemir Nutku - Derviş.
2. Zeugma - Ymir - Sima - Say.
3. Dana - Nisan - Cedi - İmha.
4. Em - La - La - Evo Morales.
5. Metelik - Dra - Anabatik.
6. İta - Amade - Lt - Al - Ye.
7. Renzheng-

8. Aşit - Ria - Rna - Pratt.
9. Sakin - Ay - Udi - Kagir.
10. Ah - Mümtaz Soysal - Eser.
11. Fiso- Ea - Aslen - Aç.
12. Kiler - Ok - Polo.
13. Balotaj - Kama - Dal.
14. Oje - Abuha-va - Ma.
15. The Irishman - Frak.

YUKARIDAN AŞAĞIYA

1. Özdemir Asaf - Bot.
2. Zeamet - Şahika.
3. Dun - Tarık - Siloe.
4. Egale - Etimoloji.
5. Mm - Alan - Nü - Eter.
6. İan - İmza - Mera.
7. İlkah - Ata - Jas.
8. Nysa - Derya - Bh.
9. Uma - Deni -

10. Tiner - Gauss - Aha.
11. Kr - Valf - Dolaman.
12. Co - Teriye - Av.
13. Sema - İn - Snp - Af.
14. Didona - Aka - Od.
15. Emirali - Alalama.
16. Ra - Ab - Lpg - Çolak.
17. İlan - Rie.
18. İsmet - Mars.
19. Şahsiyet.
20. Ya - Kenter.

ba vurulunda se vda sözleri

Öyle parçalandım ki ömrümde
Sevgiyle öfke arasında,
Sevgimi öfke vurdu
Öfkemi sevgi kaçırdı
İçim parçalandı arada
CAN YÜCEL

Ey birgün
Çiçek açmak birgün
Dağlara dağlara birer birer dağlara
TURGUT UYAR

Kadın gözlerini koydu ortaya
Bir mavi bir gökyüzü aldı çevrelerini
Sevdiler sonsuz bir maviyle alıngan
Sevip yaşayanlar oldu sevdi yaşadılar.
Cemal Süreya

bir sal gibi yüreğim
gider anıların ötesine
yıldızsız ağır denize kadar
zifiri karanlıkta.
NÂZİM HİKMET

“

**Biri gelir sorarsa
Sana beni sorarsa
Gitti der misin
Gittiğimi söyler misin
Gidiyorum ben sana
Benimle gider misin.**

ÖZDEMİR ASAF

”

**Günün birinde ya çıldıracağız,
ya dünyaya hâkim olacağız.**

Sabahattin Ali

Yelken ol,
kürek ol,
dümen ol,
balık ol,
su ol,
Git gidebildiğin,
yere...

orhan veli

“

**Seni sevmek,
Felsefedir, kusursuz.
İmândır, korkunç sabırlı.
Ahmed Arif**

”

- İmtiyaz Sahibi: Birgün Yayıncılık ve İletişim Tic. A.Ş. adına İbrahim Aydın
- Sorumlu Yazı İşleri Müdürü: Sefer Selçuk Özbek
- Yayın Kurulu: Önder Abay, Ümit Bektaş, Burak Abatay
- Edebiyat Danışmanı: Haydar Ergülen
- Editörler: Burak Abatay, Mustafa Kömüş
- Sokak Ekibi: Can Binalı Aydın, Onur Tuncay, Selin Kalkan, Merve Bavra, Gizem Çıtak, Meral Çınar
- Reklam ve İletişim: bavulreklam@birgun.net, bavul@birgun.net
- Kapak Tasarım: Barış Can Sarıkaş
- Grafik Tasarım: Barış Can Sarıkaş
- İletişim: 0546 2883328 - iletisim@bavuldergi.com - bavul@birgun.net
- www.bavuldukkam.com
- Adres: Gülbahar Mahallesi, Avni Dilligil Sokak, Özden Apartmanı, No: 14/3 Mecidiyeköy/Şişli İstanbul
- Baskı: UNIPRINT Basım Sanayi ve Tic. A.Ş.
- Adres: Ömerli Mah. Hadımköy - İstanbul Cad. No.159 Hadımköy Arnavutköy 34555 İstanbul / TÜRKİYE
- Tel: +90 212 798 2840 / Faks : +90 212 798 2063 - www.apa.com.tr
- Genel Dağıtım: Turkvaz Dağıtım Pazarlama A.Ş.
- ISSN: 2149-8113 Aylık yaygın süreli yayındır.

/bavuldergi

/bavuldergi

/bavuldergi

Merak bir zevk, zafer ya da başarısızlık vadetmez. Tehlikeli ya da güvenli de değildir. Nötrdür. Beynimizde çalan tek notalı kendini tekrarlayan küçük bir ezgidir nereye varacağı belli olmayan. Bunun için bizi gerer, sınırlendirir. Rahatlamamanın yolu onunla yüzleşmek, dokunmak tutmaktır.

